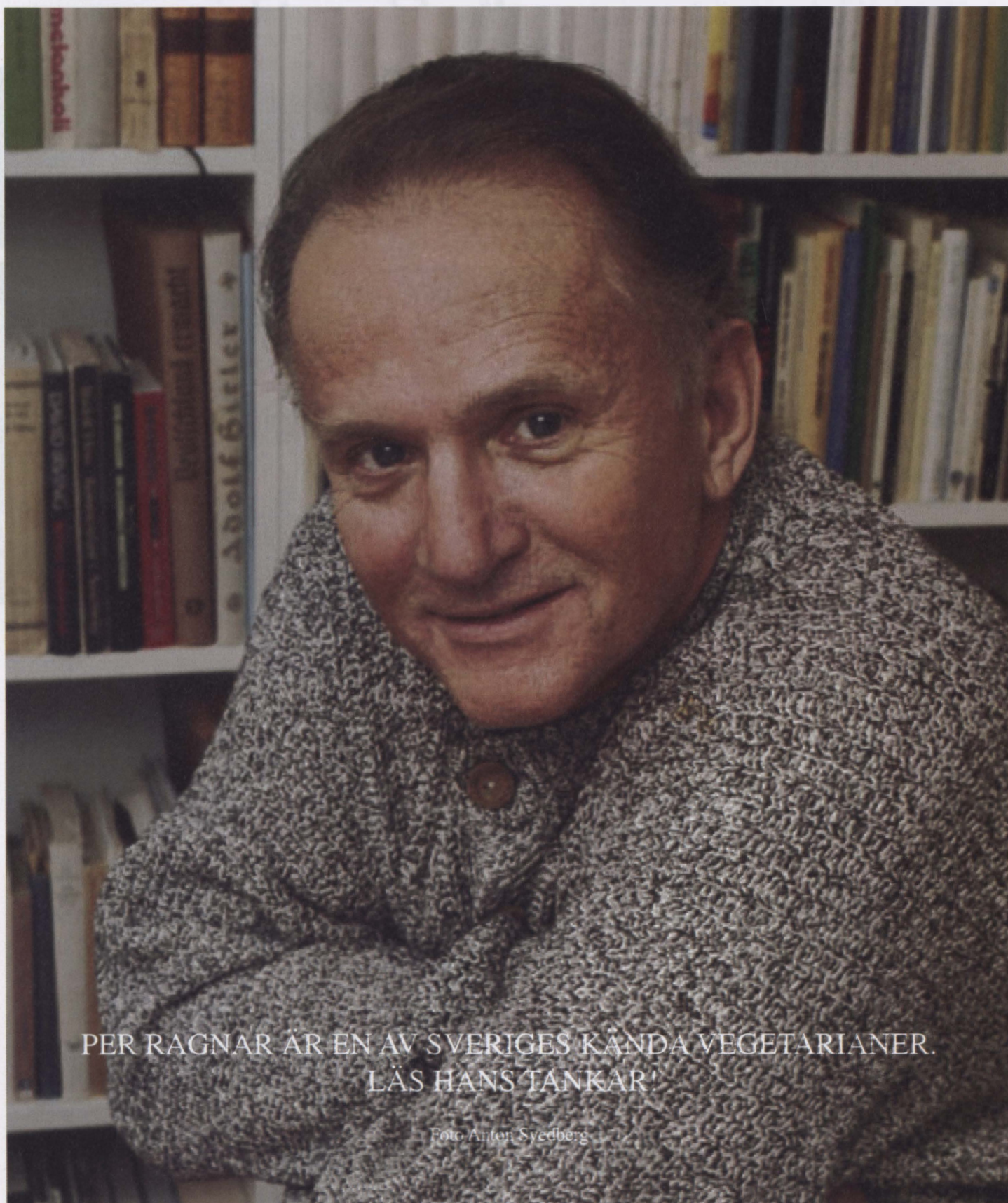

Nr 4, 2005 årgång 42
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

PER RAGNAR ÄR EN AV SVERIGES KÄNDA VEGETARIANER.
LÄS HANS TANKAR!

Foto: Anton Syedberg

Per Ragnar:

Därför är jag vegetarian

När jag backar mitt livsband cirka 57 år hamnar jag på morfars bondgård där vi kusiner tillbringade somrarna. Vi hjälpte till med de på en lantgård normalt förekommande sysslorna, hässa hö, räfsa gården, hämta hem kossorna till mjölkning osv. Ibland fick vi följa med till slakthuset med älsklingshästen eller något annat djur. Jag minns ännu djurkropparna där, grisarna som hängde i krokarna och sänktes ner i de skällheta vattenkaren, jag minns ännu deras dödsvrål. Och drängen Helge som tog en höna och snurrade dess huvud och sedan högg av det mot huggkubben, vi såg den huvudlösa kroppen springa bort.

Vi fiskade, rättare sagt mina kusiner fiskade, jag fick ro. Jag kunde inte trä masken på kroken, det gjorde ont i mej själv, jag kunde inte klämma ihop gälarna och när jag såg fisken ligga på durken i båten och kippa efter andan fick jag själv andnöd.

Men ordet vegetarism fanns inte i min vokabulär.

En av de minsta

13 år gammal flyttade vi till Karlshamn från Lund. Jag hade börjat skolan ett år för tidigt, genom dåvarande skolsystem var jag ett par, tre år yngre än mina klasskamrater. Jag var mycket mindre än de. Jag var snabb, bollbegåvad och tävlade ganska framgångsrikt i flertalet bollsporter. Men jag ville ha mera muskler, kunna sätta till, när de tacklade mej.

På den här tiden, mitten av femtitalet, fanns inga bodybuilding-lokalerna men jag fick veta att i Frisksportarstugan borta i skogsbrynet härskade en man som kallades Starke Arvid. Där fanns skivstänger och hantlar. Jag gick dit och såg Arvid och ungdomar bygga levande

Foto Anton Svedberg

pyramider. När de upplöst dem sa Arvid okej till att jag skulle få lära mej hantera tyngder av olika slag. Efterhand började han berätta om sej själv. I mina ögon var han den största karl jag då sett, vad beträffar muskler. Han var en halv Arnold Schwarzenegger, detta var före de anabola steroidernas tid.

Arvid berättade att han som barn haft TBC och trodde att han skulle dö ung. Då hade han lyssnat till en man som hette Are Waerland som sagt att lägg om kosten, pojk, åt helst inget kött, åt mera grönsaker, gärna råa, åt inget salt och inget socker, åt gärna kruska. Drick mycket vatten, var ute i friska luften, rör på dej, gå, gymnastisera. Han talade inte om sjukdomar, sa Arvid, men om livsföringsfel!

Arvid lydde och tjugofem år

senare stod han som den friskaste, starkaste individ jag någonsin sett. Han lånade mej också en bok om Mahatma Gandhi och det var fantastiskt att läsa att en farbror borta i Indien förstod hur jag hade känt det som barn på morfars bondgård. Gandhi hade format en icke-väldsfilosofi som handlade om att göra minsta möjliga skada mot allt liv.

På väg framåt

Min matematiklärare tyckte jag också om och han ledde en skytteförening. Så på söndagsmorgnarna innan det var dags att tävla i olika bollsporter lärde jag mej skjuta med musergevär, 200 meter, liggande. En kamrat hade ett luftgevär som vi övade med och en vårdag gjorde vi så i skogsbacken bakom vårt hus. Vi sköt på burkar och träbitar och löv

"Starke Arvid" hade hört Are Waerland som varnade för kött, salt och socker och rekommenderade råa grönsaker och gröten kruska, samt motion och frisk luft. Han talade inte om sjukdomar utan om livsföringsfel.

då jag fick syn på en fågel som sjöng sin jublande vårsång, han satt ganska högt uppe i en trädkrona. Jag siktade, tryckte av och alla ljud runtom tystnade. Som i ultrarapid såg jag fågeln sväva ner mot marken medan mitt hjärta dunkade som en stångjärnshammare.

Men jag blev inte vegetarian då heller. Alla mina andra idrottstränare sade, och de hade det från USA och där visste man ju bäst, att ska du bli stor och stark och få fina muskler ska du äta kött! Och så mycket flockvarelser är vi ju att fast jag hade Starke Arvid som en levande förebild på att det gick utmärkt att bygga sej stark på grönsaker, så följer man flockens bud och flertalets budskap.

1962 kom jag in på Dramatens elevskola och den låg nära restaurang Gröna Linjen, i en praktvåning där amiral Lindman bott. I ett av rummen hängde Are Waerlands kraftfulla ansikte i ett uppförstorat fotografi. NU blev jag vegetarian och har så varit i 43 år.

Are Waerland kan le

En av de böcker Arvid lånade mej hette *Kräftans grundorsaker*, av Are Waerland. Bokens motto är detta: Om inte läkaren av idag blir morgondagens diet-etiker så blir diet-etikerna av i dag morgondagens läkare. Boken skrevs för 67 år sen. Det är ganska fantastiskt att i dagarna läsa en artikel av DN:s framstående vetenskapsjournalist Karin Bojs. Rubriken till hennes artikel är "Cancerforskaren frälst på frukt". Det går en rak härlig linje mellan Waerlands bok och denna artikel som lyder så här i förkortning:

Kenneth Nilsson har blivit frälst, som hans själv uttrycker det. Han äter numera frukt till varje mellanmål och enbart grönsaker till lunch. Till alldeles nyligen var Kenneth Nilsson vetenskaplig chef för Cancerfonden. Han är en av Sveriges ledande cancerforskare, hans forskning har nästan uteslutande handlat om gener, celler och molekyler. De senaste tre, fyra åren har han på allvar insett hur viktigt det är att västvärldens människor förändrar

sin livsstil om vi vill undvika cancer. Med högst måttliga livsstilsförändringar kan vi minska vår cancerrisk med minst 60 procent. Och det är alldeles nödvändigt för annars kommer cancersiffrorna att raka skyhögt i höjden eftersom befolkningen blir äldre och människorna bara fetare och mera osunda.

Gener och ärftlighet har betydelse för vem som får cancer. Men de betyder mindre än många tror och dessutom är det svårt att ändra på sina arvsanlag. Men sunda vanor kan vem som helst anlägga.

Regel nummer ett lyder: Rök inte, nummer två: rök inte och regel nummer tre: rök inte!

Fjärde regeln är: Gå, femte: Gå och sjätte: Gå! De senaste årens forskning visar mycket övertygande att motion skyddar mot cancer liksom mot hjärt-kärlsjukdomar och typ-två-diabetes.

Regel nummer sju handlar om vilken mat vi bör äta. Viktigast av allt är att äta frukt och grönsaker, fibrer och fullkorn är inte heller dumt. Regel åtta: Håll nere alkoholkonsumtionen.

Are Waerland ler i sin gröna himmel över detta sentida erkännande av hans teser!

Därför är jag vegetarian

Jag är vegetarian därför att ingen någonsin kan övertyga mej om att djuren finns till för min skull, för att jag ska äta dem, göra skor eller pälsar av dem, mala ner delar av dem till godis, klistor eller gödselmjöl.

Jag kan inte se husdjur som ägodelar, inte acceptera att vi använder hästar, hundar, katter och apor för experiment inom kosmetika- och krigsindustrin eller för att finna orsaker till människosjukdomar, som vi själva orsakat genom livsföringsfel. Djur är individer, levande, kännande väsen. Jag är emot allt förtryck av levande väsen, djur som människor.

Jag är vegetarian därför att jag inte själv skulle kunna slå ihjäl eller slakta ett djur för att få föda. Det finns inget i djurlikt som jag behöver äta för att leva. Det vegetabiliska proteinet ansågs förr kvali-

tetsmässigt underlägset det animaliska proteinet. Dagens vetenskap har visat att detta är helt fel. Soja t ex innehåller alla de viktiga aminosyror kroppen behöver. För övrigt behöver vi inte alls så mycket protein som man förr trodde.

Jag är vegetarian därför att köttframställning slukar 100 gånger mera vatten än vegetabilier, därför att produktionen av en kalori kött, mjölk och ägg kräver 7 kalorier föder (alltså 6 kalorier i ren förlust), därför att en ko konsumerar 22 kg protein (som vi i stor utsträckning importerar från u-länderna i form av "kraftfoder" som dessa länder själva är i trängande behov av), därför att framställningen av animaliskt protein kräver 10 gånger större areal än framställningen av vegetabiliskt protein. Det är alltså en resurs- och fördelningsfråga.

Artikeln har tidigare varit införd i tidskriften Hälso-info, Hälsofrämjandet i Stockholm, Fjällgatan 23 A, 116 28 Stockholm. 08-641 04 24.

Många miljoner vegetarianer

Det finns många miljoner människor i världen som lever vegetariskt. De äter den mat som finns eller lever vegetariskt i enlighet med sin religion. Till de största grupperna vegetariskt levande hör av både ekonomiska och religiösa skäl ca 900 miljoner hinduer. Även buddisterna, ca 500 miljoner, är hänvisade till en vegetarisk kost, grundat på trosbudet att inte döda. Här i väst har vi inte påträngande ekonomiska eller religiösa skäl för att leva vegetariskt. Många är vegetarianer därför att de känner att det är orätt att döda och äta djur. Ännu fler är vegetarianer av hälsoskäl. Men världens resurser minskar. Djur förbrukar mycket mer näring än de ger.

De senaste åren har cancerforskaren Kenneth Nilsson insett hur viktigt det är att människor i väst förändrar sin livsstil. Med måttliga förändringar av livsstilen kan vi minska cancer risken med minst 60 procent.

Verkligheten är det som när man slutar tro på det, ändå finns kvar.

Phillip K. Dick

Det är dåliga upptäcktsresande som tror att det inte finns land, när de inte ser något annat än havet.

Francis Bacon

En svag människa fruktar alltid förändringar. Hon upplever trygghet i status quo och har en nästan sjuklig fruktan för det som är nytt.

Martin Luther King

Det är ett ödesdigert misstag att teoretisera innan man har data. Oförståndigt börjar man vända på fakta för att de skall passa teorierna i stället för att vända på teorierna för att de skall passa fakta.

"Sherlock Holmes"

En högsint människa måste bry sig mer om sanningen än om vad folk säger.

Aristoteles

Under vinterns kyla lärde jag mig till sist att inom mig befann sig en oöverbärlig sommar.

Albert Camus

Jäska inte bort ditt liv, utan stå i förundran inför livets möjligheter och börja i begeistring att förverkliga dem.

Harold Schulweis

Varje gång vi använder orden "jag är", fastställer vi något om oss själva genom vilket Gud uttrycker sig.

Norah Boyd

Kärleken skapar ett "vi" utan att förstöra ett "jag".

Leo Buscaglia

Hälsan är som en underbar musik som genomströmmar vår varelse från morgon till kväll, från kväll till morgon.

Are Waerland

Små gärningar som utförts är bättre än stora som planerats.

Peter Marschall

Bakom världsalltets tillblivelse måste stå ett väsen, som på grund av sina oändliga kvalifikationer är oåtkomligt för den mänskliga tanken.

Knut Lundmark

Verkligheten är en helhet och handlar och utvecklar sig som en helhet.

S. Radhakrishnan

Glöm jaget och arbeta för helheten.

'Abdul-Bahá

Den som aldrig ändrar mening, älskar sig själv mer än sanningen.

Joseph Joubert

Tyck inte att du själv är så stor att andra människor ter sig små.

Kung-Fu-Tzu

Se in i allt med ett sökande öga.

Bahá'u'lláh

I stället för att beklaga att rosen har törnen gläder jag mig över att törnet höljs av rosor och att blommor växer på törnhäckar.

Joseph Joubert

Gör det till en vana att se det bästa hos människor och situationer. Du kommer att finna att detta enkla förhållningsätt leder till optimism och positiva känslor – vilket i sin tur alstrar lugn.

Paul Wilson

Muslim är den för vars hand och tunga andra människor är säkra.

Muhammed

Med alla varelseer och alla ting skall vi vara som fränder.

Sioux-indian

Genom mysterium och djupare och djupare mysterium går porten till allt livs hemlighet.

Lao-Tzu

Ta aldrig ut någonting i förskott – varken segrar eller nederlag.

Sven Magnusson

SÖKAREN
Adress Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
PlusGiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson

Prenumeration Helår (6 nr) 250:-
Halvår 150:-

Annonser Ring för prislista

Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund

ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Per Ragnar:

Därför är jag vegetarian 2

Visdomsbladet 4

Adjö, Slump! Välkommen, Mening! 6

Jan Cederquist:

Ur "Slumpen är ingen tillfällighet" 8

Natasha Demkina, ung kvinna
med "röntgensyn" 12

Henry Salt, en föregångare inom
etiken 14

Varia 16

Ilene Stenson:

Bon Camino 18

Ilene Stenson:

Inlägg angående bundna
vakthundar i Spanien 19

Bokfloden 20

Christel Eklöf till minne 27

Varning för doktorn 28

Gunnar Martin Aronsson:

Wallace D. Wattles 30

Bengt Friberg:

Ett seminarium med
revolutionerande potential 34

Erland Lagerroth:

Tre alternativ, inte två 38

Läsarforum 40

Människan och djuren

Vad som händer är att djur misshandlas. Av människor. Inte bara någon gång ibland av elaka människor. Utan jämt. Djur hålls fångna i utrymmen så små att de knappt kan röra sig. Dag och natt. Kor, grisar, höns, minkar... Men den civiliserade människan bryr sig inte. Hon kallar sig civiliserad, till skillnad från icke civiliserade människor, naturmänniskor. Av tradition skall djuren födas, slaktas, ätas. Av civiliserade människor. Djur som har medvetande, känslor och tankar, fast litet annorlunda än våra. Djur jagas, skjuts och äts. Djur transporteras under olidliga förhållanden. Djur lider. Och det är vi som vållar deras lidande. Men vi bryr oss inte. Djur används i vetenskapliga experiment. Hänsynslöst. Försöksdjur lider. Men vi bryr oss inte. Ändå berömmar vi oss själva, ser oss som skapelsens krona, anser oss vara högt utvecklade. De bästa av oss ser mänskligheten som sitt fosterland, och dessa ställer en retorisk fråga: kan vi nå en högre etisk insikt – nu är vi snart framme vid målet: alla människors lika värde. Till middag äter vi kött från en gris, en ko, ett lamm... Som vi fött upp i elände. Smaklig måltid! Vi människor är en art bland otaliga på den här planeten. Vi anser oss stå högst av alla. Men vi är psykopater i vårt förhållande till de andra arterna. Vi saknar förmåga att leva oss in i andra arters livsförhållanden, deras önskningar, känslor, lidanden. Hur botar man psykopati? Genom uppfostran, instruktioner, uppmaning till insikt, godhet. En gång ansåg den vite mannen att de svarta inte hade känslor som de vita, så det gjorde inget att de behandlades illa. Senare fick den vite mannen insikten att även de svarta hade tankar, känslor, en livsupplevelse precis som han själv. Han blev därmed ett betydelsefullt snäpp intelligentare. När kommer insikten till den vite mannen, och den svarte, den gule, den röde, att djuren är våra avbilder? När blir människan så intelligent? Människan, som nu är djurens djävul. När djur dödar andra djur, sker det snabbt, men människan håller djur i fångenskap, göder dem och dödar dem för att äta dem, och då rör det sig om ett utdraget lidande. Vi kelar med sällskapsdjuren. Vi tycker också om djuren i de små ladugårdarna, som vi till slut skall sända till slakt. Vi gullar med dem, och de anar inte att vänligheten har en mörk sida. De tycker säkert om oss: vänliga varelser som ser till deras bästa. Men våra känslor för dem är grunda. Några av oss reagerar mot dödandet och misshandeln. Så det finns hopp. Men vilka är det som reagerar? Är det ledande personer inom politik, kultur, andlighet? Nej, ett litet antal vanliga människor bara, ofta ungdomar, som sedan tillrättavisas för att de stäl ut andras egendom och inte går den demokratiska vägen för att uppnå sina mål. Våra ledare tycker att dessa reformer för djurrätt inte brådskar; det brådskar inte att avskaffa det djurens lidande som människor åstadkommer. Det är inte alls bråttom, detta kan vi ta senare, när det är bättre läge, för vi måste ta den största hänsyn till dem som äger djuren. Men det är ännu värre ute i världen. Misshandeln av djur är ett globalt fenomen. Den mänskliga psykopatin är världsomspännande. Den är en del av människans psyke. De som kämpar för en bättre människa, en bättre värld, kämpar mot dumheten. Och massmedia tiger. De anser sig ha viktigare saker att ägna sig åt.

Men gläds ändå åt att röster höjs, att förebilder finns, att någonting trots allt görs!

SM

Adjö, Slump! Välkommen, Mening!

Jan Cederquist, förf. reklamman, har skrivit boken ”Slumpen är ingen tillfällighet” (Bokförlaget Langenskiöld 2005). Han tror sig ha upptäckt något mycket viktigt och citerar den kände fysikern Carl Sagan som sagt att ”någonting otroligt väntar på att bli känt”, och detta otroliga, menar Jan Cederquist, kan vara fenomenet *synkronicitet*.

Jan har nog rätt! Synkronicitet är ett mycket viktigt fenomen, som ger oss en ny bild av verkligheten, en mycket positiv, en mycket glädjande bild.

Jag skall här genom referat av vissa partier försöka ge en antydning om vad boken innehåller.

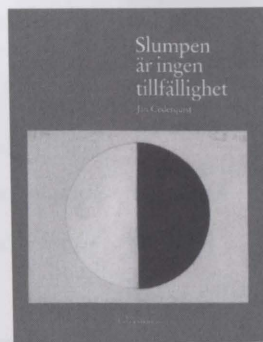
Den kände schweiziske psykologen Carl Gustav Jung funderade en del över vissa märkliga händelser: vid starka inre upplevelser kunde samtidigt yttre händelser inträffa, som ett slags parallellhändelser. Jung talade om *synkronicitet*, skeenden som ytligt syntes bero på slumpen men som hade ett så uppenbart samband med varandra att slumpen verkade ytterligt osannolik som förklaring. I stället var det något *djupt meningsfullt* med dessa parallella händelser. ”Synkroniciteten tycktes vara ett samspel mellan människors inre tillstånd och vad som händer i det yttre. Mellan ande och materia.”

Jungs tankar om synkronicitet kan anknytas till en viktig upptäckt inom kvantfysiken att i elementarpartiklarnas värld tycks lagen om orsak och verkan inte alltid ha giltighet. ”Där uppstår ibland verkan som inte tycks ha någon orsak. --- Den vanliga kausaliteten fungerar inte.” Man undrar då om det kan vara på samma sätt i människans värld att vissa händelser, som inträffar, inte har någon synbar, begriplig orsak. Eller finns det orsaker på ett annat plan än det vanliga materiella? De som företräder den nuva-

rande vetenskapliga världsbilden hävdar ju att sådana där egendomliga sammanträffanden måste hända då och då. Det är inget konstigt med det. Men det är själva *meningsfullheten* i skeenden av detta slag som faller utanför alla sannolikhetsberäkningar. Ett exempel: En gång behövde Jan ett råd i en angelägen sak av en vän, men denne visade sig just då vara upptagen på grund av en förestående resa. Jan själv var tvungen att flyga till Köpenhamn, och på planet dit kom han att få platsen intill den vän som han ville tala med! Jan skriver: ”Den statistiska sannolikheten för att Gunnar och jag skulle till samma destination av alla tänkbara destinationer i världen, samma dag av alla tänkbara dagar på året, med samma plan av alla tänkbara avgångar under dagen, och hamna på platserna bredvid varandra av alla tänkbara platser i ett flygplan, måste vara bra nära noll. Meningsfullheten däremot vara nära hundra.”

Jan kommenterar: ”Det är just meningsfullheten som gör att slumpen bryter sig ut ur den statistiska matematikens tankarum, och förvandlas till synkronicitet” och han tillägger att ”därmed öppnas också dörren för helt andra, mycket mer intressanta möjligheter”.

Jans bok innehåller en rad beskrivningar av meningsfulla sammanträffanden, och en hel del intressanta reflexioner, t ex: ”Kanske ska det visa sig att materialismen egentligen bara är en ny form av vidskepelse” och ”...jag tror att en viktig del av det nya kommer att handla om människans medvetande. Det mänskliga medvetandet kommer att visa sig vara något mycket mer och mycket märkligare än vad vi hittills har trott.” ”Jag tror att den nya världsbilden kommer att växa fram gradvis, som ett foto i framkallningsvätska.”

Sådana händelser som Jan Cederquist berättar om, är inte alldeles ovanliga. Jag har själv några upplevelser av det slaget. Men för min del talar jag inte om synkronicitet, utan om *ordlös bön*, som besvaras.

Man kan undra om det är änglar, skyddsandar, Gud, det undermedvetna eller någon annan kraft som kommer till hjälp i en svår situation. Men det kan helt enkelt vara så att ett omedvetet rop på hjälp fångas upp i ett livshav/medvetandehav, som reagerar och kommer till undsättning. Det rör sig knappast om tillfälligheter.

Vilse i London

För några år sedan var jag i London med en grupp. Det var spännande, men jag hade ingen resvana. Jag betecknade mig på den tiden som en av nutidens minst beresta svenskar! Jag hade aldrig varit utanför Skandinavien.

Vi var på väg till en new age-konferens i Coventry.

Tillsammans med två personer hade jag en eftermiddag varit på restaurang. De andra tänkte därefter gå på teater, men jag ville återvända till hotellet. De pekade hur jag skulle gå, en liten gata till höger, förbi en pub och sedan åt vänster och rakt fram...

Jag gick gata efter gata men hittade inte rätt. Jag hade inte tänkt

på vad hotellet hette eller vilket namn gatan, där det låg, hade. Jag mindes hur huset såg ut och att det var vitt, men många hus var likadana, med pampig fasad. Jag var riktigt illa ute, vilse i en stor, främmande stad.

Kunde jag få tag på en polis och förklara min belägenhet – att jag skulle till ett hotell, som jag inte visste vad det hette och som låg på en gata med för mig okänt namn?

Plötsligt stod en av mina medresenärer, Jade Ekström, på gatan framför mig och sa att hon letade efter mig. Hon hade känt en inre maning att göra det! Det var oerhört skönt och mycket överraskande. Jag kände nätt och jämnt Jade. Men hon kom som en räddande ängel.

Var det ett rop från mitt omedvetna som Jade hade uppsnappat på en icke medveten nivå?

Grön slang

1989 köpte jag en liten bil, den första jag ägt. Körkortet var gammalt, men erfarenheten av bilar nästan noll. Jag visste att min bil skulle ha bensin från grön slang för fordon med katalysator, men när jag första gången skulle fylla på bensin, ensam i bilen, hade jag glömt detta och tog tag i en svart slang. Just i det ögonblicket kom en man, som jobbade på bensinmacken, gående några meter från mig, tittade åt mitt håll och sa: Du skall ha bensin från grön slang!

Varför kom den mannen just då? Och varför uppmärksammade han vilken slang jag höll i handen? Aldrig har jag därefter, vad jag kan minnas, sett någon från macken befinna sig ute vid bensinpumparna. ”Ängeln” räddade mig från en dyrbar fadäs.

Var det mitt undermedvetna som sände en impuls till en person i närheten att rycka in? Eller var det en skyddsängel?

Instängd efter en fest

Det finns några fall, där min tanklöshet försatt mig i svårigheter. En gång var jag på en fest, men bestämde mig för att lämna den innan den var slut; jag gick genom en inre gård på ett hus för att komma till utgången från huset – och fann att jag

var instängd: båda dörrarna ut från gården var stängda. Som av en händelse kom emellertid en man, kanske var det fastighetsskötaren, som såg min belägenhet och öppnade.

Omkullvält cykel

I många år bodde jag i Stockholm. En dag hade jag parkerat min cykel på en refug på Sveavägen. När jag hämtade den, råkade jag stöta omkull en cykel med en korvlåda, som stod i närheten. Korvgubben, som ägde cykeln, kom gående och såg det hela. Han ville att jag skulle betala honom en summa, men jag tyckte att det var fel av honom att lämna cykeln, så som han hade gjort och att skulden var hans.

Jag ansåg att vi skulle hitta en polis som skulle avgöra saken. Men var fanns det poliser mitt i Stockholm? Jag visste inte alls, men föreslog att vi skulle gå åt Klara, eftersom jag diffust tänkte att där skulle finnas en polisstation, men jag insåg samtidigt att det gjorde det nog inte. En pinsam situation. Hur långt skulle vi gå och förgäves leta efter poliser? (Norrmalms polisstation låg i närheten, men det visste jag inte.) Då kom rakt emot oss på Kungsgatan en manlig och en kvinnlig patrullerande polis. Vi hejdade dem och gick tillsammans tillbaka till refugen. Poliserna gav mig på sätt och vis rätt, att korvgubben inte skulle ha lämnat sin cykel med korvlådan, men de rekommenderade ändå att jag betalade en summa till gubben, vilket jag gjorde.

Mitt intryck är att när man är illa ute, så kan hjälp komma. Man sänder ut en ordlös, omedveten bön, eller snarare signaler om att man finner sig i en mycket besvärlig belägenhet; dessa uppfångas av kanske ett kollektivt medvetande, och hjälp sätts in.

När det gäller fallet med slangen vid bensinpumpen, måste personen som kom förbi, ha bestämt sig för att gå där han gick redan innan jag tagit tag i den svarta slangen. Och poliserna på Kungsgatan måste ha bestämt sig för att gå just där just då, innan korvgubbens

cykel med korvlåda blev vält. Detta antyder att sådana här händelser sker oberoende av det vanliga tidsflödet.

Det kan också tänkas att varje människa har en annan, högre medvetandedimension, med mycken klokhet och kunskap som vi normalt inte använder.

Paul Solomon från USA sa så här 1978, när han besökte Stockholm:

– Jag tror att såväl ni som jag har en mycket bra Lärare. Jag misstänker starkt att vi alla har en Lärare som är med oss varje dag av vårt liv och att ingenting händer av en tillfällighet.

Paul Solomon menade att vi nog kan se detta, om vi observerar vad som händer i vårt liv.

– Jag misstänker att detta beror på att det finns en del av varje människa som vet vilka behov och problem hon har och vet hur hon skall komma tillrätta med dem. Den delen kallar jag Läraren.

– Jag tror att var och en av oss har mer medvetande, mer intelligens än vi vanligen använder, och om vi kan komma bortom det vanliga medvetandets gränser och nå fram till vad jag skulle vilja kalla Övermedvetandet, kan vi vinna kunskap utöver vad som annars är möjligt.

Paul Solomon sa också:

– Så länge som vi inte är desperata, kan vi använda vårt eget medvetande och få de svar vi behöver genom våra egna tankar. Men när vi behöver ett genombrott, behöver komma utanför våra vanliga tankar och föreställningar, verkar det som att en mycket desperat situation uppkommer, vilket ger upphov till vad jag kallar själens mörka natt, och i det tillståndet kan vi se att det är mer med vårt medvetande än vi förut trott.

SM

Jag kan inte tro att du och jag skulle vara en blind och meningslös slump i ett universum, som i sig bara är en kall och meningslös mängd av död materia som slungas runt.

Jan Cederquist

Vaclav Havel vädjar om ”respekt för livets mysterium, för universums mysterium, för mysteriet av vår egen existens. Människans hopp ligger i att bejaka existensen av någonting som är större än människan själv”.

Från ”Slumpen är ingen tillfällighet”.

Jan Cederquist

Det händer dig också

Vi återger här två kapitel ur Jan Cederquists nyutkomna bok *Slumpen är ingen tillfällighet* (Bokförlaget Langenskiöld).

Alla har någon gång i livet varit med om ett underligt sammanträffande eller en märklig händelse av något slag. Man tänker ringa en viss person, men just som man ska lyfta luren ringer telefonen och det visar sig vara just den personen. Vi har ett ord som gör att vi slipper fundera närmare över sådana händelser. "Slumpen", säger vi. Det var "en ren slump". Och så går livet vidare som om ingenting hade hänt.

Eller vi går på varuhuset och tänker att vi borde kontakta en viss person som vi inte har sett på länge. I samma ögonblick kommer han eller hon nerför rulltrappan. "Slumpen" igen. Vi kanske studsar till lite, men för att få lugn skickar vi snabbt iväg vår förundran till medvetandets dunkla skräpkammare.

Jag kan inte göra det längre.

Den där slumpen har dykt upp alltför många gånger i mitt liv. Den har visat vägen, kommit med lösningar och räddat mig ur besvärsliga situationer, den har i hög grad påverkat min tillvaro, ibland rentav med en humoristisk blinkning. Gång på gång har det hänt saker som inte borde hända, saker som är statistiskt och vetenskapligt helt osannolika, för att inte säga omöjliga. Men ändå har de serverat meningsfulla, ofta eleganta, lösningar på både små och stora problem.

Därför tror jag inte längre på slumpen. Inte den man i allmänhet pratar om när man säger "det var en ren slump". Den som bara är en sorts statistisk luftgrop, någonting som bara råkar hända utan mening, och så är det inte mer med det.

Jag har börjat misstänka att det *är* något mycket mer med det. Jag har blivit mer och mer övertygad om att slumpen är något helt annat annat än vad vi har blivit ledda

att tro. Jag har börjat ana att slumpen inte är någon tillfällighet. Carl Jung, som var mycket intresserad av slumpen, myntade begreppet *synkronicitet*, som betyder just *meningsfull slump*. Han var dessutom inne på tanken att det kan finnas ett samband mellan synkronicitet och intuition. Det verkar som om allt i universum är genomsyrat av någon sorts underliggande ordning, eller intelligens, eller vad det är. Något som jag är djupt förundrad över. En förundran som jag gärna vill dela med dig i denna bok. Jag vill helt enkelt berätta om saker som har hänt, och invitera dig som läsare att för en stund dela min förundran över hur fantastiskt och märkligt livet är.

Jag hade en gång förmånen att få prata med atomfysikern Fritiof Capra, som har skrivit flera intressanta böcker, bland annat *Fysikens Tao* och *The Turningpoint*. Fritiof sa att forskning går normalt till så att man ställer upp en hypotes om någonting man vill utforska. Sedan gör man experiment i laboratoriet för att antingen bekräfta eller vederlägga hypotesen.

"Men nu", sa han, "nu händer det saker i våra laboratorier som vi inte ens har någon hypotes om. Vi kan helt enkelt inte förstå vad det är som ibland händer och varför."

Vi lever alltså som människor i ett universum vi bara till en liten del kan förstå. Det mesta är fortfarande okänt. Vad är det egentligen vi är med om på resan mellan vaggan och graven? Denna ofantligt märkvärdiga episod vi kallar livet. De flesta tänkande människor undrar väl emellanåt vad det egentligen går ut på. Vem är jag? Vad är meningen med mitt liv? Vad är min roll i universum? Var fanns jag innan jag föddes och vart tar jag vägen när jag

dör?

Ofta blir det inte mer än en tanke som bara snuddar vid oss. Många upplever rentav sådana tankar som obehagliga och viftar bort dem som en geting bland saft och bullar. Jag har hört människor säga: "Nä, fy, sånt där ska man inte hålla på och grubbla över, då blir man bara knäpp." Man dyker hellre ner i vardagsbestyren med jobbet, familjen, golfen, bilen, båten och allt det andra som pockar på vår uppmärksamhet. Det är fullt naturligt eftersom det är den materiella verklighet vi lever i. Men jag kan ändå inte låta bli att undra. Och jag har blivit mer och mer övertygad om att det faktiskt finns en större verklighet bortom den vi kan se och ta på.

Kanske är synkroniciteter en påminnelse om det stora mysteriet vi är en del av? Fritiof menade att de kan bero på en sorts samstämmighet, eller resonans, mellan mönster i medvetandet och mönster i materien. Där satt alltså en av världens mest kända atomfysiker och antydde att det skulle kunna finnas en koppling mellan medvetande och materia. Mellan en människas tankar och känslor, och det som händer i världen utanför henne. Och att synkronicitet skulle kunna vara en koppling mellan de två världarna.

Nationalencyklopedin har inget alls att säga om saken, och i Svenska Akademiens ordlista står bara att ordet "synkronistisk" betyder samtidigt.

Men trots encyklopedins och akademiens magistrala ointresse har fenomenet synkronicitet börjat uppmärksammas som en svårförklarad underlighet i tillvaron. Jag tycker att det är en fascinerande underlighet. Mina egna synkronistiska upplevelser, och dem jag fått ta del av från

andra, har starkt bidragit till att jag blivit mer och mer övertygad om att det handlar om något som är mycket större och märkligare än vi förstår. Märkligare än vi kan tänka oss, kanske till och med märkligare än vi över huvud taget kan tänka.

Jag är varken vetenskapsman eller präst, och gör inte anspråk på vare sig akademisk stringens eller religiöst dekorum. Jag tror inte heller att jag är speciellt utvald, eller lider av det som kallas grandios personlighetsstörning. Jag är bara en förundrad lekman, som har för vana att lägga märke till när det händer

märkliga saker, och inte kan låta bli att fundera över dem.

Därför vill jag också gärna uppmuntra dig som läsare att uppmärksamma liknande händelser i ditt eget liv. Sånt här händer alla. Nästa gång du själv råkar ut för en synkronistisk händelse, ta den till dig, titta på den och se vad den innehåller. Kanske finns där något du kan ha glädje av. Om inte annat, så lovar jag att livet blir både intressantare, roligare och mer spännande.

Finns det något större äventyr än det vi kallar livet? Den stora gåtan. Ett besynnerligt och ofattbart

mysterium, som ingen vetenskapsman i världen kan förklara för oss. Ingen vet. Men det är fascinerande att spekulera.

Som Milan Kundera säger i *Varats olidliga lätthet*: "Det är alltså fel att klandra romanen för att den uppehåller sig vid underliga sammanträffanden. Men det är rätt att klandra människan för att vara blind för sådana sammanträffanden i sitt dagliga liv. Ty därigenom berövar hon sitt liv en dimension av skönhet.

Inte bara skönhet.

Det är en bok av stor betydelse som Jan Cederquist har skrivit. Den pekar på ett annalkande paradigmskifte, från den onödiga materialismen mot en världsbild där medvetande och dess krafter intar en central plats.

Vad är det vi är med om?

Det vetenskapen vet om verkligheten är bara en bråkdel av vad som finns att veta. Den insikten borde stämma till en viss ödmjukhet. Ingen kan förklara den kraft som pulserar i dina ådror, ingen kan förklara hur du kan ha ett medvetande, ingen kan förklara hur du kan finnas till från att bara ha varit en glimt i din faders öga.

Vad är allt det där som vi inte vet? Horisonten för människans kunskap trycks allt längre bort. Vi erövrar bit för bit av det okända. Ändå har vi bara kommit en bit utanför stranden på denna enorma ocean av okunskap. Vilka hemligheter döljer sig där bortom horisonten?

Vad är egentligen denna märkliga episod som vi är med om mellan vaggan och graven? Vad är det vi kallar liv? Hur är det möjligt att ett ynka litet björkfrö kan innehålla ett löfte om tusen skogar?

Vi vet att all materia består av molekyler som i sin tur består av atomer som i sin tur består av elementarpartiklar och så vidare. Men var kommer allting ifrån? Hur började det? Hur har dessa atomer kunnat organisera sig i något så

ofantligt märkvärdigt som en människa? Och varför? Det måste finnas någon form av intention inblandad. Någon sorts intelligens som påverkar vad som händer i materien.

En enda cell i människokroppen är mer komplicerad än den mest avancerade dator. Och vi har åtskilliga miljarder celler med mängder av olika specialkompetenser. En producerar kemikalier i hjärnan, en dödar bakterier, en renar blodet och så vidare. Hur är det möjligt? Hur har denna fantastiska, obegripliga, apparat som är människokroppen kunnat uppstå ur några döda molekyler i skummet på en strand? Oavsett hur många blixtrar som slog ner. Om det nu var så det gick till.

Inte nog med det. Även om den döda materien på något mirakulöst sätt skulle ha lyckats få ihop den materiella människokroppens levande farkost, hur har den lyckats skapa en förare också, det som är vårt eget medvetande? Hur kan något så icke-materiellt som medvetande uppstå ur något så icke-medvetet som materia?

En del kanske flinar lite åt sådana frågor. Det är snudd på få-

nigt att fråga, för det finns ju ändå inget svar. Andra tycker sig ha ett svar och menar att det inte är något konstigt alls. Darwin har ju förklarat det hela en gång för alla. Lite skum på en strand vid ett forntida hav, blixten slår ner, en kemisk reaktion uppstår, och vips är livet och evolutionen igång. Och nu går vi omkring här några miljarder år senare som skapelsens krona. Levande bevis för teorin om *survival of the fittest*. Inget märkligt alls.

Jag tycker att det är ofantligt märkligt. Lite död materia på den där stranden fick en elektrisk stöt och så småningom fanns det en Jesus, en Sokrates, en Shakespeare, en Einstein.

1981 gjorde astronomerna Chandra Wickramasinghe och Fred Hoyle en beräkning av hur sannolikt det är att människan har uppstått på det sättet. De kom fram till att det är lika sannolikt som att en orkan i ett skrotupplag skulle råka åstadkomma en jumbojet.

Den tyske professorn Werner Gitt har gjort en intressant studie av mänskligt DNA. Han räknade fram hur mycket information det finns i

Ur Jan Cederquists bok:

Vår kunskap är blott en droppe i okunskapens hav.

William James

Världen framstår för oss inte som ett blint spel av atomer, utan i stället som en stor organisation.

Marilyn Ferguson

en liten DNA-klump stor som ett knäppnålshuvud. Om man skrev ner all den informationen i en serie pocketböcker och la dem ovanpå varandra, hur hög skulle den traven bli? Werner Gitt kom fram till att det skulle motsvara 500 boktravar till månen.

Hur i all världen går det till att överföra sådana enorma mängder information från generation till generation? Det lär inte finnas någon vetenskaplig lag som kan förklara hur liv av en sådan dignitet skulle kunna uppstå ur död materia.

Måste det inte bakom all denna komplicerade information finnas en intelligent avsändare? Någon form av medvetande?

Darwin i all ära, men hans lära är knappast hela sanningen. Det kan säkert vara så att giraffen har fått sin långa hals genom att de individer som hade anlag för längre hals var de som bäst nådde upp till födan i träden. De hade lättare för att överleva, blev starkare, stiligare och därför mer attraktiva på äktenskapsmarknaden. Därmed var det deras anlag för lång hals som kom att dominera och förstärkas genom årtusendena.

Det är en helt rimlig förklaring, men jag är ändå inte nöjd. Det måste finnas en annan historia också. Då tänker jag inte på någon biblisk barnatro där en skäggig gubbe sitter i sin himmel, tittar ner på jorden och ropar med tordönsstämma "Varde liv!". Det måste finnas en sanning där bortom, en historia för vår tid. Även om den inte är skriven ännu, tror jag den kommer att handla om en icke-materiell verklighet. Om ett fält av intelligens och medvetande som existerar överallt, alltid, oberoende av tid och rum. Ett fält av information och energi, som är den större verkligheten bortom den lilla verklighet vi kan se och ta på.

Våra små personliga medvetanden är en del av det stora medvetandet fast vi inte är medvetna om det. Lika lite som en cell i min stortå vet att den är en del av en större helhet, nämligen mig. Men jag som är den större helheten vet om att den där cellen finns. Däremot vet jag

inte så mycket om den större helhet som jag själv förmodligen är en del av. Jag kan inte veta, men jag kan tro.

E. F. Schumacher har gett en elegant vinkling på det okända. Han talar om fyra nivåer eller tillstånd på jorden: mineral, växt, djur och människa, och om hur varje nivå innehåller de lägre, men också något mer, något högre, något okänt.

Den lägsta nivån, mineralnivån eller materien, ger han beteckningen M. Den kan vi mäta och väga, och den ingår i nästa nivå, växtvärlden. Växtvärlden innehåller alltså M, materia, men också något annat som vi inte kan mäta och väga; det vi kallar liv. Växter lever och förökar sig. Eftersom vi inte riktigt vet vad liv är, blir det en X-faktor. Växtvärlden är då M+X.

Nästa nivå, djurvärlden, innehåller det som finns i de två lägre nivåerna, M+X, men också en ny okänd faktor, nämligen en form av medvetande. Det finns som en instinkt hos myran att känna hem ett barr till stacken, det finns i bofinkens lust att flyga söderut på hösten, och det finns i glädjeskuttens hos vår pudel Silly, när hon förstår att det är dags för en promenad. Djurrikets oförklarliga medvetande är en Y-faktor, och då har vi fått två okända faktorer, M+X+Y.

Den högsta nivån vi känner till, människan, innehåller i sin tur både M och X och Y, men vi har ytterligare en okänd faktor, en ny nivå av medvetande. Vi är medvetna om att vi är medvetna. Vi kan tänka framåt och bakåt i tiden, vi kan planera, vi vet att vi ska dö, vi kan fundera över livets mening och vad vi ska ha till middag ikväll. Människan innehåller alltså materia, M, men också hela tre nivåer av något okänt; liv, medvetande och reflektionsförmåga. Vi blir då M+X+Y+Z.

Mysteriet tätnar. Det enda vi kan mäta och väga är M. Resten finns i den icke-materiella sfären. Och kanske är detta ändå bara en liten bråkdel av ett mycket större spektrum. Den bråkdel som vi känner till. Våra öron kan bara uppfatta ljud inom ett begränsat frekvens-

område, och våra ögon kan bara uppfatta ett visst frekvensområde av ljus. Med hjälp av instrument kan vi komma lite längre, till ultraviolett, infrarött och lite till. Men vad finns det där bortom?

Vetenskapen har kommit långt när det gäller att penetrera M, materien. Med hjälp av instrument kan man se att M består av molekyler som i sin tur består av atomer, och bortom dem letar kvantfysikerna efter elementarpartiklar, kvarkar, leptoner, bosoner, neutriner och andra exotiska existenser. Men de tycks ju växla mellan att vara partiklar ibland och energi ibland i ett kaotiskt moln av möjligheter, så där någonstans går gränsen för det mänskliga vetandet.

I andra änden av detta spektrum finns medvetandet, som man först på senare tid har börjat studera på allvar. Vad är det som säger att progressionen inte fortsätter åt det hållet också? Varför skulle det inte kunna finnas ännu fler nivåer av medvetande som innehåller de lägre formerna, x, y och z, men också något högre?

Kan det vara så att när vi dör, släpper vi bara den lägsta, tyngsta och tätaste nivån, M, materien, kroppen, för att gå vidare med de andra i behåll? Kan det vara så, att den icke-materiella delen av oss då förenar sig med det stora medvetandefältet?

Människan har ju i alla tider intuitivt trott på något större som hon kallar Gud eller Allah eller Unified Field och en uppsjö av andra namn. En av de mer avancerade beskrivningarna jag har hört är "ett icke-lokalt fält av energi och information med cybernetiska, självrefererande, individuella återkopplingskretsar". Det spelar nog ingen roll vad man kallar det, Gud, Fältet eller Bertil, det finns där i alla fall som en kosmisk intelligens långt bortom vår förmåga att förstå. För mig är det den enda förklaringen på mysteriet. En sorts internet som var och en av oss är permanent uppkopplad till med vår inre personliga dator. Vi påverkas ständigt av det, och det påverkas ständigt av oss, våra tankar, känslor och intentioner.

Det är en mycket interaktiv situation.

Människan har alltid haft föreställningar om högre makter som varierat genom årtusendena. Vikingarna hade Oden, Tor och hela sällskapet i Valhall. De gamla grekerna hade Zeus och alla hans gudar på Olympen. Hinduernas värld vimlar av gudar runt Krishna, muslimerna har sin Allah, de kristna nöjer sig också med en enda andlig överhöghet, Gud, men han har i alla fall Jesus, Maria, olika helgon och massor av änglar omkring sig. De shamanistiska religionerna lever med en uppsjö av olika andar och gudomligheter. Vår tids ateister, som vägrar att tro på något gudomligt alls, är en ganska liten minoritet på jorden. Deras uppfattning att det inte finns något som kan kallas Gud är ju också en tro.

Det tycks som om de flesta människor ändå har ett inbyggt behov av att tro på något som är större än oss själva. Kanske är det inte bara en tro. Många människor har genom årtusendena faktiskt upplevt en kontakt med ågot högre, något obegripligt, något bortom den materiella

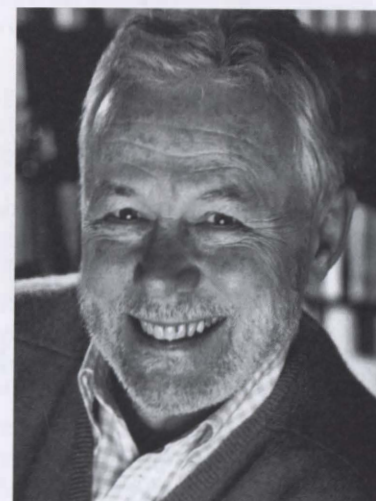
världen. De har upplevt fältet på olika sätt, och sedan försökt tolka upplevelserna till något som dagsmedvetandet kan begripa. Det finns mängder av sådana berättelser i människans historia. En del av dem har till och med givit upphov till nya religioner. Jesus, Buddha och Muhammad, till exempel.

Det finns också mängder av försök i litteraturen och poesin att beskriva upplevelsen av kontakt med denna högre verklighet. Men alla som upplevt den tycks vara överens om att den inte går att beskriva på vanligt sätt. Ord som "ljus", "kärlek", "helhet", "extas" och "ocean känsla" anses som bleka och otillräckliga ekon av det man upplevt. Språket är fånge innanför tidens och rummets murar, men fältet finns där utanför murarna, och därför klarar inte språket av att beskriva det.

Det finns betydligt enklare och vardagligare ting som ändå är lika omöjliga att kommunicera. Jag skulle inte ens kunna beskriva för dig hur en jordgubbe smakar. Om du aldrig hade ätit en jordgubbe, vore enda möjligheten för dig att

få veta hur den smakar att äta en själv.

Kanske har Lao Tse, taoismens fader, bäst formulerat svårigheterna att kommunicera enhetsupplevelsen. När han fick frågan om vad Tao är för något, svarade han: "Den som vet, talar inte. Den som talar vet inte."

Jan Cederquist

Ord att tänka på

Det slår mig hur främmande vi människor dock är för varandra, hur litet vi vet om varandra, hur skamligt vi är oss själva nog.

Ragnar Jündel

En tillvaro utan något mål, utan ett värdigt syfte är mer än förlorad.

Orison Swett Marden

Endast de inre framgångarna, personlighetsdanandet och personlighetsfördjupandet kan göra livet rikt, meningsfullt och värdefullt.

Knut Kjellberg

Vårt inre är vår helgedom.

Johannes Müller

De människor som väcker i oss varmare tro och kärlek till mänskligheten är våra eviga välgörare.

Fredrika Bremer

För att kunna se det ljusa i livet måste man ha ljuset inom sig.

Natanael Beskow

Då hjärtat är hårt och förtorkat, ös över mig barmhärtighetens regn!

Rabindranath Tagore

Jag räknar vänskapen till de heliga tingen.

Albert Engström

Ingen är sann konstnär utom den som ger sina samtida rikare visioner, olika dem de själva skådar.

M. Cuttoli

Natasha Demkina

Ung kvinna med "röntgensyn"?

I Ryssland finns en ung kvinna, Natasha Demkina, 17, som påstås ha "röntgensyn", dvs hon kan se in i människokroppen, genom kläderna, och tala om vilken sjukdom en person har. Detta har hon hållit på med i över sex år. För varje "reading" uppges hon ta ungefär 13 dollar, cirka 90 kronor, och hon gör cirka 10 readings varje vardag. Det blir cirka 18.000 kronor i månaden, vilket i Ryssland är ett betydande belopp. Hon säger att betalningen hjälper till att betala hennes medicinska nybörjarstudier (på gymnasienivå) i Moskva.

För ett TV-program (i Discovery Channel) gjordes i USA ett test av Natashas förmåga. Ledare för testet var den kände skeptikern Ray Hyman, professor emeritus i psykologi, och undersökningen designades av honom och två andra forskare som tillhörde skeptikerföreningen CSICOP.

Man använde sju frivilliga testpersoner, varav sex hade spår av kirurgiska ingrepp och en var fullt frisk. Natasha fick veta vilka operationerna var, och hon fick till uppgift att bestämma vem som hade genomgått vilken operation. Testpersonerna stod alla hela tiden framför Natasha.

En hade gått igenom en blindtarmsoperation, en hade fått en stor del av ena lungan avlägsnad, en hade genomgått en höftledsoperation, en hade fått en stor hjärntumör avlägsnad, en hade fått en del av luftstrupen bortopererad, en hade haft en hjärtoperation och fått metallkrampor insatta i bröstet och en hade inte opererats.

Man kom i förväg överens om att vid minst fem rätt av sju hade Natasha klarat provet. Folket kring Natasha sa att hon praktiskt taget alltid hade rätt, så fem rätt av sju skulle säkert gå bra, tänkte de. Resultatet blev fyra rätt. Hyman menade att detta inte var tillräckligt för ett fortsatt intresse för Natasha.

Hon misslyckades att identifiera bl a den som hade genomgått en blindtarmsoperation och den som hade ett metallplatta i huvudet efter en tumöroperation. Till detta kan sägas att Natasha ju sägs upptäcka sjukdomar; en metallbit i huvudet är något annat; denna person led vid tillfället inte av någon sjukdom; Natasha säger sig inte vara någon metalldetektor.

Men fyra rätt på sju personer var ju ändå ett resultat långt bättre än slumpen, som skulle ha mindre chans än en på femtio.

Natasha använde mer än fyra timmar för att lämna sina svar. Normalt uppges hon behöva 10 minuter för att se en sjukdom. Man kan tycka att hon med röntgensyn borde ha kunnat klara uppgiften på betydligt kortare tid, men det kan vara så att hennes "röntgensyn" är otydlig – liksom paranormala förmågor ofta är svaga. Det har också sagts, skeptiskt, att under den långa tid som hon kunde observera testpersonerna hade hon möjlighet att lägga märke till detaljer som kunde ge henne ledning. Natasha själv säger att hon inte har "röntgensyn"; vid röntgenundersökning fotograferas hela kroppen, medan hon själv undersöker varje organ separat.

Natashas moder säger att hennes dotter aldrig har gjort någon felaktig diagnos under sina tusentals "readings". Men under

det amerikanska testet gjorde Natasha tre felaktiga "diagnoser". Hon såg inte den stora metallplatta som en av testpersonerna hade inopererad i pannan. Istället sa hon att metallplattan fanns hos en person som hade ett normalt huvud men hade genomgått en blindtarmsoperation.

Hyman för utförliga resonemang för att visa att det finns många möjligheter att naturligt förklara det goda resultatet. Den person som var fullt frisk och inte hade genomgått någon operation var den yngste och den som såg friskast ut, vilket kan ha varit till ledning för Natasha. Den som hade metallkrampor i bröstet efter en större hjärtoperation var äldst i gruppen och såg minst frisk ut. Han var, menar Hyman, ett uppenbart val för den person som hade kramporna i bröstet. Det visade sig att Natasha hade observerat åtminstone två av testpersonerna, när dessa gick upp för trappor till testrummet, vilket kan ha varit till ledning för henne vid testet. Vid ett tillfälle fick testpersonerna veta att Natasha just då sökte efter den person som fått en del av ena lungan bortopererad, vilket kan ha lett till att denne ovetande gett något tecken till kvinnan. Hyman menar också att rätta svar kan ha varit lyckträffar.

Ray Hyman anser att det inte går att dra någon slutsats av testet men att det inte visar att Natasha har "röntgensyn". Han är inte intresserad av ytterligare studier, trots att testet var preliminärt och resultatet fyra rätt av sju ligger nära de fem som fordrades och trots att han själv skriver att vetenskapliga undersökningar kräver en serie experiment (fast när någon undersökning ger ett negativt resultat låter det inte på det sättet från skeptiker; då godtas utan vidare ett enda test).

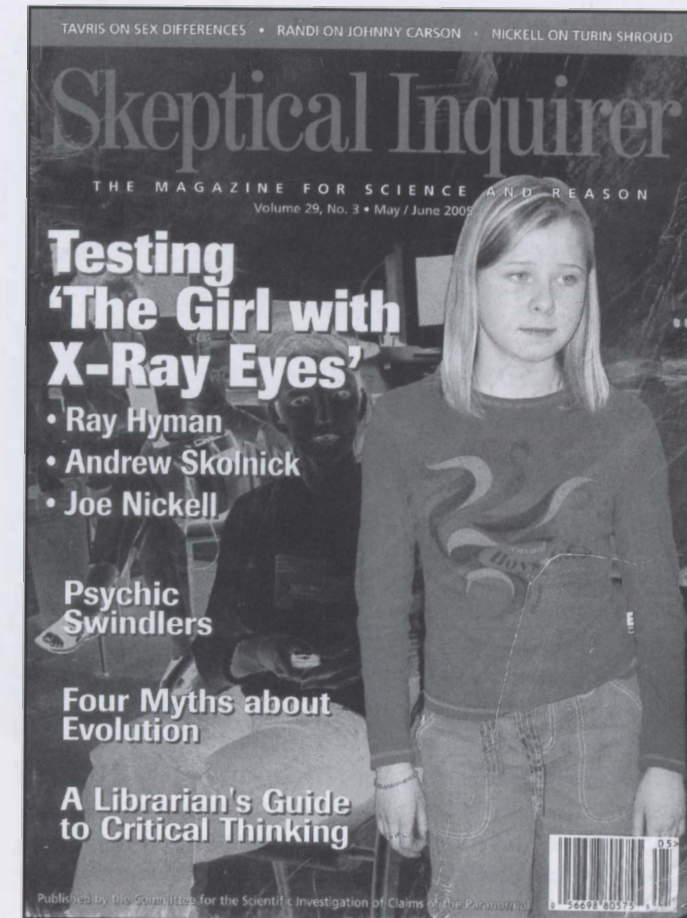
Natasha sa efteråt att atmosfären vid undersökningen i USA var ovänlig. (Forskarna var ju skeptiker som menade att hon måste vara en bluff.)

Richard Wiseman, en av de tre forskarna, tror att folk som imponeras av Natashas uttalanden tar till sig det som de anser stämmer med deras tillstånd, och bortser från annat.

Brian Josephsons mening

Nobelpristagaren i fysik 1973 britten Brian Josephson har på sin hemsida kritiserat den amerikanska undersökningen av Natasha Demkina. Han påpekar att chansen att genom slumpen få fyra rätt av sju är mindre än en på femtio.

Josephson nämner att forskarna i förväg bestämde att om Natasha lyckades i färre än fem fall av sju, skulle resultatet anses bäst stämma med att det rört sig om gissningar och inte stödja den påstådda förmågan till "röntgensyn". I överensstämmelse med detta tillkännagav forskarna att Natasha hade misslyckats i testet. Att chansen att lyckas få fyra rätt genom blotta slumpen var mindre än en på femtio nämner forskarna inte i sin rapport; däremot säger de att alla i förväg hade samtyckt till att det var fem rätt av sju som

gällde och att misslyckandet att uppnå detta innebar att fallet nog var avslutat för deras del. Josephson har motsatt uppfattning. Han understryker att inom riktig vetenskap är det inte avgörande vad man kommit överens om i förväg: vi vann, ni förlorade, punkt, slut.

Professor Josephson tror att kravet fem av sju rätt sattes så högt för att det skulle vara mycket svårt för Natasha att uppnå detta resultat under för henne ovana förhållanden.

Ett statistiskt mycket signifikant resultat uppnåddes, men detta doldes genom talet att testet hade misslyckats.

Josephson menar att den korrekta slutsatsen av den amerikanska undersökningen är att den inte gett ett slutgiltigt resultat.

Bakgrunden till de skeptiska forskarnas bedömningar är, skriver Josephson, att de inte trodde att påståendet om Natashas röntgensyn kunde vara sant; om det accepterats hade detta fått oönskade konsekvenser. Att tillbakavisa påståendet om Natasha kändes därför mycket angeläget. Det sågs som en fara att Natashas paranormala förmåga kunde synas vara äkta, fastän det inte var det (vilket också är vad skeptikerna nu påstår), eftersom detta skulle få oönskade konsekvenser. I den situationen kunde det tyckas rationellt att designa undersökningen så att chansen att till synes lyckas skulle vara mycket liten.

Josephson citerar en av de tre skeptiska forskarna, Richard Wiseman, professor i psykologi, som sa att resultatet var "intressant" men att Natasha hade gjort detta många gånger och vunnit en hel del erfarenhet i hur hon genom att se på människor kan ställa rimliga diagnoser. Han antyder också att Natasha kan ha fuskat.

Brian Josephson vänder sig mot Hymans uttalande att det är hans förhoppning att Natasha skall kunna ge upp de falska tankarna om röntgensyn, för det är i det långa loppet inte bra för någon

av oss att leva i en illusion. Josephson anser att dessa ord saknar berättigande mot bakgrund av testets resultat.

De skeptiska forskarna kommenterar att "folk tror att hon kan göra det /.../ hur kan intelligenta människor tro på saker som inte finns?" Detta uttalande karakteriserar Josephson som bedrägeri eller självbedrägeri.

Josephson skriver att skeptikerföreningen CSICOP inte skall ges en auktoritet som den inte förtjänar. Det rör sig i verkligheten om en påtryckargrupp som ger missvisande informationer. Representanter för media bör vara på sin vakt mot dessa skeptiker.

Undersökningen i USA gällde spår av kirurgiska ingrepp, medan Natasha sägs se aktuella sjukdomar, vilket är något helt annat. Det är därför inte överraskande att hon inte lyckades till hundra procent.

För min del menar jag att paranormala fenomen inte kan uteslutas i samband med Natasha och att studier gjorda av forskare utan förutfattade meningar är angelägna.

Det finns uppgifter på nätet att brittiska och japanska forskare har accepterat Natashas paranormala förmåga och att hon lyckats väl i brittisk TV.

Enligt ett reportage i tidningen Sun kunde hon ange flera inre skador hos en kvinnlig journalist, som blivit påkörd av en bil (kvinnan var helt påklädd vid testet och alla ledtrådar hade avlägnats). Journalisten var mycket imponerad av Natasha och sa bland annat:

– Natasha pekade på min käke och sa att hon såg 'ett hårt främmande föremål', och det var just det ställe där en titanplatta håller samman käkbenet. Det mest förbluffande var när hon såg skadorna på mitt vänstra ben. Två inre ben under knät är brutna. Hon pekade ut de två brotten och sa att jag hade problem att böja knät. Hon såg också märken efter flera metallskruvar och nålar i benet. Utan att se de yttre märkena kan hon omöjligen ha vetat att det till för ett par veckor sedan hade funnits ett halvdussin nålar och skruvar där. Hon sa också korrekt att köttet läkts där skruvarna och nålarna hade suttit.

Det uppges också att Natasha i Japan bland annat såg att en person hade asymmetriskt placerade inre organ, såg tidiga skeden av graviditet och sjukdom hos ett foster.

Det sägs att Natasha skall undersökas i Ryssland och återigen i Japan.

Källor:

Artiklar av Ray Hyman och Andrew Skolnick i den amerikanska tidskriften *Skeptical Inquirer* maj-juni 2005.

<http://www.tcm.phy.cam.ac.uk/~bdj10/propaganda/index.html>

http://www.thesupernaturalworld.co.uk/index.php?act=print_article&topic_id=2782

http://www.skepticalinvestigations.org/exam/Barrington_scientists.htm

http://en.wikipedia.org/wiki/Natasha_Demkina

Henry Salt (1851–1939)

en föregångare inom etiken

*Salt strävade efter en lyckligare värld, och var långt före sin tid.
Medkänsla var för honom ett centralt begrepp.*

När man ser mänsklighetens moraliska elände – grym behandling av människor och djur och okunnig syn på naturen, förstår man att vi behöver ledande gestalter som går i spetsen och visar oss de rätta vägarna. Men det är och har varit ont om sådana ledare. Och de som funnits har haft svårt att få den etiskt sovande mänskligheten med sig.

En person med en betydande storhet var Henry Stephens Salt (1851–1939) som var en inflytelserik engelsk författare och förkämpe för reformer inom bland annat fångvården och skolan och i behandlingen av djuren – han var motståndare till vivisektionen, dvs plågsamma experiment på djur, och han var pacifist.

Henry Salt föddes i Indien 1851 som son till en engelsk arméofficer, men kom till England redan 1852, sedan föräldrarna skilts. Han fick studera vid Eton, en av de allra finaste skolorna i England, och tog sedan examen vid Cambridge University 1875. Därefter återvände han till Eton som lärare, och stannade där till 1884.

Men han tveklade på det överklassliv som hans kolleger vid Eton levde. Han kände avsmak för deras köttätande och för hur de lät sig passas upp av tjänare. Med sin hustru, Kate, flyttade han till en stuga på landet, där de odlade sin vegetariska föda och fick pengar från Henrys arbete som skribent.

Henry Salt var välutbildad och hade kunnat göra karriär och tjäna mycket pengar, men han valde att leva ett liv i enkelhet för att på sitt sätt tjäna mänskligheten.

Hos paret Salt samlades ofta radikaler, fritänkare och andra idealister. George Bernard Shaw var ofta där; bland gästerna var också Annie Besant, en agitator för social rättvisa (som sedan blev en av ledarna för den teosofiska rörelsen); där skymtade också anarkisten Peter Kropotkin.

Henry Salt var människovän och djurvän. Han beskrev sig som rationalist, socialist och pacifist, tveklade på den etablerade kristna religionen men hade ändå en egen andlig tro – med känsla av frändskap med allt levande, tro på alla människors och nationers brödraskap. Han trodde på en kommande förvandling av människans halvbarbariska tillstånd till en riktig civilisation, där alla krig har upphört, där de rika inte suger ut de fattiga och där djuren behandlas väl.

Han menade att varje medveten varelse har rätt att leva

ett liv i överensstämmelse med sin natur och sina egna intressen. Han trodde på frändskap med alla medvetna varelser, han trodde på värme och medkänsla. Och han trodde att medkänsla till slut kommer att slå ut grymheten, att människan till slut skall leva i en värld utan förtryck och skräck.

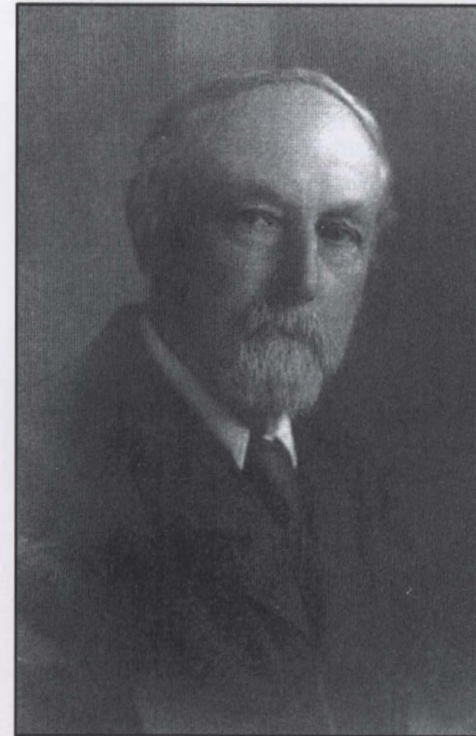
Han godtog inte Kristus som sin frälsare, och han accepterade inte kött som sin föda. Läran om de eviga straffarna i helvetet med tortyr av de fördömda betecknade han som monstruös och ansåg att den ligger bakom mycket av den grymhet varmed människor behandlar människor. Han menade också att kyrkan ligger bakom uppfattningen att människan har en odödlig själ, medan djuren är själlösa bestar, vilket har lett till svårt djurplågeri i kristna länder.

Henry Salt beundrade tidigare humanister, såsom Henry David Thoreau (1817–1862) som var vegetarian och fritänkare, mest känd för sin bok "Skogsliv vid Walden". Thoreau var en civilisationskritiker, filosof och författare som vände sig mot alla slag av orättvisor och förtryck. Salt skrev en biografi över honom.

Henry Salt och Mahatma Gandhi hade nära kontakt. 1932 skrev Salt i ett brev till Gandhi att han inte kunde se hur det kan finnas någon verklig frändskap mellan människor och djur så länge som människorna fortsätter att äta sina medvarelser. Gandhi och han delade uppfattningen att en hög etik förbjuder människor att döda och äta djur.

Salt arbetade oförtrutet på att minska lidandet i världen. 1891 grundade han *Humanitarian League* (Humanistiska Förbundet) och under hela förbundets existens var Salt redaktör för dess tidskrifter. Förbundet arbetade bland annat för humanare fångvård, mot kroppslig bestraffning och mot dödsstraffet. Han vände sig mot strafftänkandet: Hämd från samhällets sida skulle ersättas av förbättring av brottslingen. Lagarna för att minska grymhet mot djur skulle tillämpas strängt och utökas för att skydda vilda djur såväl som tama, bland annat med tanke på vivisektion och slakt av djur.

Han talade för en skolutbildning som skulle få de unga att känna plikten att behandla djur väl. Han ansåg att djuren skulle tillerkännas *rättigheter*, inte bara bli föremål för viss välvilja från människors sida. Han menade också att när känslan av släktskap har vaknat och människan insett sitt

Henry Salt skriver i boken *The Creed of Kinship*:

"Ingen välfärd kan bestå förrän gapet mellan armad och överflöd har upphävts. Krig kommer att fortsätta så länge hjältedyrkan består. Fritt tänkande är en förutsättning för utveckling. Sådana företeelser som vivisektion och köttätet är ovärdiga ett samhälle som vill kalla sig civiliserat."

Salt angrep religiöst hyckleri, krigsromantik och hjältedyrkan, inhumana fängelser och ett orättvist klassamhälle.

tyranni gentemot djuren, så är erkännandet av djurens rättigheter bara en tidsfråga.

Omkring honom fanns barbari. Han föraktade dödan, grymheten, utnyttjandet. Han bekämpade misshandeln av djur i vetenskapliga laboratorier och slakterier – liksom det grymma utnyttjandet av mänskliga arbetare.

Kerstin Sara Petersson skriver i *Humanisten* nr 1, 2005:

"Naturen, fåglarna, träden och blommorna var Salts passion. Han fotvandrade i Lake District och i bergstrakterna i Wales, alltid försedd med kikare. Fåglar skulle inte skjutas, rävar skulle inte jagas, blommor skulle inte plockas. Han märkte när en vildblomma försvann, när ett vattendrag var förorenat eller när orörd natur hotades av exploatering. Han var ekolog innan ordet var etablerat."

Det sägs ofta som en ursäkt för slakten av djur att det är bättre för dem att leva och bli slaktade än att inte leva alls. /.../ Argumentet används ofta av sportjägare på den grunden att räven för länge sedan skulle ha varit utrotad i detta land om inte jägarna, dess sanna vänner, hade "bevarat" honom för att vara byte vid jakt. Vivisektörer, som föder upp marsvin för att göra experiment på dem, har också använt argumentet. /.../ hur, kan de säga, kan några få timmars lidande jämföras med den enorma nytta experimenten gör för livet? Ja, om vi medger att det är en fördel för ett djur att komma till världen, då finns det knappast någon behandling av djur som inte kan rättfärdigas.

Henry Salt var en av pionjärerna för vegetarismen. Idag blir den vegetariska livsföringen allt mer respekterad. Men för inte så länge sen uppfattades den som underlig.

Han skrev att ju mer human människan blir genom att hon tar till sig betydande stora tankar, desto mer kommer hon att överge den barbariska vanan att äta kött, som hon ärvt från sina förfäder, och gradvis utvecklas mot en renare, enklare, mer human och därför mer civiliserad diet. Vegetarismen är framtidens livsstil, liksom köttätande är det förflutnas. Salt ger en bild av en fruktaffär vid sidan om en slaktarbukt. Å ena sidan ett uttryck för vildars barbari – de huvudlösa, illaluktande kadavren, med deras kusliga likhet med liv – och å andra sidan ett överflöd av gyllene frukter, en syn som skulle göra en poet lycklig – den enda föda som helt och hållet är samstämd med människans fysiska struktur och naturliga instinkter.

Henry Salt skrev mer än fyrtio böcker. Bland de viktigaste är *Animals' Rights*, som finns översatt till svenska. Medkänsla och känsla för rättvisa utmärker vad han skrev. Vad människorna behövde var en sinnesändring, ansåg han.

Källor:

Artiklar på Internet, främst

<http://www.punkerslut.com/articles/henrystephenssalt.html>
<http://mysite.wanadoo-members.co.uk/Flergus/HenrySalt.html> samt

Henry Salt (1851–1939) – en blid rebell av Kerstin Sara Petersson i *Humanisten* 1, 2005.

Salt prövade en annan livsstil än den som var vanlig i den klass han tillhörde. G. Bernard Shaw konstaterade: "Jag roar mig med att predika i mina pjäser. Salt omsätter min predikan i praktiken."

Dessutom, argumentet kan också användas när det gäller människor. Det har använts av dem som föder upp slavar. Logiskt sett är detta argument en lika god ursäkt för slavhållning som för köttätande. Det kan ursäkta vilken behandling som helst som föräldrar ger sina barn, eftersom barnen ju har föräldrarna att tacka för livets gåva, vilken barnen aldrig kan återbetala. Även kannibaler skulle kunna resonera på liknande sätt, om de skulle föda upp sina mänskliga offer för att senare äta upp dem, så som sägs ha skett i det gamla Peru.

Ur *The Humanities of Diet* av Henry S. Salt.

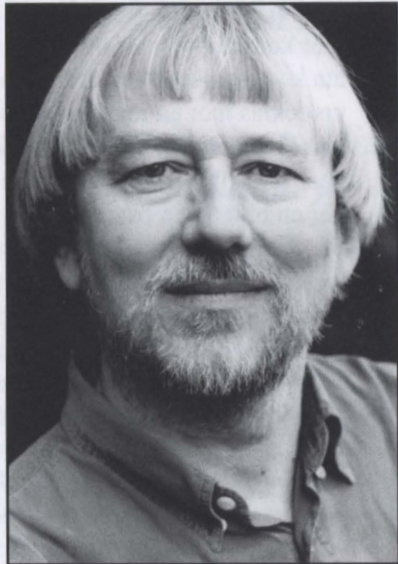
Right Livelihood-priset stannar i Sverige

I maj meddelades att regeringen kommer att lägga en proposition till Riksdagen om att Right Livelihood Award-stiftelsen skall befrias från inkomstskatt. Stiftelsen har varit skattebefriad, men Skattemyndigheten har ålagt stiftelsen att betala inkomstskatt från år 2001, eftersom myndigheten bedömt att stiftelsen inte ägnar sig åt allmännyttig verksamhet, så som sådan verksamhet har definierats i bestämmelserna. (Nobelstiftelsen är skattebefriad.)

Right Livelihood-priset grundades 1980 av Jakob von Uexkull för att hedra och stödja praktiska lösningar på världens mest akuta problem. Sedan 1985 delas priset ut i Sveriges Riksdag.

Stiftelsen har länge levt med en osäkerhet beträffande sin ekonomi, och det var nära att den tvingats flytta sin verksamhet från Sverige.

– Stiftelsens inkomster täcker de administrativa kostnaderna, men vi behöver donationer för att kunna upprätthålla den sammanlagda prissumman på 2 miljoner kronor per år, säger Jakob von Uexkull. Vår osäkra skattesituation under de senaste tre åren har gjort det svårt att motivera potentiella donatorer. Nu är vi glada att vi kan fortsätta att dela ut priset i Sverige.

Jakob von Uexkull

Interreligiös konferens

Den 9 april samlades i Stockholm ett 60-tal personer från olika svenska trossamfund och andra intresserade till en interreligiös konferens. Arrangör var Sveriges Religiösa Fredsråd, som vill föremedla saklig information om religioner i Sverige och skapa möten mellan företrädare för olika trossamfund.

Peter Åkerbäck, doktorand i religionshistoria, tog upp "myten om sekten".

Han sa att ursprungligen betydde sekt en mindre grupp, men idag används ordet framför allt i media för att slå religiösa minoriteter i huvudet. Begreppet sekt markerar att "er gillar vi inte". Själv föredrar Åkerbäck att tala om religiösa minoriteter eller alternativa religioner.

Det finns, sa Åkerbäck, ett antal aktörer som ser till att myter om dessa grupper ständigt upprepas. Där finns myten om hjärntvätt och myten att de alla ser likadana ut. Dessa myter ger ingen kunskap men gör skada och drabbar bland andra anhängare till medlemmar i rörelserna. Rädsla, fördomar och konflikter kan spåras till myterna om hur "sekt" ser ut och fungerar. Grupperna själva kommer sällan till tals när nyreligiositeten debatteras.

Religionsforskaren Bertil Persson underströk att det i Sverige finns en skrämmande brist på kunskap om vad olika samfund faktiskt står för. Den ena boken efter den andra om trossamfund och andliga rörelser utkommer, skrivna av personer som inte är verk-

liga experter. Böckerna är skrivbordsprodukter som tillkommit utan samverkan med trossamfunden.

Information om Sveriges Religiösa Fredsråd finns på www.religionsfred.nu.

"Vetenskap eller villfarelse" igen

I tidningar syns fortfarande positiva recensioner av skeptikerantologin "Vetenskap eller villfarelse". Chefredaktören Björn Fjæstad på Forskning och Framsteg har skrivit uppskattande, vilket var att vänta, eftersom han tillhör de starkast troende materialisterna. Bland annat säger han att vid svenska högre lärosäten har ett "överraskande stort antal tossiga uppsatser och avhandlingar godkänts under årens lopp".

Fjæstad skriver också att det inom vetenskapen sker en ständig omprövning av gammal kunskap liksom prövning av nya idéer. Detta är en del av den vetenskapliga metoden och det vetenskapliga samtalet. Men problemet är som bekant att vid högskolorna råder en oerhörd seghet, en konservatism som motverkar öppenhet, omprövning, nytänkande. När radikalt nya idéer kommer fram, stämplas dessa ganska genomgående som tokerier, som ingen klok vill ta befattning med.

Vid akademierna finns ett grupptänkande, giltigt under en begränsad tid, i en viss del av världen eller kanske vid ett visst universitet. Idag är det normalt vid högskolor att ha en mekanistisk förklaring till verkligheten, avvisa tanken på ett intelligent skapande och på så kallade paranormala fenomen. Ytterst få kan eller vågar skilja ut sig med annorlunda tankar.

Föreningen Vetenskap och Folkbildning

Sökaren har i flera år framför tungt vägande kritik av skeptikernas åsikter och nu senast av deras antologi "Vetenskap eller villfarelse". Våra informationer och synpunkter förtogs i stort sett. Kritiken av antologin har hittills nonchaleras. I stället har skeptikerna fått en meningsfrände, psykologiprofessor Lennart Sjögren, att skriva en hyllande recension i Folkvett.

Tydligt är det så att skeptikerna inte anser sig behöva gå in på kritiken i Sökaren. Uppsatserna i "Vetenskap eller villfarelse" är ju skrivna av högt utbildade personer: sju professorer, två docenter, en universitetslektor, en fil. dr, två civilingenjörer.

Klokt att studera parapsykologi

Parapsykologisk forskning är kontroversiell i den akademiska världen i Sverige. Inte sällan hörs nedsättande omdömen om den. Den har jämförts med studier av tomtar och troll! Men i LUM, Lunds Universitet Meddelar, nr 3, 2005, har Björn Sjöden. fil. mag. i psykologi, en insändare med intressant information.

Sjöden skriver att han sedan en tid är bosatt i Holland och har besökt universiteten i Amsterdam och Edinburgh (Skottland) där han mött en helt annan syn på parapsykologin som akademisk disciplin än i Sverige. Tvärt emot vid svenska högre lärosäten uppmuntras där studenter att ta med parapsykologi i sina examensarbeten, bland annat eftersom de då anses tillägna sig metodologisk stringens och analytisk färdighet. Sjöden skriver också att det parapsykologiska fenomenområdet ännu till stor del av outforskat och har en enorm potential för teoriutveckling.

Intelligent design

I den kristna tidningen Dagen skriver Kjell Ulander att livet i naturen "bäst förklaras av en intelligent orsak". Intelligent design går tvärs emot Charles Darwins materialistiska utvecklingslära, som ännu dominerar bland naturvetenskaparna. Men, skriver Ulander, allt fler forskare medger att de inte längre tror att livets komplexitet kan förklaras utifrån naturligt urval av slumpvisa mutationer (fel i överföringen av arvsanlag från en individ till en annan).

I tidskriften *Proceedings of the Biological Society of Washington* har dr Stephen Meyer nyligen fått en artikel införd, vilken är positiv till intelligent design. Meyer anser att design-teorin bättre förklarar ursprunget till DNA än vad neo-darwinismen gör. Men uppfattningen att livsformerna har en intelligent design stöter på stort motstånd. Vetenskapliga organisationer har vid flera tillfällen gjort gällande att intelligent design inte är vetenskap.

Men dr Meyer säger att det idag finns en växande utmaning mot neodarwinismen. Levande system ser ut som om de vore designade för ett syfte – vilket neodarwinister håller med om – och om ingen materialistisk evolutionsteori kan förklara detta, då kanske levande system ser ut att vara designade, eftersom de faktiskt är det.

Kjell Ulander påpekar på annan plats på sin hemsida att darwinister endast accepterar materialistiska förklaringar. Att hänvisa till en skapande intelligens är av metodiska skäl förbjudet. Och det är med detta materialistiska synsätt som det naturvetenskapliga etablissemang idag arbetar. Synsättet är utomvetenskapligt, filosofiskt. Det rör sig om en tro.

Men det finns ett annat synsätt, meddelar Kjell Ulander, där man tillåter svar utanför de gränser som satts upp inom vetenskapen idag. Om ett levande system tyder på att det inte kan ha tillkommit enbart genom naturalistiska processer, då skall forskaren kunna överväga om intelligent design är den bästa förklaringen, utan att därmed riskera sitt vetenskapliga anseende.

Gymnasieläraren Kjell Ulander har en hemsida (<http://web.telia.com/~u54804688/skapelsetrol.htm>) som ägnas åt intelligent design.

Homeopati

I Läkartidningen 49, 2000 skriver läkaren Karl-Otto Aly bland annat att fyra dubbelblinda studier pekar på att homeopatisk behandling skiljer sig från placebobehandling. Och i en metaanalys av 89 undersökningar har konstaterats att homeopatisk behandling har i genomsnitt dubbelt så stor effekt som placebobehandling (med överksamt medel). Liknande slutsatser har dragits av en arbetsgrupp som tillsatts av Europakommissionen (Bryssel 1996). Gruppens författare drar slutsatsen att homeopatisk behandling verkar och att hypotesen att homeopati enbart har placeboeffekter (dvs beror på tro) inte har verifierats.

Karl-Otto Aly gör den djärva reflektionen att "ett mycket gammalt om än något svårbegripligt och alltid ifrågasatt terapisystem som tydligen använts och fortfarande används av tusentals legitimerade läkare och miljontals patienter över hela värld-

den knappast kunde ha överlevt i över 200 år om det inte hade något terapeutiskt värde".

Aly anser att det efter olika studier är uppenbart att homeopatin inte bara har placeboeffekter utan även positiva real-effekter.

Vatten måste vi ha

Vatten är en förstklassig hälsodryck. Det ansåg den iranske läkaren Fereydoon Batmanghelidj, som avled förra året. Vatten och salt måste kroppen ha i god mängd för att hälsan skall bevaras, det var hans erfarenhet. (Anars hör man ofta att saltintaget bör betränsas. Medan naturen överflödar av vatten, så är salt mer sällsynt. Det torde visa att vatten är mycket viktigare för oss än salt.)

Som drycker väljer man kanske sådana som är baserade på äpple, päron, apelsin, banan och andra frukter. Det kan vara bra, men naturens egen dryck, vattnet, får vi kanske i oss för litet av. Jag har den känslan, men vet inte om det verkligen är så.

Den danska tidskriften Nytt Aspekt berättar om dr Batmanghelidjs åsikter. Vattnet tränger igenom alla kroppens celler som städas rena från gifter och avfall från ämnesomsättningen, står det. Batmanghelidj skrev om vattnets hälsogivande egenskaper i böcker och artiklar, där han gav exempel från sin erfarenhet. Han hade upptäckt att vatten är bra mot exempelvis mag-sår, astma och högt blodtryck.

SM

Intervju med Etzel Cardeña

I Aftonbladet 7 juni finns en intervju med Etzel Cardeña med den kvällstidningstypiska rubriken "Han är proffs – på spökerier". Men enligt kvällstidningsreportern säger Cardeña en del insiktsfulla saker, såsom att det finns en lång rad kontrollerade studier som visar att paranormala fenomen existerar. Han har själv varit med om händelser som kan beskrivas i parapsykologiska termer, såsom sanndrömmar, och han har tänkt på en person som ringt honom i samma ögonblick.

Cardeña säger att telepati utan tvekan finns och att kontrollerade studier visar att det går att flytta föremål med tanken; men då handlar det nästan alltid om mycket små partiklar.

Det är tydligt att Etzel Cardeña inte är fördomsfull, utan vågar ha åsikter som ogillas inom en stor del av det vetenskapliga etablissemang.

Intervjun har Sökaren hittat på hemsidan Soul Travel Magazine.

När detta skrivs är inte inte slutgiltigt avgjort att han får professuren i Lund i psykologi med parapsykologi och hypnologi.

Likgiltigheten är själens allvarligaste sjukdom.
Fénelon

Bon Camino

Ilene Stenson

Reste från Sverige 2 april, 2005 via Danmark, Paris, Bayonne och sist Jean Piede de Port i Frankrike. 4 april start i Jean Piede de Port. Vi vandrade över Pyrenéerna till spanska sidan. Min medföljare upplevde denna dag som den värsta i sitt liv, jag tänkte inte på det, märkte ingen skillnad. Varje dag, i tre och en halv vecka, gick vi med packning, sammanlagt 80 mil, på leriga vägar, i regn, blåst och kyla. Kl 8.00 gick vi ut från ett härbärge, 10–12 timmar senare var vi framme vid nästa härbärge.

Mitt sällskap, som vägde 100 kg vid start och konsumerade vad som helst, gick ändå ner 15 kg. Men han hade ju lite att ta av. Gillar du vandring och vill bli smal, gå Caminon. Härbärgena kostade 5–7 euro. Ofta donavito, då fick du lägga det du ville.

Det var enkelt boende i iskalla sovsalar med 30–80 över- och underslavar. Kuddar och filter fanns oftast, men det var sovsäck som gällde. Mycket snark! Bara att inse att så gott som inga spanjorer pratade engelska eller tyska. Solo espaniol, inget annat, trots att det varje kväll kom trötta vandrare från övriga världen med många undringar.

Trots att Caminon pågått i 2000 år, har befolkningen utefter vägen inte lärt se några främmande språk. För vissa tar det tid... Men det gavs många tillfällen att möta och språka med andra pilgrims-vandrare från hela klotet.

Jag hade problem att få tag i vettig mat. Hade tagit med ett halvt kilo nässelmjöl och stoppade 3 matskedar per dag i en Brämhults plastflaska med bred öppning. Blandade med juice, skakade och vips var maten klar. Man kunde handla mat till hyggliga priser på s. k. super-marcados. Man kunde även äta en pilgrimsmeny på de flesta härbärgen för ca 7 euro. Maten, tja, friterad potatis, makaroner, tomatsås, vitt bröd. Någon enstaka butik hade bröd med några gråa inslag, vilket benämndes integrale. På caféerna fanns ofta färskpressad apelsinjuice och

mintte. Tack, min skapare, för nässelmjölet, det höll mig uppe.

Det var riktigt kul att ha tråkigt, inga tidningar, ingen tv. Inga andra än pilgrimerna kunde språk. Så man fick lära sej att tåla, vilket jag inte gillade, särskilt sedan jag blivit upprörd över hur illa hundarna utmed vägen behandlades.

Lade ned massor av euro och tid på att trösta, mata, släppa loss hundar. Hundarna var ofta bundna vid någon stenvägg, med korta kedjor, utan vatten och mat. Kojorna, för de få som hade, var gjorda av sten.

Hundarna var livrädda, då deras enda kontakt med homo sapiens var stryk, stenkastning och sparkar – alltid grymhet. Allt detta gjorde mig ledsen, förtvivlad. Resan blev ingen minnesvärd härlighet på grund av dessa många frihetsberövade varelser som saknade allt. Såg aldrig att någon hade något mjukt att ligga på. Trots att de ansågs farliga, klappade och matade jag några hundra medvarelser utan att någon angrep eller skadade mig. Inte ens ägarna själva vågade gå fram till sina djur. Ägarna såg häpnad ut när jag gullade med deras familjemedlemmar. Många hade inte ens namn på sina hundar.

Hemresan gick med Ryanair via London, där man fick plåga sig igenom en hel dag, då det blev för dyrt att ta fredagsflyget.

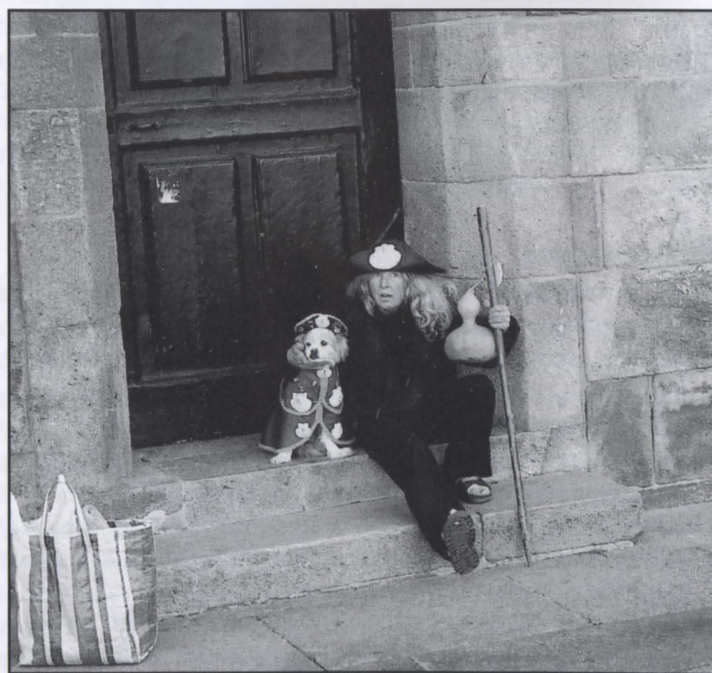
Tankar som att vi människor lägger under oss allting i ett överflödseuropa, samtidigt som Guds minsta små lider, utan frihet att kunna rulla sig, gräva, få lite värme, mat och vatten.

Jag har skrivit till kungen, påven, regeringen m m. Finska kulturministern har skrivit en bok om vildhundarna i Spanien. De kan åtminstone fly, nosa, rota, leta mat och har på så sätt en något bättre situation. Fler av oss borde ägna sitt liv åt att göra något åt detta. Kyrkan har ett jätteansvar, då de bullat ut att djur inte har någon själ. Detta har fått primitiva spanjorer att tro, att man kan behandla djur hur som helst.

Ni som vill veta mer om Vandringen och/eller berörts av djurens situation utmed vägen, hör av er till:

Ilene Stenson
Bölse 424 (Medborgarhuset)
311 98 Glommen.
Tel 0346-920 34.

PS. Jag avstår gärna min komfort bara Guds minsta får ett dragligt liv.

Ilene Stenson i Santiago under pilgrimsvandringen

INLÄGG ANGÅENDE BUNDNA VAKTHUNDARS PROBLEM I SPANIEN

Till Vatikanen, Påven och ansvariga inom olika kyrkosamfund i Europa. Jag har varit i Spanien, som pilgrim, vilket skulle blivit ett fint minne för livet och en upplevelse att glädjas åt. Istället är jag tillbaka i mitt djurvänliga hemland och känner att jag aldrig mer kan bli glad eller känna frid. Utmed de 80 mil jag vandrade fann jag Guds minsta små hundar fastkedjade, ignorerade, slagna, sparkade, vanmäktiga, övergivna till ett liv helt utan hopp, mening och utan några som helst möjligheter till aktiviteter. Deras liv är att i alla väder stå bundna vid en cementvägg eller träpåle, långa tider utan mat och vatten. Bundna med kort kedja som ej tillät dem att rulla sig. Inte heller kunde de gräva då marken var av sten. Sällan fanns något skyddande tak, någon mat- eller vattenskål. Vidare saknades genomgående något mjukt att ligga på. Hundarna var uthungrade, lusiga, ej avmaskade, förtvivlade och framförallt rädda. De låg fastbundna utan att kunna företa sig något i resten av sina liv. Det som återstod var att bli misshandlade. Jag såg många skadade djur. Djur utan ett framben, såriga, med smärtsamma öronproblem mm. Människor i ett katolskt land lyder kyrkans lära som säger att djur inte har någon själ. Resultatet blir i denna vår moderna värld att djuren lider helvetiskt i onödan. Kyrkan hävdade under lång tid att många kvinnor var häxor och ett mångårigt helvete fick pågå, där kvinnor torterades och brändes levande.

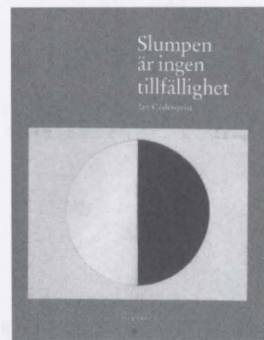
Idag skall det vara självklart för kyrkan att ändra åsikt vad gäller djurens själ. Liksom man

idag förstår att inga häxor finns, så har djuren själ och samma behov av omsorg, aktivitet, kärlek, mat och vatten, tak över sig, frihet, mjuk sovpåls och sällskap som vi människor har. Här gäller det inte människor i svårighet, utan djur. Allt detta måste åtgärdas omedelbart. Jag skäms att vara människa! Jag har vandrat omkring i Spanien och sett hur kyrkan omger sig med lyx och ceremonier, ritualer, processioner, makt och prakt. Påven skulle bara behöva lyfta sin hand och uppmana befolkningen att ta vara på sina djur som ska behandlas som de övriga familjemedlemmarna. Människorna lägger under sig allting. Deras problem tycks vara vilken ringsignal de skall välja till sin mobil. Kyrkans främsta problem tycks vara vilken klädnad påven, kardinalerna och prästerna skall bära. Snälla Kyrkan, städa upp ...”vad ni gör mot mina minsta små, det gör ni också mot mig” säger Gud enligt Bibeln. Vi som turistar i det katolska Spanien, vi med hjärta, empati och ögon att se med, vi ser ett enormt lidande och lider också själva över vad vi får se. Att behöva åka hem och lämna dessa djur i sina grymma ”vårdares” händer är ett lidande. Djuren är i människans tjänst, och de skall ha ett gott liv. Gud har skapat dem med intelligens. De är enormt snälla, roliga, trofasta, glada och med massor av behov liksom vi människor. Kyrka, gå ut nu och erkänn den själ som djuren har, liksom ni erkänt att ingen kvinna mer ska behöva lida och dö på bålet. Min sorg över djurens onödiga lidande vet ingen gräns. Om ni fortsätter att ignorera detta lidande, så har ni klart Gud emot er. Han vill inte att hela

kyrkans agerande ska bestå av kyrkorutiner, där ni beundrar er själva. Kyrkan skall utrota lidandet där det är som störst. Lämna inte detta brev utan åtgärd. Jag kan ägna resten av mitt liv i livets, djurens och kärlekens tjänst. Jag behöver er hjälp att avskaffa tortyren mot våra varma, mjuka, trogna medvarelser. Jag matade, klappade, tröstade många hundar djur under min pilgrimsvandring. Inget enda bet eller skadade mig! Vi människor som kallar oss fromma, vållar dem så mycket lidande. De har rätt att bli behandlade som levande varelser av kött och blod! Jag har umgåtts med djur i hela livet och vet att de har en underbar själ. Jag vet att Gud älskar dem och är illa berörd över människors grymma likgiltighet. Jag talar som Guds ambassadör för djuren. Det är med fasa jag sett hur länder i Europa behandlar Guds minsta små och vill bojkotta de länder där djur misshandlas. Normala människor orkar inte se djurplågeri.

Hälsningar uppriktigt menade från
Konsulent Ilene Stenson
Medborgarhuset 424
311 98 Glommen

PS: Väntar nu på ett snabbt agerande och ett brev hur vi ska genomföra kyrkans nya uppgift. Hela världen kommer att välsigna er! Kom inte dragande med att vi skall ha hjälp till människorna först. Människorna i Europa har tillgång till allt jordiskt och materiellt.

Slumpen är ingen tillfällighet – ett jazzigt läsäventyr

Vi befinner oss i en spännande brytningstid vad gäller förståelsen av tillvaron i stort. En ny världsbild knackar lite trevande på dörren. Det gamla ska möta det nya. Den nuvarande trosläran säger oss att allt är materia och därför kan allt givetvis också reduceras till just materia. Allt vi ser och upplever är till syvende og sist inget annat än resultatet av materiens eget myllrande bök och stök, alltifrån galaxhopar och vintergator hela vägen ner till elementarpartiklarnas ystra dans. Vårt eget så direkt upplevda medvetande är inget annat ett slumpmässigt uppkommet bifenomen, resultatet av otalet orsakslösa kosmiska tärningskast. En fullständigt onödig och dessutom kostsam illusion. Tärningar som rullar men någon tärningskastare finns det ej, det behövs inte. Den stora tombolan rullar helt sonika på av sig själv, likt en perpetuum mobile, från evighet till evighet. Och därutöver intet...

De som knackar på dörren till vetenskapens tempel säger något annat. De har blivit många nu och de kommer från en rad vitt skilda olika discipliner. Olika infallsvinklar men deras budskap är samstämmigt. Vi lever inte alls i en tomt ekande och meningslös tillvaro. Nej, det finns en större verklighet och vårt medvetande är definitivt ingen illusion, utan en viktig ingrediens i en stor kontinuerlig skapelseakt. Insikten om denna större verklighet motsäger på inget sätt allt det som den nuvarande vetenskapen kommit fram till. Allt är korrekt iakttaget vad gäller olika materiella interaktioner och förhållanden. Man har minutiöst studerat de olika delarna, deras individuella kvalitet och unika position. Vad de på dörren knackande ropar genom brevinkastet är att det man studerat är att förstå som enskilda noter, enskilda noter i ett partitur och att det finns en samman-

hängande melodi som det går att varsebli. Världen och vetandet sjunger på nytt...

Jag kom själv i kontakt med dessa tankar i början på 80-talet. Sedan dess har det runnit mycket vatten under såväl broar som gångspångar, men intresset har aldrig gett vika. Under åren som gått har jag haft förmånen att få träffa några av dem som står där knackande på tempeldörren. De har kommit från öst och väst, från vetenskap som från ovetenskap. Av alla de ämnen som varit på tapeten vid dylika möten, är det ett som alltid mer eller mindre återkommit: synkronicitet – termen lanserades av C G Jung, och står för de till synes slumpartade händelser med en stark upplevelse av inre mening som vi alla har exempel på från våra egna liv. Jung menade att dessa händelser pekar på att det finns andra samband i tillvaron än de som bygger på kausalitet, orsak-verkan, att den inre och yttre världen är förbundna med varandra på ett ändamålsenligt sätt. Subjektiva vittnesmål om att tillvaron vilar på en meningsfull urgrund och att medvetandet som sådant är en central faktor, troligen den mest grundläggande, i tillvarons uppbyggnad. En livgivande tanke.

Häromdagen blev ämnet aktuellt igen. Det damp ned en bok med posten. Det är kreatören Jan Cederquist, vårt lands mest prisbelönta och framgångsrike reklamman, som sällat sig till de knackandes skara med boken *Slumpen är ingen tillfällighet* (Bokförlaget Langenskiöld, 2005). I bokens förord skriver biskop Lennart Koskinen: *Slumpen kanske ändå inte är någon tillfällighet och den här boken ger oss flera tankeväckande exempel, som sannolikt kan lära oss att se också på vår egen tillvaro med nyfikna, nyöppnade ögon.*

På kvällen satte jag mig i bästa lässtolen, lutade mig tillbaka, öppnade pärmarna och lät mig bäras iväg. För det är just det man gör, man bärs iväg. Jan skriver lätt och ledigt men med en väldigt fokuserad energi. I en tid då vi översköljs av en stormflod av information, texter, budskap, uppmaningar, upplysningar var det så befriande att möta en författare som arbetade sparsmakat. Små kapitel men ytterst komprimerade. Genom att blanda berättelser ur det egna livet, väldigt färgrika sådana, med inslag ur synkronicitetsbegreppets egen idéhistoria väver han fram ett smakfyllt impressionistiskt collage kring tillvarons outgrundliga mysterium.

Hans Ljungqvist

En bok, men mer än så – det är musik, soft swing, självbiografisk jazz.

Förutom de väl avvägda kapitlen är jag alldeles speciellt tilltalad av författarens personligt innerliga hållning, som är parad med en integritet som inte hemfaller åt teologiska tirader, något som annars är mycket vanligt i just personligt hållen litteratur kring fenomenet synkronicitet. Vilket i sig är fullt förståeligt. Händelser av detta slag har för många människor varit faktiskt livsförändrande. Jan väjer för detta blindskär genom att föra ett utforskande resonemang kring det han samtidigt berättar om. Rent matematiskt, statistiskt, hur stor är chansen för att det som skedde verkligen skulle kunna ske... Hur ser de olika orsakssamband ut som tillsammans skapat fram det inträffade... osv. Logik och känsla, perception och intuition tar grabbatag på varandra. En underhållande monolog. Jan Cederquist skriver med glimten i ögat. Han vet att frågan om synkronicitet aldrig kommer att kunna fällas eller frias inför skranket hos det innevarande paradigmatets prästerskap. Synkroniciteter är för den troende teckentolkaren likt drömbilder som om natten, för den stränge statistikern bara ännu en spegling av slumpens svårigheter. Båda noterar livets fabulösa sammanträffanden men de ser helt olika saker. Den ene ett mirakel, den andre en statistiskt självsvåldig sannolikhet. Då det inte gives någon absolut punkt bortom själva iakttagaren i denna fråga, är det där i denne som svaret står att finna.

Jag vill varmt rekommendera *Slumpen är ingen tillfällighet* till alla de som känt vittringen av vidare vyer, anat en djupare rymd. Antagandet för dagen säger oss att vi inte är något annat än en tillfälligheternas lek, ett lotteri helt utan certifiering och vinstplan. De på dörren knackande menar att vi är något mycket mer än så, att tillvaron i grunden är en både medveten och meningsfylld symmetri. Dessa två synsätt är varandras absoluta motsatser, men de är vetenskapligt helt likvärdiga, dvs de är båda lika bevisbara som obevisbara. Men, kan man ju då undra, om båda är lika sanna som osanna, troliga som otroliga, vilket synsätt ska man då välja. Svaret som vår författare, och många andra knackare med honom ger, lyder ungefär – tja', man får väl helt enkelt välja det som gör en gla'...

Björn Rosendal

GUD

upp
och
ner

Om Gud

Gud upp och ner. Författare: Björn Rosendal. UFOKI Förlag. 2004. (Kastanjegården Bölarp 110, 312 92 Laholm. ufoki@telia.com)

Björn Rosendal har i sitt liv växlat mellan den naturvetenskapligt baserade rollen som läkare och den humanistiskt baserade rollen som konstnär. Idag är han representerad på bland annat Moderna Museet, och har under senare tid varit pådrivande kraft bakom Laholms unika teckningsmuseum.

Rosendal har dessutom från 1978 utgivit en serie om fem böcker som handlar om känslor, beroende på att han starkt värjer sig mot den objektivitet som materialismen hävdar är forskningens och därmed kunskapens ledstjärna. Livsupplevelsen är nämligen, menar han, alltid subjektiv och kan inte värdemässigt underordnas det objektiva. "Det rationella eller logiska tänkandet är satt på piedestal, som ett ouppnåeligt ideal i en värld där känslorna styr."

"Gud upp och ner", utgiven på eget förlag, är den sjätte och sista boken i serien och kan formmässigt beskrivas som några löst sammanhållna essäer, kompletterade med dikter och minimalistiska pennteckningar.

Innehållsligt är Rosendal kritisk mot organiserad religion i allmänhet och kyrkan i synnerhet, eftersom kristendomen under historiens gång använts som verktyg för att underblåsa krig och förföljelser mot oliktankande. Dess hierarkiska struktur passar också som hand i handske för makt-människor. Han föreställer sig framöver en fördjupad konflikt mellan Islam och kristendomen.

Gud existerar dock, men inte i den form religionerna hävdar. Gud är skapad av en kraft eller en "andlig substans" som är identisk med "människornas sammantagna kärleks kraft". Uttalandet är inte bara ett teoretiskt påstående. Rosendal hade redan

som barn en klar känsla för att det existerade en icke-materialistisk dimension, och som vuxen hade han en mystisk upplevelse av att hans ego för ett ögonblick raderades ut, vilket i ett slag förändrade hela världsbilden.

En gudsuppfattning definierad som kraft gör, skriver författaren, att "vi slipper alla svärförklarade krångligheter". Vi slipper "den allsmäktige manlige guden som kräver tillbedjan och lydnad", och vi slipper teodicéproblemet eftersom "en kraft kan inte ta något ansvar. Ondska är bunden till personen. Det är personens ansvar."

Då Gud således är sprungen ur den mänskliga livsenergin vänder Rosendal på den hierarkiska stegen och vi får förklaringen till boks titeln "Gud upp och ner".

Men essäisten öppnar också en dörr på glänt inför reinkarnationsmöjligheten: Han kan förnimma möjligheten att han tillhört skaran av medeltida fritänkande katarer och av den anledningen bränts på bål under kyrkans häxprocesser.

Sammanfattningsvis: en tunn men läsvärd skrift.

Gunnar Martin Aronsson

Om tillit

Sann tillit och tilltro. Andliga lektioner om svek och besvikelse. Författare: Krishna-nanda (Thomas Trobe) och Amana (Gitte Dement Trobe). Översättare: Cecilia Lyckow Bäckman. Energica Förlag 2005.

Psykiatern dr Krishnananda Thomas Trobe har tidigare givit ut två böcker om rädslor utifrån sitt eget sökande efter lösningar. Detta är den första boken kreerad tillsammans med hustrun, psykoterapeuten Amana Gitte. (De indiska extranamen beror på att de är lärjungar till gurun Osho.) Sedan 1995 har de gemensamma seminarier utifrån egenutvecklad metodik och har även Sverige som arbetsfält.

"Sann tillit och tilltro" handlar om problematiska barndomsmönster, vilka senare kommer att avspeglar sig i våra vuxna relationer. När människor och situationer ib-

land inte motsvarar vår förväntan tenderar vi att bli djupt sårade, och som en följd av det regredierar vi, dvs faller blixtnabbt tillbaka till en av våra barnutvecklingsnivåer och reagerar utifrån den nivån istället för utifrån vår vuxna personlighetsnivå.

Den falska tilliten handlar just om denna fixa idé, att partnern – för det är på kärlekspartnern vi projicerar mest – skall motsvara våra omedvetna förväntningar, han/hon skall hjälpa mig att läka sårerna från barndomen. Detta låter sig naturligtvis blott sällan eller aldrig göras, då min partner vanligtvis har samma omedvetna förväntan på mig. Vi kan förstås också projicera förväntningar på släktingar, arbetskamrater, ja även på en andlig lärare. Krishnananda berättar öppenhjärtigt om hur sviken han kände sig av sin Mästare efter att det amerikanska Oshokollektivet föll samman.

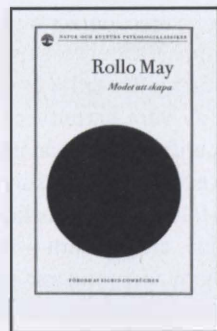
Befrielsen från denna självpåtaga men i grunden omöjliga Sisyfosuppgift är, enligt paret Trobe, för det första att våga känna känslorna fullt ut – att även möta våra "mörka" eller förnekade personlighetsaspekter – och att därigenom acceptera att vi är och har blivit sårade och rädda (istället för att via rationalisering tränga bort känslan eller falla tillbaka till vårt regredierade, omogna reaktionsmönster utan att göra en medveten koppling till ursprungssituationens upplevelse av smärta).

Istället kan jag långsamt bygga upp en tillit inifrån mig själv, baserat på vad Trobe kallar den inre intelligensen. Detta är den sanna tilliten. Då minskar även mitt behov av att projicera förväntningar på andra människor, och jag kan börja acceptera dem så som de "projektionslösa" framträder i nuet.

Boken presenterar sex nycklar till ett mer tillitsfullt parförhållande som alla handlar om att öka sin medvetenhet om vad som försiggår i psyket i samband med en relations händelsemässiga och emotionella faser.

I egenskap av verksam terapeut känner jag igen vissa moment från Trobes verksamhet som förvisso har visat sig fungera väl i praktiken och anser följaktligen att paret synpunkter är väl värda att ta i beaktande – även om ett återkommande och intensivt fokus i nuet på barndomens upplevelser också kan riskera att bli en fix idé. Det eftersträvarsvärda i känslolivet, såväl som livet i övrigt, är sannolikt skapandet och upplevandet av en dynamisk rörelse som kontinuerligt, i varje ögonblick, kan finna sin balanspunkt.

Gunnar Martin Aronsson

Rollo Mays tänkande

Modet att skapa. Författare: Rollo May. Översättare: Margareta Wentz Edgardh. Natur och Kultur, andra utgåvan 2005.

Rollo May avled 1994 men hans inflytande är fortfarande kännbart i psykologidiskussioner. Vi svenskar kunde lägga märke till hans eftertänksamma gestalt i Jan Troells TV-repriserade samhällskritiska dokumentär "Sagolandet" från 1988.

Påverkad av dansken Søren Kierkegaard introducerade May 1958 den existentiella psykologin i USA. I ett bredare sammanhang kom han att förknippas med den humanistiska psykologin, dit även Carl Rogers och Abraham Maslow brukar räknas. Till skillnad från tidigare strömningar ville man betona inte det kliniska studiet av psyket, utan istället fråga: Vad innebär det att vara människa? Överlag fanns också en tilltro till människans möjligheter att över-skrida begränsningar och röra sig mot självförverkligande.

Mays existentiella rötter ger hans resonemang, tycker jag, en högre komplexitet och en dovre klangbotten än hans kollegers mer optimistiska utfästelser. För May är upplevda inre gränser inte bara hinder, utan också nödvändiga faktorer att kunna ta spjärn emot, att lära sig något av, och därigenom växa som människa. När den skapande impulsen föds i detta spänningsfält mellan nuet och det föreställda målet är den också en process som enligt May förenar oss med det kollektiva omedvetna, med hela mänsklighetens strävan.

I den här nytvignade boken, som May ursprungligen skrev på 1970-talet som ett underlag till universitetsföreläsningar, understryker han kreativitetens förmåga att producera såväl lycka som låt oss kalla det förbannelse. Lyckan ligger i de moment då konstnären förmår sig nå ett existentiellt tillstånd "bortom ego". Förbannelsen ligger i kreativitetens okontrollerbarhet. May använder sig av bilden av den grekiska mytens daimon eller inspirerande ande för att markera skapandets flyktiga, eteriska karaktär.

tär.

Författaren pekar på det i konsthistorien ofta förekommande sambandet mellan starkt utvecklad kreativitet och galenskap, något som gör att kraften också har en hotfull, farlig sida. Genom konstnärens aktivitet hotas konformitet och ordning i samhället. Därför har också politiska diktatorer världen över varit rädda för konstnärer, och gjort sitt yttersta för att tysta dem.

Att skapa innebär enligt May inte ett permanent lyckotillstånd utan oftast ångest och detta att röra sig mellan emotionella ytterligheter. Han tar som exempel skulptören Giacometti, som enligt ett samtida vittnesbörd var "plågad av det hopplösa i att förverkliga sitt ideal men ändå dömd av denna hjälplöshet att så länge han levde kämpa för att övervinna den". Den kommersiella framgången och andras aktning gav honom föga lindring.

Alla människor är förstås skapande, inte bara de som kallar sig konstnärer, men inte alla vågar följa kreativitetens daimon. Inspirationen kan också leda till misslyckande, och därför krävs det mod, vilket May definierar som "förmågan att gå vidare trots förtvivlan". Men i det längre perspektivet har vi inget val, ty "om du inte uttrycker dina specifikt egna idéer, om du inte lyssnar på ditt egen varande, har du förrätt dig själv".

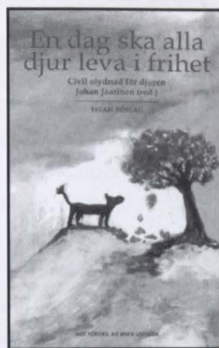
För Sökarens läsare kanske det kan vara intressant att applicera resonemanget på en strävan efter andligt självförverkligande. Många av oss strävar efter att förverkliga våra idéer och ideal, drivna av vår daimon, samtidigt som vi åter och åter nödgas konstatera, att målet trots vissa moment av gränsöverskridande upplevelser huvudsakligen tycks vara kvar i fjärran.

Att upphöra att sträva är dock inget alternativ. Giacometti fortsatte sträva, eftersom utmaningen gav hans liv mening. Troligen skulle May avsluta med att säga, att detsamma gäller oss alla.

Gunnar Martin Aronsson

Djurens befrielse

En dag ska alla djur leva i frihet är titeln på en antologi om "civil olydnad för djuren", utgiven på Yelah Förlag 2004 med Johan Jaatinen som redaktör. Du har troligen inte läst om den på någon tidnings kultursida eller hört den omtalas i TV eller radio. Den handlar nämligen bara om att djurplågeriet inom livsmedelsindustrin och inom vetenskapen måste upphöra. Och detta intresse-

rar det kulturella och politiska etablissermanget mycket litet. Ett stort antal djur i vårt land får leva hela sina liv i utrymmen så tränga att de inte har någon möjlighet att leva ett för dem naturligt liv och vara glada. De tongivande i samhället bryr sig inte om detta, varken troende eller icke troende.

Mian Lodalen, känd journalist och författare, har skrivit ett uppskattande förord, där det bland annat står:

"Jag blir upprymd och glad när jag läser berättelserna i denna bok.

Märkligt kan man tycka med tanke på hur många eländesbeskrivningar den rymmer: de miljoner burhönornas oacceptabla – och faktiskt olagliga – livsvillkor; kulingarna som kastreras utan bedövning; minkarnas minimala utrymme i burar där de är inspärrade tills de är tillräckligt stora för att med gas avlivas – till absolut ingen nytta alls.

Så varför denna glädje? Kanske är det kamplustan hos dessa människor som livar upp mig. Deras tro på en annan värld, en bättre värld – inte bara för människor utan också för djur. Kanske är det min beundran över modet. Eller så kanske det är den lilla glädjen över att åtminstone de här fyra hönorna som befriades från hönseriet utanför Järna äntligen fick leva ett naturligt liv eller att beaglehunden som fritogs från en försöksdjursinstitution i Göteborg slapp få sina tänder utdragna i ett experiment."

Det är ungdomar som tar risken att få dryga böter och/eller fängelsestraff för att markera att samhällets behandling av våra medvarelser djuren idag inte är acceptabel. Det är alltså inte personer i ledande eller inflytelserik ställning som tar tag i det obegripliga missförhållandet att samhället tillåter svårt djurplågeri, utan det är enkla ungdomar.

SM

Yelah Förlag har adressen Box 7524, 200 42 Malmö.

Mirakelkursen på svenska

En kurs i mirakler. Textbok, arbetsbok, handledning för lärare. Översättning av Gunnilla Freudenthal. Medarbetare: Charlotte Bernadotte och Ulla Wijk. Regnbågsförlaget, 2005.

EKIM, eller ACIM, som verket är känt som i den engelskspråkiga världen, är ett andligt, kristet färgat, tankesystem. Enligt läran tog Helen Schucman (1909–1981) under sju års tid "diktamen" av en inre röst som hon identifierade som Jesus Kristus. Materialet samlades till sist i tre separata böcker och utgavs 1976 via stiftelsen *the Foundation for Inner Peace*.

Verket har haft en explosionsartad utbredning; enligt ACIM:s officiella hemsida finns den idag i översatt till 13 språk i en sammanlagd upplaga på 1,5 miljoner exemplar. Siffrorna är anmärkningsvärda inte minst därför att texten, som omspänner över 1.200 sidor, är allt annat än lättillgänglig.

Efter åtskilliga års strävsamt arbete presenteras nu materialet i en av de restriktiva rättighetsinnehavarna auktoriserad svensk översättning och i en enda massiv volym. (Den före, av Stiftelsen accepterade översättaren, Jan Vintilescu, avled.)

Essensen i EKIM kan kortfattat beskrivas som att vägen tillbaka till Gud och därmed till inre frid är att vi med hjälp av Den Helige Ande (som i sig en aspekt av Gud) upplöser de dömande tankar som vårt ego projicerar på andra människor. Men Mirakelkursen innefattar en hel världsbild, som det krävs tid att sätta sig in i. En del är svårsmält, som att hela vår värld är en illusion eller att det varken är evolutionen eller Gud som har skapat världen utan att människorna själva skapade den genom att de en gång i urtiden tänkte sig separerade från Gud. Denna separerande tanke startade spaltningsprocessen ur enheten, som senare utmynnat i djupt rotade vanetankar om att vi inte är älskade av Gud, att vi är "syndiga", "inte värda" kärlek om vi inte presterar något, osv.

Konsekvensen av detta är en värld som är med kursens ord "meningslös". Flykten ur känslan av meningslöshet har fått oss att ta till olika slag av bedövningsmedel såsom pengar, makt, status, kroppsliga njutningar och andra illusoriska former av lycka.

Trots att vi lever i denna illusion har vi i varje ögonblick en möjlighet att nå verkligheten igen genom att "välja igen". Om vi väljer att acceptera Guds kärlek som en

realitet och väljer bort alla de tankar som hindrar oss att acceptera Guds kärlek, är vi redan där.

Grundtankarna i Mirakelkursen är förstås inte nya. Gnostikerna har exempelvis varit inne på liknande linjer, liksom den kring sekelskiftet utbredda amerikanska s.k. New Thought-rörelsen, något som religionshistorikern Olav Hammer förtjänstfullt påpekat.

Själv uppfattar jag EKIM som ett utmärkt terapeutiskt instrument, medan de uttalade och underförstådda anspråken på att vara ett fullgörande av Kristi mission sannolikt är något för högt ställda. Storheten i verket tycker jag har att göra med att den är ett sammanhängande helt, inte en fragmentarisk presentation, som hos de äldre, besläktade läroarna. Samt att här ingår en Arbetsbok om 365 lektioner, där läsaren konkret kan pröva att ställa om sin perception. Enligt Mirakelkursen behöver läsaren inte tro på övningen för att den ska ge resultat, man behöver bara göra den.

Genom att återkomma till texten enligt detta "cirkulära" system går det enligt min åsikt att faktiskt förstå materialet djupare. Det är som om tilltalet subtilt men ändå märkbart fungerar som nycklar till de inre psykesdimensionerna. Men effekten gäller Textboken i lika hög grad som Arbetsboken.

Men jag har några invändningar mot boken, bland annat har EKIM en del i mitt tycke grumliga tankar om sjukdomar och deras orsaker; den säger heller inget om den biologiska evolutionen, djurens och växternas roll i verkligheten, och den tycks mig mer inspirera till vad vi skulle kunna kalla metafysisk njutning än aktivt problemlösande.

Vad gäller översättningen är den tveklöst prisvärd och förstås en välkommen händelse för de inhemska EKIM-studiegrupperna.

Det synes åtminstone denne anmälare, att EKIM inte kan avfärdas såsom varande "ett kanaliserat verk i mängden". Språket har en helt annan dignitet, med i det närmaste bibliska tonfall. I originalet återfinns stora partier skrivna på klassisk blankvers. Den vackra precisa formen bär dessutom fram djuppsykologiska insikter som enligt min mening vida överträffar Freuds och Jungs slutsatser inom området.

Om den nu översatta EKIM kommer att influera människor även utanför de nyandliga kretsarna återstår att se. Men det föreställer sig i alla fall denne anmälare.

Gunnar Martin Aronsson

Frågor och svar om ACIM

101 frågor och svar på kursen (En kurs i mirakler). Gene Skaggs Jr. Översättning Solveig Hilgers. Books on demand 2005.

Gene Skaggs är sedan 1988 handledare för grupper som studerar den andliga läran A Course in Miracles (ACIM). Den anses vara en fortsättning och fördjupning av Jesu undervisning.

Skaggs skriver i introduktionen, att han frågade den Helige Ande hur han skulle kunna underlätta studiet för nytilkomna intresserade, då det drygt 1.300-sidiga materialet vid första påseendet av många deltagare ansågs svåröversiktligt och frångkopplat vardagsverkligheten.

Bönesvaret blev att Skaggs skulle skriva föreliggande bok. Deltagarna fick således själva skriva ner de mest brännande frågorna. Sympatiskt nog signalerar Skaggs när hans kortfattade svar går att referera till ett ACIM-textstycke och när svaren är hans egna, privata tolkningar.

Läst utan anknytning till huvudverket blir "101 frågor och svar på kursen" föga begriplig. Initialt nyfikna kan istället välja ACIM-influerade men autonoma verk av exempelvis Gerald Jampolsky och Marianne Williamson. Men som ett stöd för svenska ACIM-studerande torde Skaggs bok ha en funktion att fylla.

Gunnar Martin Aronsson

Allt har ett lyckligt slut.

Ur Mirakelkursen

Jörgen Sundvalls reflektioner

När allt kommer samman. Reflektioner över och under några liv. Författare: Jörgen Sundvall. Energica Förlag, Orsa, 2005.

"Känd från TV" brukar det heta. Här är det hypnoterapeuten Jörgen Sundvall som genom TV-serien "Tidigare liv" (2004) blev bekant för allmänheten då han tycks ha fört personer tillbaka till tidigare inkarnationer och där man med hjälp av personens minnesintryck uppenbarligen hittade de platser i Europa, där de tidigare liverna hade utspelat sig.

"När allt kommer samman" beskriver Sundvalls livsfilosofi och valda delar av hans liv. Undertiteln "Reflektioner över och under några liv" syftar på att Sundvall själv kortfattat berättar om några egna tidigare liv; bland annat har han upplevt att han varit romersk soldat, galärslav och tysk soldat under första världskriget, samt en präst som gravt missbrukade sin ställning. Till sammans bildar dock liverna enligt honom en meningsfull mosaik.

Med hjälp av hypnotisk tidigare-liv-regression, menar författaren, kan vissa psykiska problem få en lösning som traditionell psykologi ofta inte förmår komma fram till. Boken redovisar några klientfall, och visst låter argumentationen rimlig, även om det enda "beviset" är den upplevelse som klienten får i samband med och efter regressionen.

Jörgen Sundvalls intresse för det andliga vaknade tidigt och kom att fokuseras på den indiska traditionen mer än den västerländska kristna, som kanske varit naturligt för en svensk. Han berättar om en genomgripande upplevelse i ungdomen, då han plötsligt förnam alltings enhet och själens odödlighet. Sedan dess har han enligt egen utsago fått leva i "två världar parallellt" med övertygelsen att den värld vi lever i är en illusion, "maya", enligt den gamla indiska filosofin, medan den *egentliga* världen – eller snarare världarna – är av andlig karaktär. Sundvall tillskriver lite humoristiskt Gud egenskapen att vara "den

förste hypnotisören", eftersom Gud låter oss finna oss i "maya", där illusoriska roller, spel och relationer utvecklar sig i syfte att skapa den stora "kosmiska dansen".

Under en period från början av 70-talet var Sundvall engagerad i Hare Krishna-rörelsen och kom att bli en svensk ledare. Men på grund av en misstro mot hierarkiska ledargestalter samt interna maktstrider avvecklade han sin egen centrala position i rörelsen. Alla religioner har, menar författaren, svårigheter att förena tankens frihet med försvarandet av den "rätta" tron.

Dock: även idag fungerar den numera avlidne Hare Krishna-gurun och veda-uttolkaren A.C. Bhaktivedanta Swami som en stark inspiratör för Sundvall.

Några inslag i boken känns mindre givande, såsom upphöjandet av Freud till "en sanningssägare", i synnerhet när Sundvall exemplifierar Freuds insikter med begreppet "anala personligheter". Författaren menar att många religiösa ledare fastnat i barnets "anala period" i ca 2,5–5 årsåldern, då barnet enligt Freud upptäcker avföringsfunktionen och kan kontrollera den. Sådana karaktärer utvecklar, hävdar författaren, starkt manipulativa drag och bygger gärna monument över sig själva. Men det finns få bekräftelser idag på att Freuds teorier om "anala perioder" skulle ha någon som helst relevans.

Ett intressant avsnitt handlar om hur TV-serien "Tidigare liv" kom till. Sundvall summerar förberedelserna, inspelningen och resultatet. Han säger att han gläds åt att gensevaren för hans egen del bara varit positivt, men är förundrad över att ingen seriös forskare tagit programmets innehåll på allvar och förklarat att det måste undersökas om det faktiskt är så att vi överlever döden och lever liv efter liv.

Författaren är dock inte helt övertygad om att hans klienter berättar om tidigare inkarnationer. Det kan också röra sig om t ex delpersonligheter, om kontakt med det "kollektivt omedvetna" (Akashakronikan), det kan röra sig om kryptomnesi, dvs förträngda men nu blottlagda minnen som egentligen härrör från det nuvarande livet, inte tidigare inkarnationer.

Jag tycker att det här är en läsvärd bok, präglad av gott humör och en befriande öppenhet också inför de egna tillkortakommandena, men framförallt genomsyrad av författarens övertygelse att reinkarnation inte är en fantasiprodukt av en människas dödsångest utan istället en självklar realitet.

Gunnar Martin Aronsson

Lev frisk!

12 veckor till ett självläkande liv. Författare: Sanna Ehdin. Forum 2005.

Sanna Ehdin skrev 1999 den både positivt och negativt uppmärksammade boken "Den självläkande människan", där hon utgår från sitt specialområde, psykoneuroimmunologi, dvs sambandet mellan psyke, tankar, känslor och kropp när det gäller hälsa-sjukdom. Hon aktualiserar den urgamla tanken att alla biologiska organismer har en inneboende kapacitet till självläkning; en strävan efter att upprätthålla normalitet och hälsa via den kraft som kineserna kallar Qi och indierna prana och homeopatins fader Hahnemann kallade vitalis.

Ehdin kritiserades för att inte ha ordentlig vetenskaplig underbyggnad vad gällde vissa av hennes påståenden. Efter en het debatt ebbade dock kritiken ut, och hela tiden har hennes böcker och föreläsningar haft en stor krets intresserade. Den självläkande människan har enligt författaren sålt i över 200.000 exemplar, vilket för en svenskproducerad hälsobok torde vara i det närmaste astronomiska siffror.

Hennes i ordningen femte bok fortsätter på den inslagna vägen. Här handlar det om ett ambitiöst reformprogram på 12 veckor, som troligtvis få människor har tid att genomföra i sin helhet, men som ändå är, tycker jag, en utmärkt vägledning för den som vill lägga om sitt liv i riktning mot optimering av hälsa och vitalitet. Varför 12 veckor? Ehdin ger följande förklaring: "Det tar åtta veckor att bli av med en vana som blivit en biokemisk obalans, och du behöver (minst) en veckas startsträcka och ett par veckor på dig för att sätta det hela. Det tar även åtta veckor att få in en ny vana, så ha tålamod med dig själv och acceptera att bakslag är en del av processen."

"12 veckor till ett självläkande liv" kan sägas vara en pedagogiskt skickligt gjord sammanställning av de viktigaste rön som gäller näringslära, motion, sjukdomsalstrande mat- och livshållning, tarm-

hälsa, andningens påverkan på hälsan, allergier, stenålderskost, "ät i enlighet med din blodgrupp"-läran, medicinska traditioner från Kina och Indien, relationen tanke-känslor-hälsa, energimedecin, healing samt sömnens, lekens, smekningens och meditationens betydelse. Dessutom finns förslag på maträtter och tester för att kunna göra en självanalys var jag ungefärligen befinner mig under den 12 veckor långa vägen till ökad hälsa.

Även om kunskapsdjupet beroende på denna översiktliga strävan av naturliga skäl reduceras, finns ju möjligheter för den enskilde läsaren att själv fördjupa kunskaperna inom respektive ämnesområde. Litteraturhänvisningar finns i slutet av boken. Faktagranskningar av texten har också skett av utomstående personer, vilket vanligtvis borgar för optimerad kvalitet. Kanske är extragranskningen en lärdom Ehdin dragit av de tidigare kontroverserna.

Skall några invändningar ändå göras mot boken, är det att vissa kommenterande facktextpartier har extremt liten, tunn text, att Ehdin sällan påpekar att det finns djupa meningsskilligheter mellan olika forskare och hälsolärar samt att programmet i sin helhet knappast kommer att kunna följas, med mindre än att man tar ledigt från jobb och familjebestyr.

Gunnar Martin Aronsson

Upplysning?

Att leva i glädje av Miriama och Irion (Energica Förlag 2005).

Detta är boken för dig som miss-tänker att upplysning är en möjlighet i detta livet. Den är också för dig som är intresserad av hur den mänskliga utvecklingsprocessen kan föra en människa ut på okända vatten med allt vad det innebär av smärta och förlösning.

Om man ser framför sig en massa orangeklädda buddhister som utför sina krångliga ceremonier i hopp om att upp-

lysning skall komma i en inte alltför avlägsen inkarnation, då vill man helst lägga ned projektet föregående del. För mig var det här med nirvana ett väldigt skrämmande begrepp.

Läser man Miriama och Irions bok om hur deras glädjeupplysning blev en levande verklighet, då blir man i stället lätt om hjärtat och inspirerad. Kan de, så kan jag! Det verkar oerhört lockande att få ta del av en upplysning som betyder

- inga negativa tankar
- inga inre konflikter
- rädsla och oro har försvunnit
- man känner enhet med allt och alla
- glädje utan orsak bubblar i det inre
- allt sökande efter något har upphört
- man känner sig fysiskt och emotionellt mätt
- man stressar inte längre, utan upplever ett inre lugn.

I deras tidigare bok "Att älska varje dag" får läsaren möta två personer som frukostigt bjuder på sig själva och sina ansträngningar att skapa en kärleksfull relation i utveckling. De är båda regressions-terapeuter, men efter den resa de gjort under ledning av avatarparet Amma och Bhagavan i Indien har de utökat sin verksamhet med upplysningskurser och dikshaförmedling. (Diksha tar bort kopplingar i hjärnan som står för separation och aktiverar andra delar som handlar om enhetskänsla och kontakt med det gudomliga, enligt författarna.)

De startade med en längtan efter befrielse från egot och sinnets tyranni. Med en sällsynt nitiskhet tog de till sig alla meditationer och rekommendationer från Amma och Bhagavans kunskapsspridare och vi får följa Miriama och Irion i upp- och nedgångar. I "Att leva i glädje" växlar de som berättare och vissa skeden belyses då från två håll. Det inre tumultet som kommer fram i avskalningsprocessen får sina konsekvenser på förhållandet och vi får följa alla förvecklingar.

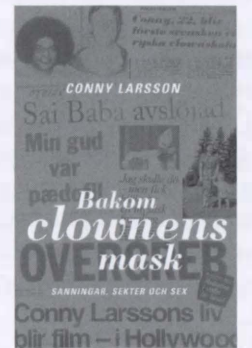
Som en röd tråd i boken kommer citat från Bhagavan samt praktiska övningar, så att alla kan ta del av lektioner som man annars skulle behöva åka till Indien för. Deras egen Indieresa beskrivs i mycket positiva ordalag och det äventyret gav dem vänner för livet.

Lite skrämmande kan man bli av att läsa hur de starka peakupplevelsema ibland gör dem mindre funktionella. Kroppen beskrivs som för trång att rymma all glädje

som forsar fram. Undangömda delpersonligheter med gamla sår kan också flamma upp. Det är som om glädjen lockar fram bottenkrapet till ytan och själens mörka natt blir då nålsögat att ta sig igenom.

Slutet gott. Allting gott. Nu behöver Miriama och Irion inte några meditationer och övningar längre. De behöver inte fly bort från en tråkig verklighet, för till och med disken går som en dans. De känner sig mätta och hela och relationen är fylld av kärlek. De behöver ingenting alls för egen del och vill bara dela med sig.

Agneta Milde

Conny Larssons självbiografi

Bakom clownens mask. Sanningar, sekter och sex. Författare Conny Larsson. Debutantförlaget 2005.

Denna självbiografi av en ovanlig människa inleds med berättelser om svåra upplevelser i livets första skede, främst i hemmet; Conny började använda droger.

Han hade skådespelartalang och utbildade sig till aktör, stod på scenen med specialitet att spela clown.

Så kom Maharishi Mahesh Yogi in i hans liv. Han lärde sig TM-meditation och upplevde en inre sällhet, som var något nytt för honom. Droger behövde han inte längre. Meditationen påverkade honom starkt; han blev en renlevnadsmänniska och vegetarian. Maharishi blev hans lärare. Livet lekte, och det var meditationens förtjänst.

Maharishi, en liten yogi med ett smittande skratt, talade om Gud, eller Varat, som en glädjekälla.

Conny mediterade under en tid upp till 20 timmar per dygn och åt bara ett mål mat om dagen. Sällheten kände inga gränser, skriver han.

Maharishi blev den stora idolen och gurun i Connys liv. Han kom att stå

Maharishi nära, blev hans sekreterare.

Men Conny började så småningom att tvivla på sin idols helighet och storhet. Gurun började likna en helt vanlig man och gav honom inte längre den andliga vägledning han behövde. Connys ögon öppnades för sådant han först inte velat se. Maharishis sexliv var till exempel omfattande, och detta såg Conny som helt oförenligt med den position Maharishi hade. Conny hade ofta hand om hans rumsnyckel som han vid olika tillfällen bad Conny lämna ut till någon ung dam.

Conny lämnade TM-rörelsen. Det blev ett kaos i hans inre, och i Sri Lanka hade han avsikten att ta livet av sig. När han gick ut i vattnet för att dränka sig, såg han en man komma emot sig, vinkande. Mannen hade afrohår, bar överkropp och en orangefärgad sarong. Han sa till Conny att komma upp ur vattnet. "Ett magiskt sug tog tag i mig, och jag vadade tillbaka mot den för mig helt okända mannen. Vänligt men bestämt lade han sin arm på min axel och förde mig mot sin batikhydda." I hyddan fanns en affisch från golv till tak av en man med stort afrohår och en orangefärgad klädnad.

"Sai Baba, go to India", sa mannen som kallat honom till sig och som var märkbart lik mannen på affischen.

Conny upplevde att något övernaturlig guidade honom i livet. Han begav sig till Sai Baba i Puttaparthi.

När Conny sedan befann sig bland åhörarna i Sai Babas ashram, upptäcktes han genast av gurun, som gick fram till honom och sa:

- So you have come now.
- Nästa fråga blev:
- Where do you come from?
- I'm coming from Sweden.
- No, no, you come from Sri Lanka.

Conny var djupt skakad över att Sai Baba hade bekräftat hans ankomst som om han varit väntad.

Han kom att vara Sai Babas anhängare i över tjugo år och stå gurun mycket

nära, fastän han av denne skickades tillbaka till Sverige för att upprätta ett behandlingshem för kriminella och narkomaner.

Sai Baba betecknas som en avatar, en gudsinkarnation, och han gör mirakler; bland annat tar han på ett mirakulöst sätt fram små guldföremål och ger till anhängare.

Det såg imponerande ut, men Conny märkte att Sai Baba gömde guldsaker bakom en kudde och sedan i smyg tog fram dem, gjorde några handrörelser och låtsades trolla fram dem ur intet. Conny satt en gång så nära Sai Baba att han själv med en hand kunde känna de gömda föremålen.

Man lät oberoende guldsmeder undersöka guldföremål som trollats fram. "Allt var bara krimskrams; diamanterna var av glas och guldet rent smäck."

När Conny var ensam med Sai Baba, hände det att gurun drog ner byxorna på honom och vidrörde hans könsorgan. Conny tyckte att detta var konstigt, men inte direkt obehagligt, eftersom han själv är bisexuell. Han ville ge det en gudomlig tolkning. Senare hörde han av flera unga män att Sai Baba gjort på samma sätt med dem.

Flera av de unga männen drabbades av djup olust, förvirring och förtvivlan efter vad de varit med om bakom "skammens draperi". Men många i gurun omgivning kände till vad som skedde och tolkade det som en gudomlig beröring.

Bilden av gurun förändrades till sist för Conny. Sai Baba framstod som en liten homosexuell indier som framför allt ville tillfredsställa sig själv genom att beröra unga män.

Men eftersom Sai Baba varit solen i Conny Larssons liv, var det svårt för honom att erkänna att gurun var en svindlare. Till sist beslöt han sig dock för att avslöja alltsammans. Det skedde bland annat genom en artikel i Sökaren (vilken också i en engelsk version lades ut på Sökarens hemsida).

Recensentens kommentarer:

Att kända indiska guruer, som förväntats leva i celibat, har haft ett aktivt sexliv, finns det exempel på. Närheten till unga kvinnor och män, eller pojkar, skapar en inre spänning, och den naturliga driften pockar på tillfredsställelse.

Dessa guruers tillkortakommanden i sexuellt etiskt avseende tar ändå inte bort det värde som kan finnas i deras läror och verksamheter.

Sai Baba är nog mer än bara en simpel svindlare. Han har gjort ett starkt intryck på en rad intellektuellt och etiskt högt stående personer. Och: fullkomliga människor finns nog inte, bara människor på gott och ont.

Är Sai Baba avslöjad? Ja, visst, vissa sidor i hans personlighet har avslöjats som mörka. Men ljusa sidor finns väl kvar.

SM

Berättelsen om *Guds lille Clown*, som tagit sig från mörker till ljus med bland annat Sai Baba som gudsbild, stod nu i full belysning och för mig blev betydelsen nu den motsatta. Jag hade i över tjugo år levt i en illusion. Men vetskapen att jag inte var ensam gjorde det möjligt att överleva den fasansfulla period som nu inledades, uppgörelsen med Sai Baba.

Ur "Bakom clownens mask" av Conny Larsson.

"Om att söka och återfinna det som i hjärtat är fördolt."
www.annasfotokonst.se

www.DittHoroskop.com

Kent Annergrund, Bagarbyvägen 46, 191 34 Sollentuna
Telefon 070–373 24 70

En profet har lämnat oss

Christel Eklöf, f Nestler, föddes 12 april 1934 i Tyskland. Avled den 16 februari i Stockholm.

Det finns människor som redan från begynnelsen av sina liv vet att de har en viktig uppgift, ett kall. Oftast blir dock detta kall höljt i ett dunkel. Ofta tappar vi tråden och faller. Men detta gällde inte för Christel! Ett föredöme i ödmjukhet. Men också i klarhet!

Det finns regler och rättesnören för ett liv i lydnad för det löfte man ger när man föds. Christel gav oss några exempel:

att så ofta som möjligt under dagen påminna sig det Gudomligas närvaro i allt och alla
att dagligen avsätta tid för bön, meditation, yoga eller dylikt
att undvika att våldföra sig på skapelsens varelser – direkt eller indirekt
att vara sann inför sig själv och andra
att begränsa sitt ägande till ett personligt minimum
att öva sig i generositet
att efter förmåga stå till sina medmänniskors förfogande
att bemöda sig om yttre och inre renhet
att äta enkel och naturlig kost i mån av tillgång
att studera världens vishetslitteratur
att utföra sitt arbete efter bästa förmåga men lämna resultatet åt Gud
att så ofta som möjligt under dagen ge rum åt tacksamhetens och välsignelsens tankar
att i varje svårighet ta sin tillflykt till den universella Kärleken.

Jag tänker på Christel som verkligen levde detta. I stort och i smått. När jag träffade henne för ett 30-tal år sedan, bodde hon i en liten stuga i skogen utan några bekvämligheter. Spartanskt möblerad, mulltoa och avfallssortering. Jag hade inte väntat mig detta. Och hennes vegetarianmeny förstod jag inte så mycket av då. Kom ut med ost/skinkpaj som hon absolut inte kunde äta... Hon kunde säga nej. (Om det varit jag, hade jag ätit fast jag inte ville, efteråt skyllt på omständigheterna.)

När vi träffades var hon på väg tillbaka till Indien. Hade längtat länge och såg då en chans att möta sina andliga ledare igen. Hade haft sin stora erfarenhet av Gud där på ett berg. Blev aldrig densamma...

Just det. Och efter det första mötet gick jag hem med en pärm och en skiss på ett nytt politiskt parti i Sverige! Det gällde livet, rättvisan och freden. Det gällde vår jord. Det gällde Människan. Vi trodde på skapandet av ett samhälle utan våld, solidaritet med allt levande, kort sagt en revolution som började med människans inre frigörelse och helhet.

Gränsöverskridande tankar. Kanske för nya? Vi fortsatte var och en på sitt håll. Vi träffades för gemensamma meditationer och retreat, samtal och stöd. I många år fortsatte det inre arbetet.

Utifrån tilliten till Gud kunde Christel utforska många olika andliga traditioner. Mystiken inom kristendom, judendom, islam, hinduism, buddism.

Hon ledde meditationsretreater och var en brobyggare mellan många riktningar av andligt sökande människor. Bl a har vi fått träffas ca 20 år i Famnen, Bromma, där hon sammanförde oss och alla fick vi bekräftelse i kärlek.

Christels klara intellekt och uttrycksförmåga fick enastående resultat genom både egna böcker och böcker skrivna tillsammans med andra, t ex "Guds födelse i människan" (med Erwin Bischofberger) och översättning av "Äktenskapet mellan öst och väst" (av Bede Griffiths), en mängd studiematerial och dokumentationer, bl a Förmödrarnas historia (efter Anna Nyman) och kalendrar (av Astrid Nyström), för att ej nämna alla uppmuntrande brev och annat stöd som hon gett till så många.

Vi är många som sörjer en vägledare och vän!

Samtidigt var hon den som verkligen var en aktivist! Ständigt på alerten. Hon drog sig inte för att kontakta vem det vara månne, för att uttrycka din mening.

Och drömmen om ett ashram i Stockholm, eller på landet, lever vidare.

Jag tänker på Christels eget religiösa liv, det som hon alltid levde. Var katolik och arbetade i Svenska Kyrkan, österländskt inspirerad och studerad. Läste vishetsläror på originalspråk, översatte. Och gav vidare till så många. Hon var så vidöppen, mottagande och ödmjuk. En Vitsippa som gav bud om vår oavsett årtid. Jag undrar nu om hon skulle "bränna sin karma" denna gång? Var det hennes uppdrag?

På denna fråga får jag inget svar. Men hennes kristna identitet tvekar ingen om. Jesus var så närvarande i hennes närhet. Hur såg hon på den kristna religionen? Som barnaskap.

**"Var som ett barn!
Bekymra dig inte för hur du ska klara dig!
Finn först och främst Guds rike inom dig själv
för då kommer du att älska Gud över allting
och din nästa såsom dig själv.
Det är det viktigaste.
När du gör det kommer allt annat att ordna sig."**

(Jesu lära i sammandrag)

Tack käraste.

Gunn-Marie Tranberg

Varning för doktorn

Kan det vara farligt att gå till läkare? Ja, det menar amerikanen Robert S. Mendelsohn, själv läkare och biträdande professor i förebyggande medicin. 1979 gav han ut boken *Confessions of a Medical Heretic*, vars svenska översättning fick titeln *Den vita lögnen* (Askild & Kärnekull 1981).

"Jag tror att den Moderna Medicinens behandlingsformer sällan är effektiva och att de ofta är farligare för hälsan än de sjukdomar de är avsedda att behandla", skriver Mendelsohn. I stället för mediciner finns andra medel som är minst lika verkningsfulla och som saknar biverkningar. Viktminskning, minskning av salt i kosten, vegetarisk diet och kroppsövningar kan exempelvis få ned blodtrycket minst lika effektivt och säkerligen betydligt tryggare än kemoterapi – det har undersökningar visat. Men det tar bara några sekunder för en läkare att skriva ut ett recept, medan det fordras mycket längre tid att med patienten diskutera hans föda, kroppsövningar m m, vilket skulle tvinga läkaren att minska antalet patienter – med lägre inkomster som följd. Följaktligen skriver läkare ut en massa recept. Mendelsohn tror också att "mer än nittio procent av Den Moderna Medicinen kunde försvinna från jordens yta /.../ och att effekten härav på vår hälsa skulle bli omedelbar och välgörande".

Visst kan mediciner ibland vara nödvändiga, men Mendelsohn anser att den moderna medicinen går för långt genom att ofta vid icke allvarliga åkommor använda sig av extrema behandlingar, som borde begränsas till kritiska tillstånd. På ett tanklöst sätt, säger Mendelsohn, skriver läkare ut antibiotika i mängd, med följden att sjukdomsalstrande mikroorganismer

utvecklar resistens mot medicinen, som blir verkningslös och måste ersättas med annan, starkare medicin, som också blir verkningslös genom mikroorganismernas resistens. Penicillin exempelvis bör användas mycket restriktivt vid svåra sjukdomar endast.

Varje medicin stressar och skadar din kropp på ett eller annat sätt, understryker Mendelsohn. Han upplyser också att det mesta av den information om medicinens verkningsmekanismer kommer till läkarna, är sammanställd av läkemedelstillverkarna och når läkarna via läkemedelskonsulenter och annonser i de medicinska tidskrifterna.

Mendelsohn reflekterar att om patienterna visste allt som dessa droger kan ställa till med, skulle de aldrig ta dem.

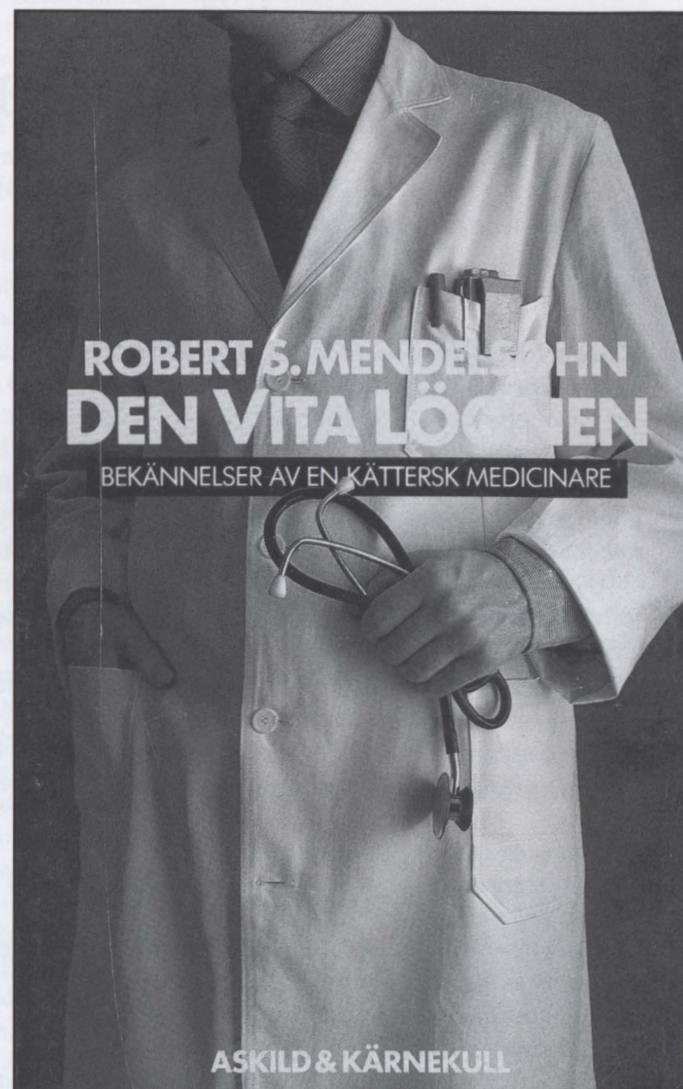
Men allmänheten har en blind tro på den moderna medicinen – en tro som påminner starkt om religiös ofreflekterad tro. Det medicinska etablissemangen kallar Mendelsohn för "Den Moderna Medicinkyrkan" och läkarna för dess "prästerskap". Lasaretten är kyrkans "tempel".

Medicinkyrkan bör man alls inte tro på, förklarar Mendelsohn. Man bör vara mycket, mycket misstänksam när man står inför dess präster, ty de är farliga. "Stetoskopet är", förklarar han bland annat, "ingenting annat än den prästerlige läkarens religiösa insignium. Som verktyg gör det mer skada än nytta. Det finns inga tvivel om att stetoskopen överför smitta från patient till patient..." Men "det långt

vanligaste och farligaste diagnostiska redskapet är röntgenapparaten /.../ Sköldkörtelskador, många av dem cancerösa, visar sig nu i tusentals hos de människor som utsattes för röntgenbestrålning av huvud, hals och överdelen av bröstet för tjugo eller trettio år sedan".

Om man måste söka läkare, skall man se till att man vet minst lika mycket om sina besvär som läkaren gör, menar Mendelsohn – och det är ingen omöjlighet. Man kan läsa sig till kunskaper i bland annat samma böcker som läkaren har använt under sin studietid och vars innehåll han till största delen har glömt – och sedan resonera med honom på jämställd fot, och man behöver då inte bli pålurad några av medicinkyrkans "sakrament", dvs droger, i onödan.

Patienter blir ofta försökskaniner vid medicinska experiment: läkare skriver ut mediciner vars biverkningar är okända – ibland med fruktansvärda följder: neurosedynet är ett hemskt exempel.

Observera dr Mendelsohns röst i diskussionen om läkarna och hälsan!

"Lita inte på din läkare! Utgå från att en drog är farlig, om han skriver ut den åt dig. Det finns inga säkra droger. Eli Lilly själv sade en gång att en drog utan giftiga biverkningar inte är någon drog alls. Varje drog måste betraktas med misstänksamhet."

Robert S. Mendelsohn

Robert Mendelsohn anser också att större delen av alla operationer, som görs, är onödiga. Han skriver att "skilda undersökningar har uppskattat antalet meningslösa operationer till mellan elva och trettio procent av samtliga. Min uppfattning är att omkring nittio procent av alla kirurgiska ingrepp innebär ett slöseri med tid, energi, pengar och människoliv".

Inom nästan varje annat medicinskt system än det moderna västerländska ges födan en stor betydelse, upplyser Mendelsohn. Men den moderna medicinkyrkans "föda" är drogerna. Den västerländske läkaren bortser helt från födans betydelse. De fåtal som lägger vikt vid maten kallas troende, hälsokostare, extremister och kvack-salvare.

"Det flesta läkare", skriver Mendelsohn, "är oförmögna att känna igen friskhet helt enkelt för att de inte är utbildade för att känna igen sundheten utan sjukligheten." Läkare har inte heller utbildats för att angripa roten till något problem, bara till att undertrycka och eliminera symptomen.

Den Moderna Medicinkyrkans tempel, sjukhusen, är bland de farligaste platserna på jorden. Där finns mikroorganismer som man inte påträffar någon annan stans.

"Varje år dör omkring 15 000 människor i USA av infektioner de ådragit sig på sjukhus." Detta beror bland annat på att läkare struntar i att tvätta sina händer och därmed sprider smitta från patient till patient.

Man bör alltså undvika onödiga vistelser på sjukhus.

Läkarnas farlighet visas av det faktum att vid flera läkarstrejker har antalet dödsfall sjunkit markant. 1976 strejkade läkarna i Bogota, Colombia i 52 dagar. De tog då bara hand om nödfall. Under den tiden gick antalet dödsfall ned med trettio-fem procent. I Los Angeles gick dödsfallsfrekvensen ned med arton procent under en läkarstrejk 1976. När strejken var slut

blev frekvensen av dödsfall vad den varit före strejken. Under en månadsång strejk i Israel 1973, när läkarna endast hade 7 000 patienter mot normalt 65 000, sjönk dödsfallsfrekvensen med femtio procent. En sådan kraftig minskning av mortaliteten hade inte förekommit sedan den senaste läkarstrejken tjugo år tidigare.

Mentalt sett är sjukhusen en mycket negativ miljö. "Alla personliga faktorer som kan hålla dig frisk och sund är borttagna: familj, vänner och självkänsla."

Ibland kallar Mendelsohn läkarna "häxdoktorer", och de betecknas som "fienden". Det ligger ett slags svart humor i detta. Men man kan inte ta miste på den allvarliga förbittring som genomsyrar boken.

"Den vita lögnen" är en fruktansvärd vidräkning med läkarna. Mendelsohn underkänner och vanhedrar dem och deras konst. Är då läkare ett särskilt dåligt slags människor? Naturligtvis inte. Liknande kritik kan riktas mot alla grupper av yrkesmän: teologer, jurister, tekniker, journalister, politiker osv. Fast läkarnas ofullkomlighet är farligare än de flesta andras, eftersom det här gäller hälsa och sjukdom, liv och död.

Boken slutar med ett par kapitel om "Den Nya Medicinen". De är ganska vaga. Men Mendelsohn tror på kroppens självläkande förmåga och på födans betydelse. Han skriver att studenterna inom den nya medicinen "kommer inte bara att undervisas av medicine doktorer utan även av osteopater och chiroprakter och naturläkare och hälsokostexperter".

När man läser "Den vita lögnen", skall man förstå att allt där inte gäller svenska förhållanden, och kanske inte heller amerikanska numera.

Man kan beundra dr Mendelsohn för hans mod att rikta allvarlig kritik mot grundtankar i den medicinska värld där han själv var verksam (han avled 1988). De flesta människor vill vara väl sedda inom sin ykesgrupp – inte minst om det är en stor grupp med ett högt anseende i samhället. Den ambitionen hade inte Robert Mendelsohn. Vi bör nog vara glada över att det finns människor som tänker självständigt – de har ofta rätt, även om de kan överdriva ibland.

Mendelsohn skrev en rad böcker och framträdde ofta i TV och radio. Han blev 62 år gammal.

SM

Förekommande biverkningar av blodtryckssänkande mediciner "inbegriper hudutslag, nässelfeber, överkänslighet för ljus, yrsel, svaghet, muskelkramper, inflammation av blodkärlen, krypningar i huden, ledvärk, förvirring, koncentrationssvårigheter, muskelspasmer, illamående och förlust av sexualdriften och impotens. Den sistnämnda biverkan drabbar för övrigt både män och kvinnor som tar blodtryckssänkande medicin. Ibland undrar jag hur stor del av den medelålders befolkningen som lider av impotens orsakad av deras mediciner mot högt blodtryck".

Ur "Den vita lögnen"

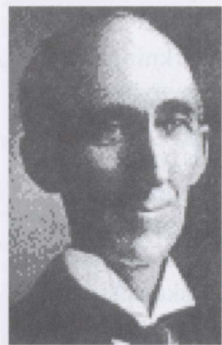
En amerikansk hemsida som granskar "kvacksalveri" skriver att Robert S. Mendelsohn, M.D. (1926–1988) ägnade sig åt oansvarig kritik av läkarna och den vetenskapligt grundade hälsovården under större delen av sin tid som läkare. Han hade undervisat vid flera medicinska skolor men beskrev sig som en kättare inom medicinen. Han motsatte sig bland annat vaccinering, fluoridering av dricksvattnet och bypassoperationer av hjärtat.

Även om vi har mycket att tacka läkarvetenskapen för och har all anledning att "gå till doktorn" ibland, bör vi inte blunda för riskerna med att besöka läkare och lägga in sig på sjukhus.

Så nonchalera inte Mendelsohn!

Och lev på ett sådant sätt att du inte behöver läkarhjälp!

Confessions of a Medical Heretic kom ut för 25 år sedan – har något väsentligt hänt sedan dess?

Wallace D. Wattles

Hur man skapar hälsa och pengar

Av Gunnar Martin Aronsson

Pengar och hälsa är något mycket betydelsefullt för oss människor. Men ”hälsan tiger still”, heter det. Vi tänker knappast på den, så länge vi har den. Förlorar vi den, vidtar vi mått och steg för att återställa den.

Har vi brist på pengar, kan det drabba oss svårt. Nästan alla vill vi ha mer pengar än vi faktiskt har. Vi kan också känna oro för att förlora de pengar vi har. Vår lycka beror i hög grad på hur vi förhåller oss till pengar.

Kring förra sekelskiftet levde en man som undersökte hur man kan skapa hälsa och pengar. Hans namn var Wallace D. Wattles.

DEN OKÄNDE WATTLES

Inte mycket är känt om Wallace Delois Wattles (1860–1911) yttre liv. I stället bär hans böcker vittnesbörd om hans inre liv. Hans två huvudverk är *The Science of Getting Rich* (1910) som handlar om hur envar av oss kan skapa sig ekonomiskt välstånd, och *The Science of Being Well* (1910) som behandlar frågan hur varje människa kan skapa sig en god och bestående hälsa.

Dessutom skrev Wattles en bok med namnet *How to be a Genius or the Science of Being Great* (1911), ett verk om fasta samt en roman med den märkliga titeln *Hellfire Harrison*.

Men redan 1905 trycktes på privat initiativ en föreläsning som Wattles höll i Cincinnati, Ohio: *Jesus – The Man and his Work*. Wattles, som var en djupt religiös man, ansåg att Jesu budskap blivit förfalskat av kyrkan.

PIONJÄREN OCH EFTERFÖLJARNA

Wattles böcker försvann snart ur bokhandeln, men hans tankar torde ha influerat andra författare och praktiker. En av dem var affärsmannen Charles Haanel, vars bok *The Master Key* utgavs 1933 och såldes i fantastiska 200 000 exemplar men vars 24 ”lektioner” cirkulerade i slutna kretsar redan på 1910-talet. Boken uppvisar markanta likheter med innehållet i Wattles bok om välstånd och kom att influera en ung Napoleon Hill, sedermera författare till bestsellern *Think and Grow Rich*, 1937, som idag har sålts i över 7 miljoner exemplar. Det gemensamma för dessa välståndsböcker är att de hävdar att det inre, psykiska livet har en avgörande betydelse för den fysiska, materiella, verkligheten. Genom att hantera sinnet på rätt sätt är det möjligt att skapa den önskvärda yttre verkligheten.

DEN AMERIKANSKA DRÖMMEN

Wattles var född 1860 och tillhörde en generation som upplevde en tid av gränslös framstegsoptimism, där teknikens och vetenskapens landvinningar ständigt tog materiell form. 1903 hade bröderna Wright gjort sin första lyckade flygning. 1913 började Henry Ford serietillverka sin T-Ford, vilket innebar en revolution. Samtidigt blev de sociala och ekonomiska skillnaderna allt större i samband med industrialiseringen. Några blev stormrika, andra förblev fattiga.

Wattles var präglad av den amerikanska drömmen att så gott som allt var möjligt för den som hade initiativkraft, kreativitet, entreprenörsanda och envishet. Trots att Wallace själv levde en stor del av sitt liv i vad som kan betecknas som brist, fanns drömmen om rikedom kvar hos honom. Och så, kring sekelskiftet, tycks någonting ha hänt som förändrade hans liv markant.

WATTLES KRISTUSGESTALT

Dottern Florence nämner i ett brev att fadern tidigare haft en tjänst i en metodistförsamling men fått avsked på grund av kätterska åsikter, dvs han gav uttryck för tankar som kyrkan inte accepterade. Wattles hade redan 1896 i samband med ett konvent i Chicago gripits av den kristne socialisten George D. Herrons (1862–1925) vision om ett annat samhälle: ”Jag kommer aldrig att glömma den morgon då han kom hem därifrån”, skriver Florence. ”Det var jul. Mamma har lagt sina sista dollar på en ask innehållande manschettknappar, och vi hade placerat den nedanför det eternellträd som fungerade som vår julgran, och vi hade ordnat så att den hade talgljus och hade trätt upp popcorn på snören. Slutligen kom pappa hem. Med det där vackra leendet han hade berömd han julgranen, sa att manschettknapparna var vad han alltid velat ha och tog oss alla i sina armar för att berätta om det underbara sociala budskapet från Jesus. Från den dagen intill sin död arbetade han oupphörligt med att förverkliga den strålande visionen om mänskligt broderskap.”

Under en period i början av seklet var han sannolikt på föreläsningsturné. Föreläsningar var före radion och TVn populära arrangemang, och öppenheten för mer originella tankar var troligen hög, inte minst inom religionen. USA var ju landet dit förtryckta minoriteter i Europa hade tagit sig för att fritt kunna utöva sin tro.

När Wattles hållit sitt anförande *Jesus – The Man and his Work* i Cincinnati, blev publiken så entusiastisk att den ville ha en

avskrift av talet. Wattles lät då den drygt 40-sidiga föreläsningen 1905 tryckas privat och spridas till intresserade. Han skriver: ”Överallt håller Kyrkan upp en falsk Kristusbild. Jag vill visa honom för er som han var och som han är, den suveräna människan, den högsta graden av mänskligt liv, inkarnationen och uppenbarandet av detta enda stora liv som är över allt och genom allt och i oss alla, som lyfter upp oss alla till enighet med varandra och med honom...”

Förmodligen var det någon gång vid sekelskiftet, efter många års studium och experimenterande, som Wattles började skriva på allvar. Dottern Florence berättar: ”Han skrev nästan hela tiden. Det var då som han formade sin mentala bild. Han såg sig själv som en framgångsrik författare, en kraftfull personlighet, en man med framåtanda, och han började att arbeta mot realiserandet av den visionen. Han levde varenda sida av boken.”

CHRISTIAN SCIENCE

Under sina år av förberedelser studerade Wattles troligtvis allsköns litteratur inom genrer som filosofi, religion och kristen esoterik. Sannolikt har han bland annat studerat de tankar som spriddes av Mary Baker Eddy (1821–1910) och den rörelse som kom att kallas Christian Science och som lär att det onda ej finns i verkligheten utan beror på föreställningar i sinnet. 1875 kom första upplagan av *Science and Health with Key to the Scriptures*, där Eddy framförde påståendet att verkligheten egentligen är av andlig art men döljs av en illusorisk slöja. Ordet science betyder här inte vetenskap i naturvetenskaplig mening utan i stället förståelsen av Guds lagar och Guds sätt att styra världsalltet Även människan är ett uttryck för Gud. Någon synd existerar inte. Eftersom Gud är kärlek, är sjukdom ett uttryck för att inte ha interpreterat det Gudomliga Sinnet på rätt sätt. Gud är också en strukturerande princip, som det gäller att anpassa sig till, om vi vill uppleva verkligheten, eller sanningen. Vad vi behöver är ”ett korrekt tänkande” – en ideologi som, skall det visa sig, även Wattles omfattar.

TEOSOFI

Men Wattles synes ha vänt på varje sten för att skapa underlaget till sin lära. Kanske hade han också under sitt sökande kontakt med den teosofiska våg som i ledande kretsar i Förenta staterna (och Europa) var på modet. Redan 1877 publicerades Blavatskys verk *Isis Unveiled* och 1888 kom så *Den hemliga läran*, båda med en världsmodell som betonar hur hela Universum är Gud och där gudomliga emanationer skapar allt fysiskt liv.

Själv hänvisar Wattles dock inte alls till Christian Science eller teosofin utan till hinduiskt tänkande och även till vissa moderna västerländska filosofer som enligt honom omfattat den grundläggande ”monistiska” idén om hur ”en enda Substans manifesterar sig själv som den materiella världens till synes många element”: Descartes, Spinoza, Leibnitz, Schopenhauer, Hegel och Emerson. Men, understryker han, hans bok är inte filosofisk utan pragmatisk: en praktisk manual för att fullständigt förändra sitt liv.

BEVISBAR

I början av *The Science of Getting Rich* hävdar Wattles att hans lära är bevisbar för dem som är villiga att följa instruktionerna – de kommer att bli rika i Wattles definition, de kommer att skapa sig ett medvetande präglad av synkronicitet med Den Levande Substansen (Gud) och kommer därmed oundvikligen i fas med Guds sätt att tänka, verka och vara.

WATTLES GRUNDTANKAR

I förordet till *The Science of Getting Rich* får vi veta att grunden för Wattles tänkande är ”den monistiska teorin om universum”, som innebär att det finns ”en Substans som manifesterar sig själv genom vad som upplevs som de många elementen i den materiella världen”.

Universums Tänkande Stoff genomströmmar allt, och påverkan på denna Universella Substans är möjlig genom att människan med sina egna tankar ”impregnerar” den Universella Substansen, som genomtränger universum. Detta är grunden för såväl *The Science of Getting Rich* som *The Science of Being Great* och *The Science of Getting Well*, hälsoboken.

Wattles menar att naturen expanderar därför att den Universella Substansen vill att den skall expandera. När vi tänker att vi vill ha mer, blir vi samtidigt delaktiga i naturens expansionsdrift, som i sin tur är ett uttryck för den osynliga men allstädes närvarande Substans som genomsyrar hela Universum. Därför är det rätt att skapa, därför är det rätt att expandera.

Eller, som Wattles uttrycker det i *The Science of Getting Rich*: ”Det är därför av högsta vikt att du kan bli rik och har möjlighet att bli det. Om du är en normal man eller kvinna, kan du inte undgå att arbeta på din rikedom. Det är helt och hållet i sin perfekta ordning att du bör ge den största uppmärksamhet åt vetenskapen om hur bli rik, för det är den mest nobla och mest nödvändiga av alla ämnen, av alla studier. Om du förbiser detta studium, är du försumlig gentemot plikten mot dig själv, mot Gud och mot mänskligheten, därför att du kan inte göra Gud och mänskligheten en större tjänst än att göra det mesta möjliga av dig själv och dina möjligheter.”

WATTLES OCH HÄLSAN

Frågan är öppen huruvida Wattles tagit till sig Eddys tankar om orsaken till sjukdom och om hur man återskapa kroppslig hälsa. För båda gäller att sjukdom är ett resultat av ”icke-korrekt” tänkande. Men Wattles inställning är, synes det mig, mer balanserad. Sjukdom är en illusion enligt Eddy, och ska bara behandlas med ”andlig healing”, men för Wattles är sjukdom en signal till människan att ändra sitt sätt att leva, och han anför konkreta, enkla förebyggande åtgärder som att äta mindre, tugga mer fullständigt och låta kroppen få tillräckligt med sömn. Wattles regel ”Ät bara när du är hungrig!” är lika giltig idag som för 90 år sedan. Vid vissa sjukdomstillstånd förordade han fasta och att man skulle undvika morgonmat, men i centrum fanns hela tiden detta att synkronisera sitt tänkande med själva den Levande Tänkande Substansen i universum, med naturens sätt att fungera.

Kroppen är en gåva från Gud, menar Wattles, och den är genomsyrad av samma Gudomliga Substans och rör sig per automatik mot hälsa, om vi inte stör den naturliga processen genom att tänka inkorrekt (och därigenom handla inkorrekt).

"Gud tänker aldrig sjukdom eller imperfektionism", skriver Wattles i *The Science of Being Well*. "Men i oräkneliga år har folk hållit fast tankar om sjukdom, abnormalitet, ålderdom och död. Och det perverterade funktionssättet som blivit följden av att detta, tillhör nu mänsklighetens arv."

En person som tänker sjukdom i alltför hög grad tenderar alltså, menar Wattles, att skapa sjukdom i kroppen. Men det är inte livets mening att detta missbruk skall fortsätta. "Syftet med naturen kan inte vara annat än perfektion av livet."

HÄLSORÖRELSEN I USA VID SEKELSKIFTET

Wattles var inte opåverkad av den begynnande hälsorörelse som växte upp i USA. Amerikanska kongressen sa ja till ett förslag att i högre grad kontrollera tillsatser i maten. Det fanns redan då idéer om att kombinera en mer spartansk livsföring med etiska hållpunkter via den s. k. hygienrörelsen. Hydroterapi (vattenbassängbaserad terapi) hade utvecklats från de europeiska kurorternas spa, osteopatin och kiropraktiken hade initierats, och de nya hälsocentren med nya träningsredskap och kurer var populära hos de bemedlade.

Den lätt excentriske läkaren John Harvey Kellogg hade öppnat en sådant hälsospa i Michigan och inspirerade sin bror William att experimentera med att ta fram för magen nyttiga frukostflingor, cornflakes. (När William började sockra flingorna, blev dock renlevnadsbrodern John Harvey ursinnig.)

Sjundedagsadventisten Jethro Kloss (1863–1923) hade under en tid kontakt med Kellogg och påbörjade kring sekelskiftet den forskning kring vegetarisk diet, sojaprodukter som köttersättning och naturmedicin, som skulle få sitt litterära testamente i boken *Back to Eden* 1939 men vars lära först praktiserades under flera decennier. Så gott som alla sjukdomar kunde bli kurerade med hjälp av örter, menade Kloss och genom att leva i harmoni med naturen. Likt Are Waerland i Norden hade han kommit fram till att användandet av vitt socker, kryddor, senap, vinäger, kött och ägg underminerade hälsan.

Wattles föreställde sig att det centrala för hälsan inte var själva maten, eftersom all föda är en aspekt av den Gudomliga Substansen, så han koncentrerade sig på hur vi förhöll oss till ätandet och drickandet som sådant.

VETENSKAPEN OM ATT MÅ BRA

Wattles skriver uttryckligen att han influerats främst av läkaren Edward Dewey, som år 1900 hade gett ut boken *The No-Breakfast Plan and the Fasting Cure*, där fasta och undvikande av frukost uppmärksammades som en väg till bot för de flesta sjukdomar. Men få har väl vid samma tidpunkt – vi talar alltså om det första decenniet på 1900-talet – så väl förklarat sambanden mellan tank känsla-psyke-kropp som Wattles, och ingen har väl dristat sig att i samma grad relatera det aktuella hälsotillståndet hos individen till hans/hennes tankar och känslor.

Hälsa skapas inte primärt via metoderna, menar Wattles.

Han skriver att vanliga allopatiska läkare och homeopater verkar kunna bota samma sjukdomar. Olika alternativa hälsometoder har också visat goda resultat. Wattles slutsats är att det varken beror på läkaren, metoden eller medicinen, om patienten blir frisk, utan på patientens inställning. Om patienten tror att han/hon kommer att bli frisk genom en viss läkare eller en viss medicin, så ställer patienten in sig på den Universella Intelligent Substansens egen läkande våglängd och är därmed lierad med själva källan till all hälsa.

Därför bör patienten först och främst inställa sitt tänkande på källan, inte på sjukdomen.

VETENSKAPEN OM ATT BLI RIK

Wattles menar att även mina inkomster beror på min relation till den Formlösa Substansen. Att förhålla sig till denna på "ett speciellt sätt", som författaren kallar det, är en balansgång. Maktsspråk fungerar inte, vare sig gentemot den Formlösa Substansen eller andra människor, som vi kanske anser bör ge oss pengar. Visst är det möjligt att vi får pengarna i handen, men då vi inte är lierade med den Formlösa Intelligensens sätt att verka, kommer dessa pengar att vara i riskzonen att försvinna från oss igen. Det handlar istället om att öka, kanske tio- eller hundrafaldigt tilliten till den Formlösa Substansen, varur allt är skapat. Eller, som Wattles formulerar det: "Det är inte ditt ansvar att guida eller övervaka den kreativa processen. Allt du behöver göra är att kvarhålla din vision, hålla dig till ditt syfte och vidmakthålla din tillit och tacksamhet."

Bristen på tacksamhet ser för övrigt Wattles som den avgörande orsaken till varför hårt arbetande människor ofta inte erhåller välstånd. Istället var dessa, menade han, ofta upptagna med att klanka på och kritisera de ekonomiska förhållandena och andra människor. De klarade helt enkelt inte av att göra saker på "det speciella sättet".

DET SPECIELLA SÄTTET

Vissa andra kunde dock "spontant" lyckas, inte genom medveten disciplin utan genom att de utan att de visste det tänkte på "det speciella sättet". Det var en orsak till att även till synes andligt omogna människor kunde erhålla stora inkomster. Som Wattles skriver: "Innehavet av pengar och egendom kommer som ett resultat av att göra saker på "ett speciellt sätt". De som gör saker på detta speciella sätt, antingen i ett medvetet syfte eller av en slump, blir rika. De som inte gör saker på detta sätt, kommer oavsett hur hårt de arbetar eller hur kapabla de är, att förbli fattiga."

Wattles är också långt inne i vad vi idag kallar affirmationer. Han skriver: "Tänk och tala om alla de saker, som du har efterfrågat, på ett sätt som om de redan vore i din ägo. Föreställ dig en miljö och ett finansiellt tillstånd exakt som du vill ha dem, och lev hela tiden i den mentala miljön och i det finansiella tillståndet intill dess att de tar fysisk gestalt."

Här är Wattles helt klart utanför de gränsmarkörer som Christian Science slagit ner. Där handlar det mer om att passivt förhålla sig till samma Gudomliga substans. Wallace menar däremot att ett aktivt, medvetet förhållningssätt inte bara är i sin ordning, utan det är helt i enlighet med samma universella Tänkande Substans själv.

ETIKEN I PRAKTIKEN

Wallace noterar alltså att det finns andliga lagar som ovillkorligen måste följas. Det är därför tänkandet skall ske "på ett speciellt sätt". Du kan inte gå emot naturlagarna (dvs principerna hos den Tänkande Substansen) utan att få problem, understryker han. Genom att missbruka upptäckterna (eller "vetenskapen") kan man fortfarande "dra till sig" pengar eller välstånd – exempelvis genom att stjäla eller ljuga – men vinsten blir då endast tillfällig. Välståndet blir instabilt eftersom det skapades instabilt och blir därmed förknippat med oro och rädsla, vilket gör att man måste fokusera sina tankar på att bevaka sina tillgångar istället för att kontinuerligt inställa sig på att vara i samklang med den Tänkande Substansens funktionssätt.

ATT LYFTA BORT KONKURRENSEN

Wattles har en minst sagt kontroversiell idé för näringslivet. Han menar att vi bör ge avkall på tanken att konkurrera med andra företag. "Om du är verksam i ett affärsområde där du måste vinna över andra, lämna det genast." Kanske Wattles fick den avgörande impulsen av reformatorn George D. Herron, som hävdade att "en civilisation baserad på självintresse och ett värnande om sitt eget genom konkurrens, har ingen makt inom sig själv för att säkra att rättvisa upprätthålls". Nej, menade Wattles, konkurrens är varken nödvändig eller önskvärd, bara vi ställer in oss på den Tänkande Substansens oss överlägsna intelligens.

Han konkretiserar metoden i praktiken så att man i samband med ett handelsutbyte visst kan begära rejält med pengar för en vara eller tjänst under förutsättning att man ger motsvarande värde tillbaka i form av "användarvärde" till den som bidrar med pengarna. Som exempel nämner han en man som tar med sig en tavla av en berömd konstnär till Alaska och för den erhåller 500 dollars värde i pälsar från eskimåerna. "Jag har behandlat honom fel, eftersom han inte har någon användning för tavlan; den har inget värde för honom; den kommer inte att addera något till hans liv. Men anta att jag ger honom ett gevär med ett värde av 50 dollar, då har han gjort en bra affär. Han har användning för ett gevär, det kommer att ge honom många fler pälsar och mycket mat; det kommer att addera värde till hans liv på alla sätt och vis; det kommer att göra honom rik."

Genom att tänka, var än jag är och i vilket tillstånd jag än befinner mig i, i tydliga gestalter, bilder, förmimmelser och ha känslan av att redan ha nått mitt mål, förlitar jag mig på den Tänkande, Oändliga Substansen och Gud, och jag ger då förstås ständigt tillbaka tacksamhet över att det sker så som jag föreställer mig att det skall ske.

Sannolikt låter detta en smula märkligt, om det nu är så att jag alls inte tycker mig ha några realistiska skäl att tro att det jag vill ha manifesterat blir förverkligat. Men just av den anledningen handlar det om att utveckla en andlig disciplin, menar Wattles. Att fokusera på det rätta sättet att tänka oberoende av hur omgivningen ser ut kräver inre styrka och mod.

Hys alltså tillit till att den tänkande Substansen i Universum kommer att forma och skapa i enlighet med ditt tänkande, försäkrar Wattles, och så kommer då att ske. Pengar och hälsa är definitivt inom räckhåll för envar.

ARVET FRÅN WATTLES

År 2005 ses affirmationsarbete i likhet med det som Wattles var en av de första att introducera i västvärlden som en självklarhet inom exempelvis sportvärlden. Och det finns större företag som har integrerat en eller flera aspekter av mentalt målsättningsarbete i sin verksamhet.

Den välkände författaren och gurun Deepak Chopra skriver i Wattles efterföljd att medvetandet och viljan påverkar våra materiella omständigheter, eftersom det finns en kvantfysisk verklighet som vårt medvetande är en del av. Denna verklighet är, menar Chopra, själva "den oändliga oceanen av möjligheter" – alltså en variant av Wattles "Substans".

Affärskonsulten Rebecca Fine upptäckte Wattles *The Science of Getting Rich* och beslöt sig 1999 för att föra ut hans tankar till dagens publik, efter det att hon själv under 18 månader prövat principerna och funnit Wattles metoder förvånansvärt effektiva.

På liknande sätt har komplementärläkaren Alexandra Gayek tagit sig an boken *The Science of Being Well*, som hon kompletterat med för- och efterord som inkluderar en redovisning av hur Wattles lära förhåller sig till den nutida medicinska praxisen. Hon noterar att vissa tankar hos Wattles inte är aktuella idag, men skriver ändå under på att Wattles verk fortfarande fungerar som en grundläggande vägledning till hälsa.

Wallace Wattles tankar lever otvivelaktigt vidare i det tjugoförsta århundradet.

Litteratur:

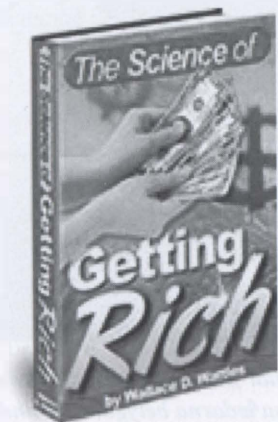
Profeter mot Strömmen. Hammer, Olav (Wahlström och Widstrand 1999).

The Science of Getting Rich. Wallace D. Wattles (Kessinger Publishing). Tillgänglig gratis på Internet. <http://www.scienceofgettingrich.net/>

How to be a Genius or The Science of Being Great. Wallace D. Wattles (Kessinger Publishing).

Vetenskapen om hur man blir rik. Wallace D. Wattles (New Page).

The Science of Being Well (Kessinger Publishing. Tillgänglig gratis på Internet. <http://www.scienceofbeingwell.net/index.html>

Ett seminarium med revolutionerande potential

Av Bengt Friberg

I likhet med den nyligen avlidne påven Johannes Paulus II har Dalai Lama genom intensiva resor och kontakter världen över på ett enastående sätt verkat för fred och försoning.

Vad gäller påven vet vi alla att han genom sin osedvanliga öppenhet och karismatiska personlighet bl a starkt bidrog till kommunismens fredliga sammanbrott i f d Sovjetunionen och Östeu-

ropa, inklusive hans älskade hemland Polen. Alla vet däremot inte att han, innan han helhjärtat ägnade sig åt sina religiösa uppgifter, var professor i etik vid universitetet i Krakow och i denna egenskap också demonstrerade sitt lysande intellekt. Hans renlärighet och rigiditet i moralfrågor grundade sig utan tvivel på en djup och genomreflekterad övertygelse, men hade inte desto mindre förödande konsekvenser för bl a AIDS-epidemin i Afrika. Som påve visade han ödmjukheten och modet att be om ursäkt för den katolska kyrkans förmyndelser och övergrepp i det förflutna, i form av blodiga korståg och grymma judeförföljelser.

Johannes Paulus och Dalai Lama träffades vid flera tillfällen och betygade varandra respekt och sympati. I motsats till den katolska kyrkan och den kristna läran tyngs den buddhistiska religionen och filosofin emellertid inte av ur mänsklig synpunkt problematiska konservativa dogmer, utan kännetecknas av en anmärkningsvärt odogmatisk fördomsfrihet och villighet att lyssna och lära. Buddhisterna har också historiskt föregått med gott exempel som fredsskapare. I tusen år pacificerade den stora delen av Asien och i modern tid har Dalai Lama personligen motstått alla provokationer till hat och fientlighet efter den brutala kinesiska ockupationen av hans land. Han talar hellre storsint om sin beundran för den kinesiska kulturen.

Religionen har dominerat människornas liv på jorden i tusentals år. Men sedan några hundra år tillbaka har vetenskapen i allt högre grad kommit att ersätta religionen som ledstjärna för individer och samhällen i sökandet efter kunskap och ett bättre liv. Den här artikeln ska inte handla om religion och inte heller om vetenskap, utan om ett samarbete dem emellan och ett förutsättningslöst sanningssökande i vidaste mening, exempel på hur gammal visdom och hypermoderna vetenskapliga metoder kan befrukta varandra. Den gamla motsättningen mellan tro och vetande känns förlegad, nu blåser friska vindar.

Vad som är mindre känt för en större allmän-

het är att Dalai Lama och andra buddhistiska lärda bortsett från sin andliga utbildning genomgår en mångårig och rigorös träning även i mera världsliga ämnen som logik, argumentationsanalys och debattmetodik som påminner om västerländsk vetenskaplig skolning och vad gäller självdisciplin och mental balans är betydligt mer krävande. Alltsedan unga år har Dalai Lama haft ett brinnande intresse för vetenskap och har under årens lopp skaffat sig imponerande kunskaper och blivit väl förtrogen med vetenskapliga metoder. Det förklarar varför han fäster så stor vikt vid samtal och samarbete med forskare.

Redan i mitten av 1980-talet, några år innan han belönades med Nobels fredspris, inleddes på Dalai Lamas initiativ ett organiserat samarbete med vetenskapsmän i väst, och under 1990-talet hölls en rad seminarier i regi av det för ändamålet skapade "Mind and Life Institute", där man behandlade teman som är viktiga för individens, samhällets och mänsklighetens välfärd och utveckling, i synnerhet på det själsliga planet.

Hur kan till synes rationella och intelligenta människor begå grymma våldshandlingar? Vilka är de djupaste orsakerna till destruktivt beteende? Kan vi lära oss att leva i fred med oss själva och andra?

I mars 2000 sammanfördes en rad ledande västerländska forskare inom filosofi, psykologi och psykiatri, pedagogik, neurovetenskap och hjärnforskning med buddhistiska lärda i Dalai Lamas residens i Dharamsala i norra Indien. Temat för detta seminarium var *destruktiva känslor*, den primära orsaken bakom alla former av våld, såväl fysiskt som psykiskt -- det kanske allvarligaste problemet i vår värld.

Detta möte, som måste betecknas som revolutionerande, har redan resulterat i flera banbrytande och långt framskridna projekt som utan tvekan kommer att få genomgripande betydelse för vår framtid och våra efterkommande.

Ett exempel är professor Richard Davidsons undersökningar av hur hjärnan påverkas av meditation, som praktiserats i orienten i tusentals år, inte minst i Indien och Tibet, och som på senare år också vunnit stor spridning i väst. Professor Davidson -- en av deltagarna på seminariet -- är chef för Laboratory of Affective Neuroscience vid University of Wisconsin i Madison, som har världens mest avancerade utrustning för kartläggning av hela hjärnan, vilket gjort det möjligt att studera detaljer och förändringar i hjärnans aktivitet, speciellt i dess djupare delar, som tidigare inte varit tillgängliga för forskning.

De positiva effekterna av meditation är omvittnade av miljoner människor och ingen nyhet, men nu finns det också för första gången ovedersägliga vetenskapliga bevis för att meditationen medför markanta och bestående positiva förändringar av hjärnan, med emotionell balans (dvs reduktion och rentav eliminering av stress och aggressioner mm), gladare sinnestämning och även stärkt immunförsvar som följd.

(En utmärkt artikel som kortfattat redogör för detta finns i tidskriften *Illustrerad Vetenskap*, nr 9, 2004 under rubriken "Meditation förändrar hjärnan".)

En av de saker som tilltalat Dalai Lama i vetenskapen är dess självkorrigering karaktär. Teorier och dogmer kan när som helst omkullkastas av nya fakta. Han vill gärna få gamla buddhistiska sanningar och erfarenheter vetenskapligt verifierade, men är också öppen för att revidera sin åskådning på punkter där vetenskapen eventuellt kan påvisa att han har fel. Det ligger i linje med det buddhistiska sanningssökandet.

I decennier har hjärnforskarna hävdade att det centrala nervsystemet inte kan nybilda celler och att hjärncellerna alltså med stigande ålder dör undan utan att ersättas med nya celler -- och, får man anta, med avtagande själsfunktioner till följd. Det fick alla medicinstudenter lära sig, det betraktades som ett absolut faktum, inte en teori. (Det är professor Davidson som säger detta, jag bara refererar.) Men i slutet av 1990-talet fick denna dogm dödsstöten, tack vare framför allt den molekylärbiologiska forskningen på cellnivå. Det som helt nyligen betraktades som en självklarhet visade sig plötsligt vara helt fel.

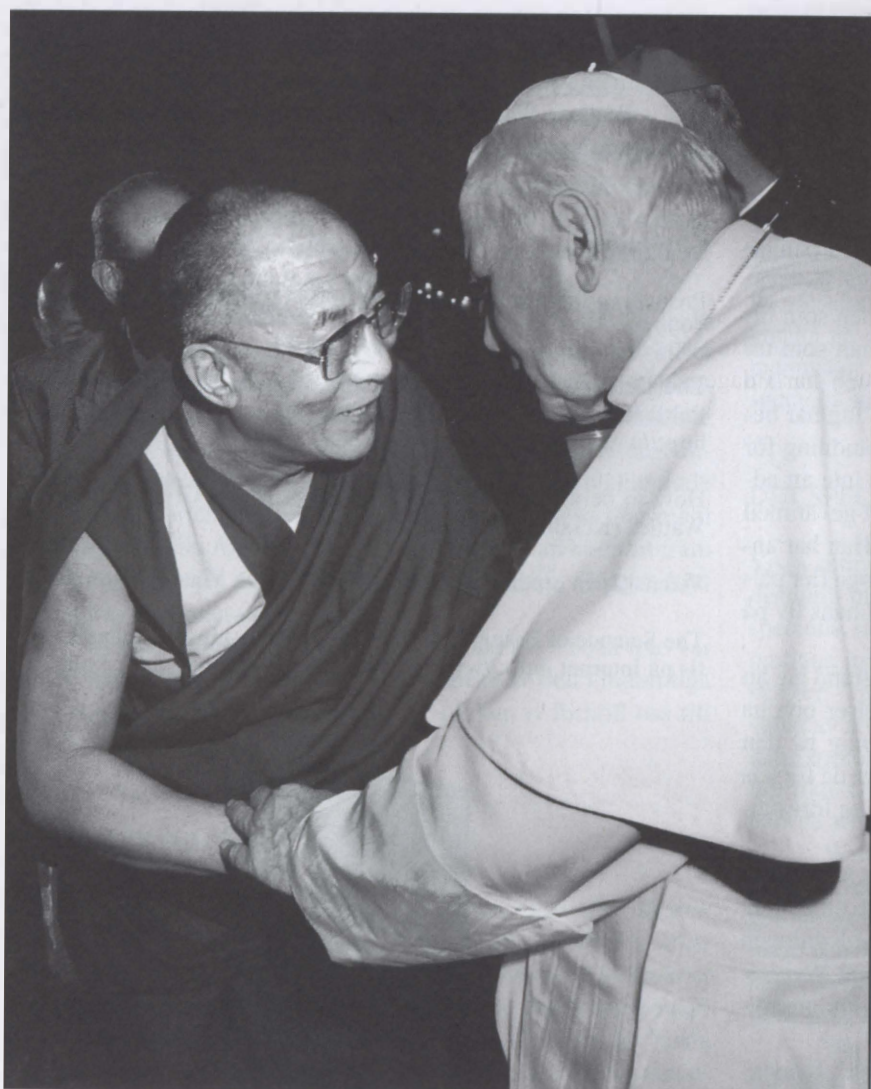
Upptäckten att hjärnan och nervsystemet kan nybilda celler genom lärande och upprepade erfarenheter -- vilket stöder antaganden inom den buddhistiska psykologin -- kommer enligt professor Davidson att förändra hela den vetenskapliga psykologin inom de närmaste åren. Man talar redan om den "formbara" hjärnan och om "neuroplasticitet". Människor med en andlig inriktning som redan har egna positiva erfarenheter av meditation eller annan mental träning, tycker kanske inte detta är så märkvärdigt, men med den prestige vetenskapen har i dagens samhälle, öppnar detta vägen för många människor som har svårt att tro på något som inte har vetenskaplig sanktion.

Eftersom mediciner och annan konventionell behandling har oönskade biverkningar, rekommenderar Davidson nu meditation som en säkrare metod för att komma till rätta med psykiska problem och emotionell obalans. (Jag vill betona att vi här inte talar om allvarliga psykiska sjukdomar, utan om helt "normalt störda" människor, och vem lider inte av stress och emotionella problem i varierande grad?) Det måste anses minst sagt förvånande, men också förtroendeingivande, för att komma från en av världens ledande och mest ansedda forskare inom neurovetenskap. Dalai Lama visade både sin förvåning och glädje över att seminariet kunnat bidra till så konkreta resultat.

Om detta och mycket mer kan man läsa i boken "Samtal med Dalai Lama -- ett möte mellan buddhism och västerländsk vetenskap" (Wahlström & Widstrand, svensk översättning i pocket, 2003), en fascinerande bok som man inte lägger ifrån sig i första taget, författad av Daniel Goleman, själv berömd psykolog som deltog i seminariet i Dharamsala och även är författare till den mycket spridda boken "Känslans intelligens".

2000 träffades en rad ledande västerländska forskare och buddhistiska lärda i Dalai Lamas residens i norra Indien. Mötet tog upp destruktiva känslor, som kanske är det allvarligaste problemet i vår värld, och resulterade i flera viktiga forskningsprojekt.

DALAI LAMA, här tillsammans med påven Johannes Paulus II i Vatikanen 1999. De religiösa ledarna betygade varandra respekt. Pressens Bild.

Vissa tibetanska buddhister menar att det är möjligt och tillrådligt att övervinna känslor av hat och fientlighet.

Följande citat ur "Samtal med Dalai Lama" låter oss förstå vilket djupt intryck mötet och samtalen med Dalai Lama hade på forskarna från väst. "Vår resa till Dharamsala hade något av pilgrimsfärd över sig: det var inte vilken resa som helst, som bleknar med tiden och endast lever kvar som fotografier i ett album, utan en resa som på ett eller annat sätt förvandlade oss. Det rådde inget tvivel om att vi alla upplevde mötet med Dalai Lama som en höjdpunkt – men det hade också lämnat bestående spår i våra liv och arbeten. Paul Ekman gav uttryck för våra känslor ganska bra när han sa att han efter det här seminariet måste revidera sina vetenskapliga artiklar om leendet. (Paul Ekman är professor i psykologi och chef för Human Interaction Laboratory vid University of California, San Francisco Medical School och världsberömd forskare ifråga om ansiktsuttryck och vilka känslor de förmedlar. Efter resor och studier bl a på Nya Guinea kunde han konstatera att våra känsloutryck är universella, inte kulturbetingade som man tidigare trott. Min anm.)

Han hade skrivit att människor inte kan behålla ett äkta 'Duchenne-leende' – det som uttrycker sann glädje och ger upphov till skratttrynkor kring ögonen – under längre tid. Men han hade noterat att han själv gjort det under ovanligt långa perioder under veckans lopp och han var intensivt medveten om den varaktiga glädje som hör samman med det...

Paul, som annars brukar avsky möten och seminarier och undviker dem när han kan, hade varit helt och hållet närvarande och intresserad hela veckan. Dessa fem dagar hade känts som en enda dag, tyckte han. Hans uppmärksamhet hade varit så intensiv att hans tidsuppfattning förändrades, vilket är ett vanligt tecken på att man befinner sig i 'flow', i ett tillstånd av koncentrerat energiflöde.

Han talade för oss alla."

Daniel Goleman berättar att medan han skrev sin bok "Känslans intelligens" (1995) undersökte han möjligheten att visa betydelsen av att barn får emotionell och social utbildning i skolan (lär sig att hantera sina känslor och relationer till andra människor). Men det betraktades som en mycket radikal idé och knappt några skolor hade sådan undervisning, och det fanns nästan inga utbildningsprogram i emotionell kompetens som hade utvärderats och visat positiva resultat.

Ett lysande undantag var ett program som utvecklats av Mark Greenberg, professor i preventionsforskning och lärare i utvecklingspsykologi vid Pennsylvania State University. Han var en av deltagarna i seminariet och vittnade om att Dalai Lama hade bidragit till att ge hans forskning och arbete en ny positiv inriktning. Programmet PATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies / Parents And Teachers Helping Students) utarbetades ursprungligen för att hjälpa döva barn att förstå och hantera sina känslor.

Det utvärderades mycket grundligt och gav så utmärkta resultat att rektorerna bad att få tillämpa det även på de andra eleverna. Idag ges den här utbildningen i "social och emotionell kompetens" i många skolor både i USA och andra länder som t ex Australien, England och Holland. Det hägrande målet är förstås att detta program ska inlemmas i undervisningen i skolor – framför allt förskolor och grundskolor – över hela världen.

(Mina kommentarer: Kanske föräldrar, lärare och kamrater i en inte alltför avlägsen framtid ska slippa uppleva chockerande händelser som att en desperat och aggressiv elev skjuter vilt omkring sig med dödande skott i skolor i USA. Och kanske vi i Sverige – åtminstone våra barnbarn – ska slippa läsa rubriker som "Knivbråk i skola i Kalmar" som jag såg häromdagen. Våldsbeteenden av olika slag är vanliga i dagens skolor för att inte tala om samhället i stort. Det värsta är att vi tycks ha resignerat och tror att det är en oundviklig del av sakernas ordning. Vi förfasas och upprörs, men ingenting radikalt har gjorts för att presentera en lösning, troligen därför att insikten om vad som krävs har saknats.

En av orsakerna till denna resignerade hållning är att vi underskattar möjligheten till förändring av vår karaktär och vårt sätt att vara.)

Ett av de första synbara resultaten av seminariet i Dharamsala kom redan två veckor efteråt, då en av deltagarna, filosofen Owen Flanagan, höll en föreläsning vid Boston University på temat "destruktiva känslor" (som också publicerades senare i en vetenskaplig artikel). Han introducerade det buddhistiska perspektivet i den vetenskapliga debatten. Han ifrågasatte bland annat den västerländska föreställningen att känslor är biologiskt givna, det vill säga att vi har inga eller små möjligheter att förändra våra negativa känsloreaktioner. Vissa tibetanska buddhister, sa han, menar att det är möjligt och tillrådligt att övervinna, rentav utplåna, känslor av hat eller fientlighet, känslor som västerländska filosofer brukar betrakta som naturliga och oföränderliga. Alla visdomstraditioner uppmanar människor att försöka bemästra dem, såsom Bibeln, den gamle kinesiske filosofen Konfucius, Koranen och buddhismen, samt klassiska västerländska moral filosofer som Aristoteles, Kant m fl. Owen hänvisade också till Richard Davidsons hjärnforskning och påpekade att det nu finns övertygande bevis för att det är möjligt att lära sig den emotionella självbehärsning som de religiösa traditionerna i alla tider uppmanat oss till.

Mannen bakom det pedagogiska programmet PATHS, Mark Greenberg, är pionjär inom den gren av psykologin – prevention – som vill skydda barnen mot framtida problem, i synnerhet destruktiva känslor och beteenden, genom att ge dem livskunskap. Jag kan här bara flyktigt antyda de mycket intressanta data och perspektiv som finns i kapitlet

"Att utveckla känslomässig balans", "Människans förändringspotential" och "Plantskolor för godhet" i Golemans bok "Känslans intelligens".

Professor Greenberg betonade förskoleåldern som en utvecklingsfas då vi lär oss mycket och då hjärnan formas. Mellan tre och sju års ålder bör man lära sig självbehärsning, att kunna stanna upp och lugna ner sig när man blir upprörd, liksom koncentration och uppmärksamhet. Barnen börjar då också kunna uppfatta, känna igen och tala om känslor och dessutom planera och tänka framåt för första gången. Av de barn som redan i 5-6-årsåldern utvecklat ett aggressivt mönster kommer, om ingenting görs, hälften att uppvisa ett aggressivt beteende i tonåren, vilket ofta förvärras och övergår i grymhet och våldsbeteenden i vuxen ålder.

Som lärare i den svenska grundskolans högsta stadium i många år kunde jag konstatera bristen på "social och emotionell kompetens" i skolmiljön. Naturligtvis finns det ganska stora skillnader mellan olika skolor och klasser och säkert också mellan olika länder, men det är illa nog som det är. Det fanns klasser där man som lärare gruvade sig en helg för att gå in i klassrummet igen på måndagen.

Det finns många duktiga och engagerade lärare som gör ett lovvärt arbete och även en del som personligen försöker (som jag själv gjorde) kompensera bristerna med bättre kommunikation och kontakt med eleverna. Men vad hjälper det i ett system som är genomsyrat av gammal slentrian och har läroplaner som inte medger mycket mer än det vanliga plagget under betingelser som det stora flertalet både lärare och elever upplever som påfrestande, ibland på gränsen till olidligt.

På högstadiet slår alla negativa symtom ut i full blom, känslouttryck och beteenden som är ofrånkomliga eftersom man inte hanterat de bakomliggande orsakerna mycket tidigare, i förskolan och på lågstadiet. Dessutom medför naturligtvis den åtföljande oförmågan till koncentration och uppmärksamhet att en stor del av undervisningstiden går åt till att skapa någorlunda lugn och ro i klassrummet. Det vet varje lärare, men det har även dokumenterats i internationella undersökningar.

Den traditionella ensidiga inriktningen på intellektet och faktainläringen är därför kontraproduktiv och sätter krokben för sig själv.

Erfarenheterna från PATHS kan följaktligen uppvisa en dubbel vinst: för det första blir barnen och eleverna lugna och harmoniska och för det andra blir undervisningen och inläringen effektivare.

Förr i tiden skapades ordning och disciplin genom auktoritära metoder och hot om straff. Idag råder i den nya "frihetens" namn en oordning och brist på disciplin som ibland gränsar till kaos och anarki.

Båda dessa alternativ är oacceptabla.

Att "lära för livet" måste innebära att eleverna

på ett mycket tidigt stadium får hjälp att känna trygghet i sig själva – särskilt de som kommer från trasiga familjeförhållanden eller på annat sätt belastande miljöer. De ska inte bara tillägna sig förmågan att hantera negativa känslor och konflikter utan också istället skapa positiva känslor och relationer (en punkt som särskilt betonades av Dalai Lama i enlighet med den buddhistiska filosofin). Då kommer koncentrationen, uppmärksamheten och intresset spontant och utan disciplinära åtgärder. Detta är inte någon utopi – PATHS-programmet har demonstrerat det i praktisk verklighet.

Det krävs naturligtvis en justering av hela systemet, god vilja och mycket arbete för att genomföra detta. Mark Greenberg efterlyser kloka vuxna och understryker att det är viktigt för barnen att lärarna fungerar som förebilder i skolan och själva tillägnar sig emotionell kompetens. Det gäller visserligen föräldrarna också, men de kan vara svåra att nå och utbilda. Många lärare finner denna typ av undervisning svår och krävande och inser inte heller alltid att detta är en kärnfråga. På lärarhögskolan lär de sig sina ämnen och pedagogik men praktiskt taget ingenting som hjälper dem att hantera de verkliga problem som möter dem i skolan. Utbildningen måste vidgas och förbättras i enlighet med de nya förutsättningarna så att lärarna också genom ökad trygghet blir mer motiverade och har anledning att både vänta sig och kräva goda arbetsförhållanden och glädjen att lyckas fullt ut i sitt arbete. De förtjänar också få större uppskattning och högre status i vårt samhälle (och bättre lön). Vilket arbete kan vara viktigare? Tekniker, ingenjör, dataspecialist och ekonom är vår tids prestigeyrken. Inget ont om dem. Men de handhar död materia. Det säger något väsentligt om våra prioriteringar!

Till sist en sak som bör framhållas. Fastän de vuxna är viktiga, är det kanske ändå kamrater och jämnåriga som spelar den största rollen. Det har t ex visat sig att barnens och ungdomarnas omdömen om en kamrat ger de bästa förutsägelseerna om hans eller hennes framtida mentala hälsa som vuxen.

Mark Greenberg får själv sista ordet. Så här avslutade han sitt anförande till Dalai Lama och sina vetenskapskolleger:

"Jag tror därför att det är mycket viktigt att den här typen av undervisning integreras i skolans allmänna kursplaner och inte äger rum i exklusiva sammanhang som psykoterapi. Vi måste skapa situationer i skolan där barnen ser att denna kompetens är positiv i relationerna till jämnåriga och inte bara uppskattas av vuxna. Och barnen behöver tidigt förstå att detta att bli vuxen handlar just om dessa förmågor".

Anm. Bengt Friberg, nu bosatt i Mexiko, är fil. kand. i filosofi, idé- och lärdoms historia och språkvetenskap. Han har arbetat huvudsakligen som språklärare.

Den traditionellt ensidiga inriktningen på intellektet och faktainläringen är kontraproduktiv och sätter krokben för sig själv.

Erland Lagerroth

Tre alternativ, inte två

I Sökaren nr 3, 2005 finns ett meningsutbyte mellan Karl-Erik Edris och mig. I min erfarenhet är sådana diskussioner nyttiga och kreativa; man tvingas tänka vidare, så att det som diskuteras blir klarare.

Edris menar att jag i Erich Jantschs efterföljd laddar Prigogines upptäckt av självorganiserande system "med allsköns magiska och metafysiska föreställningar som får en enkel materiell mekanism att framstå som nyckeln till tillvarons mysterium". Detta är ett missförstånd, liksom när föreningen Vetenskap och Folkbildning, som 1998 utsåg mig till "årets förvillare", säger att jag försökt göra "en ytligt mystifierande attityd till naturvetenskapen akademiskt respektabel".

Men just den "enkla materiella mekanism", som Edris riktar uppmärksamheten på, är i själva verket så komplicerad att han och de "skeptiker" som utser förvillare, bara kan hantera den genom att beteckna den som "magisk", "metafysisk" och "mystifierande". De har inte förstått vad det är fråga om.

Vad jag har att komma med är ett tredje alternativ mellan en materialism, som med rätta kan betecknas som enkel och simpel, och en "trosreligion" som judendom, kristendom och islam. Felet med materialismen är, som jag i flera sammanhang har framhållit, inte att den sysslar med materien utan att den inte förstår sig på materien. Materien är inte något enkelt, passivt material, som bara ligger där, färdigt för oss att exploatera, utan ett hav av självorganiserande system, som skapar sig själva och styr sig själva och vid behov kan omskapa sig själva till nya existensformer. För inte är det väl vi människor eller "Gud" som organiserar det som verkligheten innehåller?

Det är alltså inte fråga om några mekaniska system, styrda av slumpen, utan system med återkoppling (feed back), vilkas vidareutveckling inte kan förutsägas på mekaniskt sätt. De kan inte förstås av den som bara tänker i enkla kausala kategorier, vilket vi dessvärre alla är uppfostrade till. Det är också enklast att tänka så. Men naturen "tänker", dvs fungerar, inte på det sättet, och vi kan aldrig förstå den, om vi envisas med att försöka forma den efter vårt sätt att tänka. Det är därför angeläget med en kompletterande fostran, och den bästa jag känner till finns i Erich Jantsch, *The Self-Organizing Universe*, 1980. Men kanske kan min egen *Världen och vetandet sjunger på nytt*, 1994, också duga.

Betecknande är historien om fysiologen Lewis Thomas, som förklarade att han hellre ville bli satt att styra en jumbojet än sin egen lever. Som fysiolog visste han att levern är mer komplicerad än en jumbojet på så sätt att den styr sig själv, en form av styrande som ett medvetet intellekt är oförmögert till. Det rationella förnuftet förmår inte ens hålla oss i balans när vi står eller går, än mindre när vi styr en cykel. Här duger bara naturens eget styrsystem, det som vi har tillgång till i vår egen kropp men som fordrar övningar bortom medvetet förnuft för att vi skall kunna stå, gå och cykla eller styra

en båt eller ett flygplan. Den som "rationellt" skulle försöka styra sina kroppsorgans funktioner, skulle vara död inom ett par minuter.

Levern är på det sättet lika komplicerad som till exempel cellen, kroppen, vädret, klimatet, havsströmmarna, solenergin, vattnets och andra ämnens kretslopp på jorden, jorden som ekologiskt system. Den som ser allt detta som "enkla mekanismer", går som en blind genom den underbara, skapande värld han lever i. Det är inte bara fråga om självorganisation utan också om *emergens*, tillblivelsen av nya, tidigare inte sedda fenomen, och överskridandet till nya nivåer. "Det finns t ex ingen accepterad teori för hur organismer framträdde för ungefär tre miljarder år sedan från abiotiskt material – förvisso en av de mest sensationella av alla emergenta processer. Ungefär detsamma gäller för framträdandet av medvetandet", skriver Mario Bunge, en fysiker och filosof av gamla stammen som vid 84 års ålder har engagerat sig för *emergens* och självorganisation (*Emergence and Convergence*, 2003). Men det tycks vara genom den oändliga förmågan hos smådelarna i världens alla system att koppla samman sig till nya, annorlunda system, som sådant kan ske. Den som ser detta som "enkla mekanismer" spottar på sin mor. För det är genom sådana överskridanden han själv kommit till.

Vilket inte hindrar att man här också kan tänka sig ett andligt skapande. De båda synsätten utesluter inte varann utan kompletterar varann. De möts, tycks det mig, just vid denna ocean av skapande smådelar. För även ett andligt skapande måste ju ha ett korrelat i den fysiska världen. Förklaringen till självorganisation "ligger i att det andliga inte är ett bifenomen [...] utan i stället själva världsgrunnen", skriver Sven Magnusson i en kommentar till debatten mellan Edris och mig. Javisst, så kan det vara

Det tredje alternativet för att förklara världen finns mellan en deterministisk materialism och en trosreligion. Det är här fråga om en annan värld, nämligen den värld som vi lever i och själva är delar av. Den har trollats bort och förnekats av det abstrakta, "fyrkantiga" begreppstänkandet, liksom av religionernas tankar på en annan, hinsides värld. Men det är en värld att bejaka och älska.

Och det är inte fråga om tro utan om vetande. Jag tror inte att levern styr sig själv – den bara gör det, suveränt oberoende av vad jag själv tror. Sedan är det en annan sak, som jag också noterar i mitt föregående inlägg, att även en värld som skapar sig själv en gång måste ha blivit skapad, i varje fall till sina förutsättningar. Att jag avstår från att spekulera om hur det kan ha gått till betyder inte att jag avvisar förklaringsförsök som Edris' eller vad min respektade bekantskap från Rishikesh, Swami Krishnananda, har att andra. Min grundsats är att vara öppen men kritisk. En skepticism, däremot, som är kritisk mot allt utom mot sin egen skepticism, tycks mig vara av ondo.

Hemsida: www.lagerroth.com

Kommentar:

Erland Lagerroth har nu gjort sig själv tydlig. Han ser svagheter i den mekanistiska, kausala förklaringen till världen. Men medan jag och många andra menar att alternativet till den materiella kausaliteten är ett medvetet skapande – utan direkt anknytning till någon religions gudsbegrepp – stannar Erland Lagerroth för att den materiella lagen omorsak och verkan visserligen inte förkla-

rar världen men att vi inte vet vad som finns i stället. Det kan, menar han, vara andliga skapande krafter, men detta vet vi inte. Vi står alltså inför ett mysterium.

För min del menar jag att en skapande intelligens kan iakttas i världen, men jag förbinder inte denna med begreppet Gud. Det kan i stället vara så att världsgrunnen är icke-materiell, andlig, medveten, skapande – och det behöver inte röra sig om en enda

sammanhållen skapande kraft, inte ett enda skapande gudomligt väsen.

Erland Lagerroth menar att materien är "ett hav av självorganiserande system, som skapar sig själva..." (min kursivering). Jag tycker att detta är en vanskelig synpunkt, tro mer än vetande, eftersom det är en giltig fråga huruvida materiens former skapas av något utanför dem själva eller inte.

SM

Erland Lagerroth tar avstånd från alternativ 1, en mekanisk kausalitet, utan att ansluta sig till alternativ 2, intelligent design. Detta kallar han alternativ 3.

MODERN TEOSOFI
Dess ursprung och natur
www.visdomen.se

Gåvor

Bengt Friberg, 250:-, Inkeri Vilminko, 50:-, Ronny Willman, 100:-, Margareta Lund, 50:-, M. Inkinen, 50:-, Maila Tsupukka, 100:-, Siv Hallman, 70:-, Nils-Olle Lindell, 100:-, Gerry Nilsson, 50:-, Brita Nykvist, 50:-, Bengt Holsby, 100:-, Inger Liljedahl, 50:-, Sture Hazard, 50:-, Åsa Gille, 100:-, Jan Seilitz, 85:-, Povel Randén, 100:-, Anders W. Dahl, 50:-, Tore Alsing, 50:-, Eva Mattsson, 50:-, Peter Fall, 50:-, Väldigt mycket tack!

Red.

Ljus-meditation

Vem är jag?
Vad är en människa?

Ljuprens ordet:

"Det skiner ett klart lysande ljus i djupet av mitt inre"

Låt dig bli känslig för den längtan som finns i ditt hjärta och för dina djupare behov som människa. Lyssna, stilla, efter svaren som finns inom dig, efter den inre rösten som finns individuellt inom oss alla.

www.radiantlight.se
anna & simon

Blommornas gåta

Som ett av en rad argument för att naturens levande former inte har skapats av slumpen har jag pekat på blommorna. Hur och varför har de blivit så vackra? Blommorna kan inte se sin egen skönhet. De kan knappast ha skapat den själva. Det måste, tycker man, finnas andra mekanismer eller krafter än mutationer och naturligt urval bakom blommorna.

Nu läser jag i DN, 24 juni, några rader av Karin Bojs.

"Det har tagit evolutionen ungefär

150 miljoner år att utveckla ängens blommor. De har fått sina färger, former och dofter i samspel med betande och bökande djur, med insekter som söker nektar eller sexualpartner och av stormar, översvämningar och skogsbränder."

Bojs gör här en rad påståenden utifrån en ateistisk-materialistisk-mekanistisk syn på världen. Påståenden utgör i och för sig inga goda argument, men är det ändå trovärdigt att den utomordentligt långa tiden har kunnat skapa blommorna, i sam-

spel med "betande och bökande djur" med mera?

Jag tror inte det. Vi har i Sökaren under åren haft en rad argument för *intelligent design*, vilka aldrig har kunnat tillbakavisas av materialisterna. (Viktiga delar av dessa resonemang finns på Sökarens hemsida.)

Intelligens tycks vara en faktor vid skapelsen av världen under den mycket mycket långa evolutionen.

SM

Ängeln

Ängeln ger inte ut av sig själv intill utmattning.

Hon ger bara av det godhetens flöde som råkat ta sin väg via henne. Hon behöver varken tack, bekräftelse eller gensvar – hon som är vävd av ljus och är fylld av sötma i sig själv.

Ängeln förlåter inte. Hon räknar sårande tillmälen som intet. De kan inte tränga in i henne, de tillhör en annan sorts energisfär.

Ängeln är ganska obemärkt. Hon ger sin lätta beröring av ömhet och omsorg och återvänder sedan snabbt till den värld där hon verkligen hör hemma, och där Ljuset råder.

Varje människa är en Ängel för någon – ständigt, tidvis eller sporadiskt.

Maria H.

Jesusfrågan

Vem var egentligen Jesus? Han har framställts som fredsfurste, revolutionär, hippie, charlatan, schizofren, utomjording och i den omskrivna Ecce Homo-utställningen som de sexuella minoriteternas vän och försvarare.

Jag har nu läst om ett av evangelierna, det av Matteus, och det som slår mig är att Jesus lära egentligen är ganska världslig, mer moralisk än andlig/kosmisk. Här finns nästan ingenting om till exempel liv efter döden, själens odödlighet eller hur världen blev till. Jesus tycks ha varit en klok människa som kunde göra iakttagelser av mänskligt beteende som fortfarande framstår som tidlösa och riktiga. Här finns mycket som jag kan bejaka: en själv-

utgivande och generös hållning mot medmänniskan, att inte vredgas på sin broder, att belöna ont med gott och att även omsluta fiender med kärlek och förbön. Men Jesus är inte konsekvent. Hans milda lära är som bortblåst när han öser sin vrede över de skriftlärdade och fariséerna. De senare framstår som hycklare och skrymtare, vilket inte alls stämmer med den historiska verkligheten. Detta evangelium återspeglar säkert bara den spänning som rådde vid denna tid mellan kristna och judar. En fariseisk riktning av rabbi Hillel lärde ut: Gör inte mot andra så som du inte vill att andra ska göra mot dig. Detta råd ger Jesus vidare till sina lärjungar i en något annan form. Vissa av Jesus liknelser har en obehaglig ton av fördömelse och straff, till exempel den om kungasonens bröllop. Bland gästerna finner kungen en man som inte har bröllopskläder. "Då sade kungen till tjänarna: bind honom till händer och fötter och kasta ut honom i mörkret där ute. Där ska man gråta och skära tänder." På det bröllopet hade jag inte velat vara med. På andra ställen i detta evangelium finns ett lönsamhetstänkande av enklaste slag: man uppmanas att göra det goda för att få ut sin lön i himlen. Det riktiga är ju annars att göra det goda utan någon baktanke på att få en belöning.

Jesus dör på korset, torterad och bespottad som en brottsling. Ingen annan religion har en sådan centralfigur, som för sina anhängare framstår som världens frälsare och som avstår från all makt och låter sig korsfästas. Buddha till exempel, och Muhammed, fick åldras i frid och avled omgivna av sina nära och kära. Hur ska man tolka Jesus underliga beteende? Att han var en däre eller att han verkligen var Guds son?

Bengt Petersen

Böcker av Marko Pogacnik

Gudinnans återkomst *nyhet*

Den här boken är tillägnad den kvinnliga principen i vår kultur och i varje människas själ. Den visar oss vägar att åter kunna anknyta till det gudomligt kvinnliga i alla dess uppenbarelsformer, antingen det rör sig om vårt personliga liv, vår kulturella historia, djurens rike eller de sakrala dimensionerna i ett landskap. **Pris 215 kr.**

Naturandar och elementarväsen

Marko Pogacnik har i sitt mångåriga arbete med jordläkning erövat förmågan att se, beskriva och kommunicera med naturväsen. Hans bok om deras uppgifter och betydelse borde läsas av varje nutidsmänniska. **Pris 215 kr.**

Läkeedom för jorden

Marko presenterar här metoder för att läka jordens finare livssystem. Han berättar också hur man kan utveckla sin kunskap om de osynliga rikena i naturen och få insikt i hur de påverkar det synliga planet. **Pris 215 kr.**

Säljes dels genom bokhandeln, dels direkt från förlaget: Sätt in 215 kr/bok på vårt plusgiro 441 55 86-9 och skriv boktitel, namn & adress på talongen, så kommer böckerna med posten!

Nova Förlag, Gråvådersvägen 4 K, 222 28 Lund.

Tel: 046-12 12 48. E-post: info@novaforlag.nu

Besök gärna vår hemsida: www.novaforlag.nu

Att älska livet genom arbetet är att vara förtrogen med livets innersta hemlighet.

Kahlil Gibran

Jag vill bara säga att vackra blommor ibland växer ur askan.

Ethel M. Dell

Den som sällskapar med ädla tankar är aldrig ensam.

Philip Sydney

Karaktären är inte en marmorstaty, solid och oföränderlig. Den är något som lever och ändras.

George Elliot

I dessa mörka, svåra dagar behöver jag bara tänka på Li Yung Ku och upprepa hans favoritord: "Det är övergående." Och genast skingras de mörka molnen.

Manuel Komroff